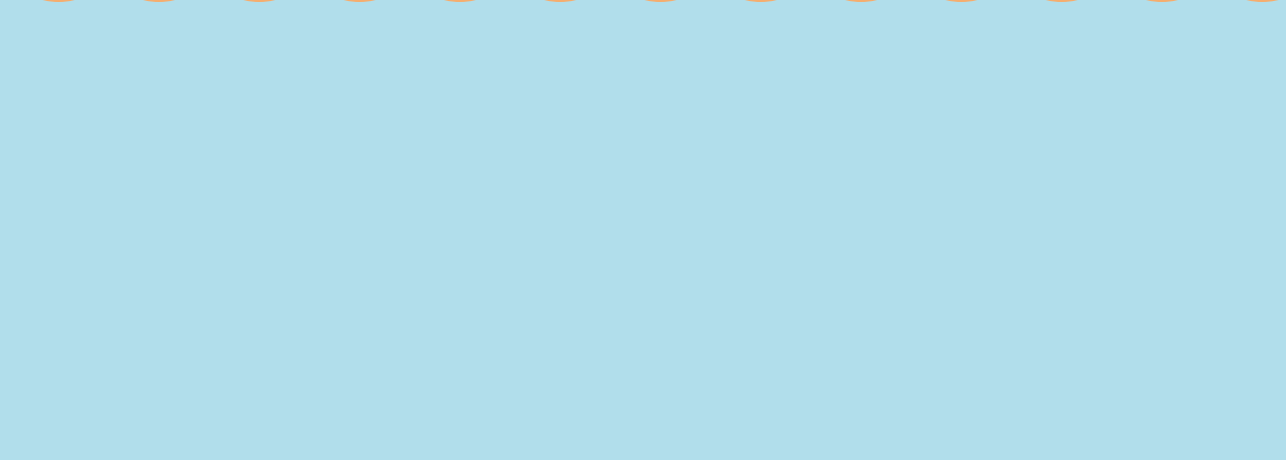
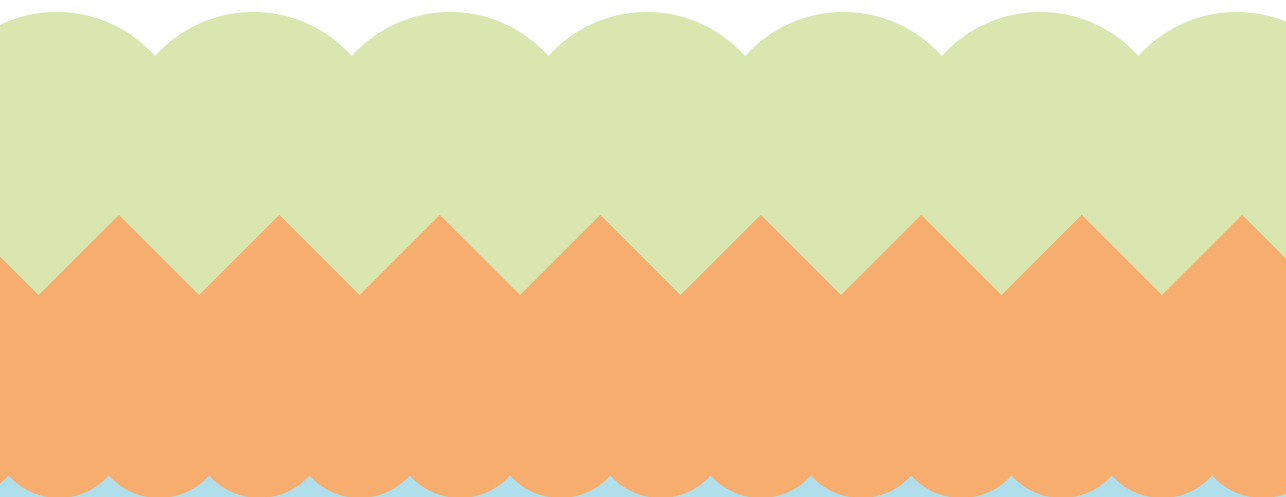

GEBIEDS-
PLAN
OOIJEN-
WANSSUM

PROJECT
OOIJEN~
BUREAU
WANSSUM

COLOFON

Opgesteld door het Projectbureau Ooijen-Wanssum
in samenwerking met CSO Adviesbureau.

Projectbureau Ooijen-Wanssum
Beatrixstraat 9
5864 AG Meerlo

T: 0478 -853888
E: info@ooijen-wanssum.nl
I: www.ooijen-wanssum.nl

Opmaak: Studio Denk

INHOUDSOPGAVE

1	<u>INLEIDING</u>	8	4	<u>VISIE OP DE GEBIEDSONTWIKKELING</u>	62
1.1	Ligging en begrenzing plangebied	9	5	<u>DE MAATREGELEN</u>	68
1.2	Aanleiding	9	5.1	Toelichting op de maatregelenkaart	69
1.3	Verkenningen Ooijen-Wanssum	16	5.2	Reactivering Oude Maasarm	69
1.4	Status en proces Gebiedsplan	18	5.3	Hoogwatergeul en weerdverlaging Ooijen	77
1.5	Leeswijzer	19	5.4	Hoogwatergeul en weerdverlaging Wanssum	80
2	<u>GEBIEDSBESCHRIJVING</u>	20	5.5	Ontwikkeling van natuur en landschap Oude Maasarm	82
2.1	Het gebied in lagen	21	5.6	Aanleg noordelijke rondweg Wanssum	84
2.2	LAAG 1: Ondergrond	22	5.7	Herstructurering kern Wanssum	88
2.2.1	Landschap	22	5.7.1	Woningbouw en centrumontwikkeling Wanssum	88
2.2.2	Bodem	24	5.7.2	Herinrichting bestaande weg	92
2.2.3	Water	26	5.7.3	Uitbreiding bedrijventerrein / haven	92
2.2.4	Natuur	32	5.8	Woningbouw buitengebied	94
2.2.5	Archeologie en cultuurhistorie	36	6	<u>GEBIEDSONTWIKKELING OP HET PLANGEBIED</u>	98
2.3	LAAG 2: Netwerklaag	39	6.1	Effecten	99
2.4	LAAG 3: Occupatielaag	41	6.2	Aanvullend onderzoek	105
2.4.1	Landbouw	41	7	<u>DOORKIJK VERVOLG</u>	106
2.4.2	Aantal inwoners en woningvoorraad	41	7.1	Kosten	107
2.4.3	Recreatie en toerisme	44	7.2	Kostendragers	108
2.4.4	Haven / Bedrijventerrein	46	<u>BELEIDSANALYSE</u>	112	
3	<u>UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN</u>	48			
3.1	Uitgangspunten en randvoorwaarden	49			
3.1.1	Water	49			
3.1.2	Natuur en landschap	53			
3.1.3	Archeologie en cultuurhistorie	54			
3.1.4	Ontgrondingen en grondstoffen	55			
3.1.5	Infrastructuur	55			
3.1.6	Bedrijventerrein / haven	56			
3.1.7	Landbouw	56			
3.1.8	Wonen Wanssum / wonen buitengebied	58			
3.1.9	Recreatie en toerisme	59			
3.1.10	Cradle to Cradle (Beleidskader Duurzame Ontwikkeling)	60			
3.2	Conclusie	61			

SAMENVATTING

De Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum vervulde tot en met 1995 een cruciale functie in de afvoer van hoogwaters op de Maas. Door de afsluiting van deze Maasarm met kades is hier sinds 1996 sprake van een flessenhals in de rivier. De aangelegde kades leiden tot opstuwung van het Maaswater tijdens hoogwaters. Ruimtelijke ontwikkelingen zitten planologisch 'op slot' door de huidige waterbergende functie en de ruimte die in de toekomst nog nodig is voor rivierkundige maatregelen. Een verdere verhoging van de bestaande kadetracés is onwenselijk omdat dit tot verdere opstuwung van het Maaswater leidt. In de wetenschap dat dit in de toekomst weer ongedaan moet worden gemaakt is door de Stuurgroep Ooijen-Wanssum besloten om met een integrale gebiedsontwikkeling tot een samenhangende aanpak te komen van verruiming, bescherming en ontwikkeling. Het eerste resultaat van deze gebiedsontwikkeling is het voorliggende gebiedsplan. Hierin zijn duurzame rivierkundige maatregelen in samenhang ontwikkeld met adequate bescherming en mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied.

Bij de gebiedsontwikkeling is zoveel mogelijk voldaan aan sectorale doelen en randvoorwaarden. Een integrale gebiedsontwikkeling is onvermijdelijk ook strijdig met geldend beleid. In dit gebiedsplan worden maatregelen voorgesteld die wijzigingen inhouden in de omgang met onder andere (grond)water, hoogwaterbescherming en woningbouw. Op basis van een aantal heldere principes zijn keuzes gemaakt om de volgende doelen te bereiken:

Realisatie van een **duurzame waterstanddaling**. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoogwaters. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. Door het verruimen van de Maasarm op een aantal locaties verbetert de doorstroming in de Maasarm. De verruiming bestaat uit het verlagen van het maaiveld in de Oude Maasarm bij Blitterswijck en bij Ooijen en het verwijderen van een beperkt aantal (opstuwende) wegen, bruggen en gebouwen. Dit leidt ook in grote delen van de Oude Maasarm tot lagere waterstanden dan zonder verwijdering van deze knelpunten. Duurzaam waterbeheer leidt tot een ander landgebruik en vraagt om aanpassing van bestaande dijkkringgebieden. Leidend voor de beschermingsopgave binnen deze nieuwe dijkkringgebieden is realisatie van een beschermingsniveau van 1:250 per jaar. Voor bebouwing buiten de dijkringen wordt op basis van rivierkundige berekeningen vastgesteld of de situatie verbetert of verslechtert. In geval van verslechtering wordt compensatie geboden. Alle kernen zijn tijdens de hoogwatersituatie bereikbaar en kunnen - als dit nodig is - worden geëvacueerd.

Het **ontwikkelen van natuur en landschap**. De Maas en de Oude Maasarm hebben het gebied tussen Ooijen en Wanssum tot een bijzonder gebied gemaakt. Kenmerkend voor het landschap is de oorspronkelijke geomorfologie, de rivier heeft het landschap in het verleden gevormd door oude stroomgeulen en terrassen achter te laten. Het kleinschalige karakter, de landschappelijke waarde en de natuurlijke diversiteit zijn in hoge mate bepaald door de waterhuishouding. Deze oorspronkelijke waterhuishouding wordt weer leidend voor het gebied. De Oude Maasarm en de hoogwatergeulen worden onderdeel van de Ecologische Hoofd Structuur. De invloed van de Maas in het gebied neemt toe, waardoor het gebied zijn oorspronkelijke dynamiek terug krijgt. De verandering van een grondwater gedomineerd systeem naar het oorspronkelijke systeem waar rivierdynamiek een rol speelt leidt tot nieuwe natuurdoelen. De ontwikkeling van natuur en landschap vormen uitgangspunt voor extensieve vormen van recreatie en bieden kansen in combinatie met de realisatie van bijzonder gelegen woningen in het buitengebied.

Het **vergroten van de leefbaarheid in Wanssum**, die wordt verbeterd door realisatie van een aaneengesloten centrum rondom de huidige jachthaven en de benedenloop van de Molenbeek. Dit wordt mogelijk door nieuwbouw, de aanleg van een noordelijke rondweg ter vervanging van de huidige doorgaande provinciale weg en bundeling van kleinschalige bedrijvigheid en functies. Er ontstaat meer ruimtelijke samenhang, de verkeershinder neemt af en het dorp krijgt een herkenbaar centrum.

Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt **ruimte gemaakt voor nieuwe ontwikkelingen**. Er ontstaat ruimte voor woningbouw in het centrum van Wanssum, voor wonen in het buitengebied, voor aanleg van de rondweg en voor de uitbreiding van het bedrijventerrein in Wanssum met watergebonden bedrijvigheid. Met de gebiedsontwikkeling wordt in één keer invulling gegeven aan de huidige en toekomstige rivierkundige maatregelen waardoor ontwikkelingsruimte ontstaat.

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

De Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum vervulde tot en met 1995 een cruciale functie in de afvoer van hoogwaters op de Maas. Sinds de afsluiting van deze Maasarm met kades bij Ooijen en Blitterswijck is sprake van een rivierkundig knelpunt. Door de bestaande kades te verhogen wordt het rivierkundig knelpunt groter en blijft het plangebied in de greep van strenge wetgeving waardoor nauwelijks verdere ontwikkelingen mogelijk zijn.

Het ruimte bieden aan de rivier vormt de enige duurzame rivierkundige oplossing en is tegelijkertijd de sleutel om het gebied van het planologische slot te krijgen. Door rivierkundige maatregelen te combineren met andere opgaven in het gebied, zoals natuurontwikkeling, woningbouw, infrastructuur en leefbaarheid komt een ontwikkeling op gang die toekomstbestendig, minder kostbaar en meer samenhangend is dan wanneer de problemen in het plangebied sectoraal worden opgelost.

1.1 **LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED**

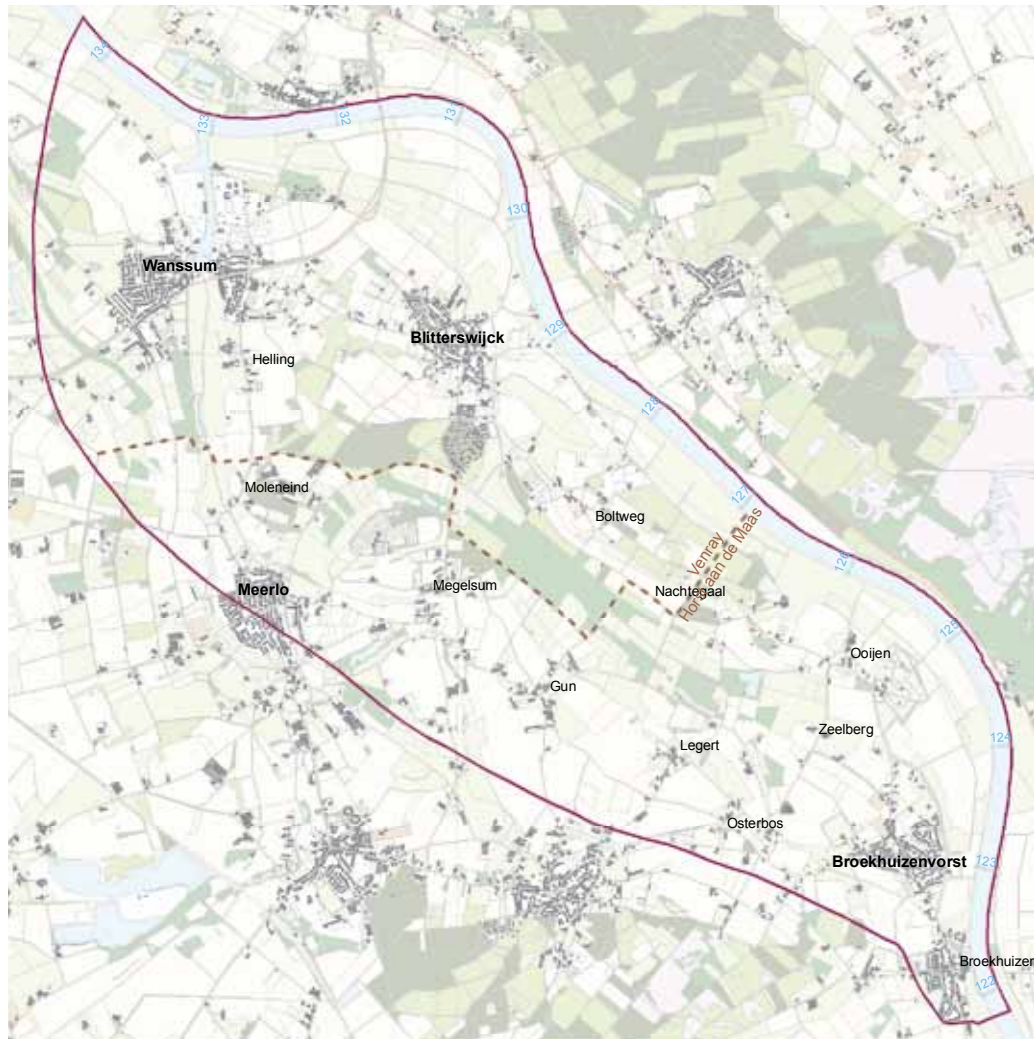
Het plangebied ligt in de provincie Limburg, in de noordelijke Maasvallei op de westelijke Maasoever tussen Wanssum en Ooijen. De dorpen Meerlo en Broekhuizen vormen de zuidgrens van het plangebied en de Maas de noordgrens. Het plangebied valt binnen de grenzen van de gemeenten Horst aan de Maas en Venray.

1.2 **AANLEIDING**

Tot 1995 vervulde de Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum een belangrijke rol bij de afvoer van hoogwater op de Maas. De afsluiting met kades in 1996 van deze natuurlijke bypass stuwt het water in de Maas op en verhoogt de waterstanden stroomopwaarts. Maaswerken staat met de aanleg van de zogenaamde sluitstukkades voor de vraag of zij deze onwenselijke opstuwning vergroot door de huidige kades te verhogen of dat nieuwe kadetracés nodig zijn. Deze vraag kan niet worden beantwoord zonder de gevolgen van klimaatverandering in ogenschouw te nemen. Het daarop anticiperende programma IVM 2 (Integrale Verkenning Maas) van Rijkswaterstaat laat zien dat het plangebied in de komende decennia sowieso een inrichting krijgt waarin de huidige kadetracés zullen verdwijnen en waar ruimte voor de rivier centraal staat. De huidige en toekomstige rivierkundige onzekerheden hebben geleid tot zeer strenge regelgeving. Ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied zijn op grond van de Beleidslijn Grote Rivieren niet of alleen onder strenge voorwaarden toegestaan. Gemeentelijke ambities, plannen van ondernemers en particuliere initiatieven kunnen daardoor veelal geen doorgang vinden.

AANLEG KADES

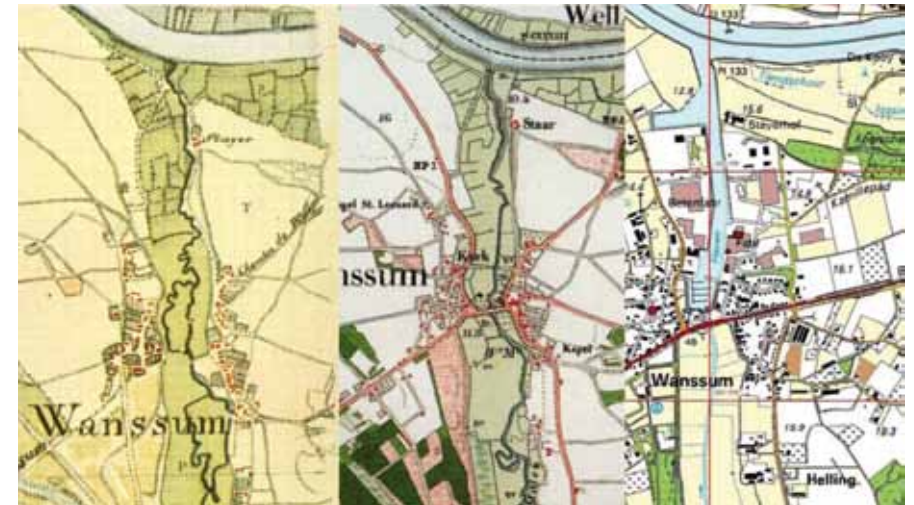
Tot 1996 kon de Oude Maasarm bij hoge Maasafvoeren meestromen. In de praktijk kwam dit in de vorige eeuw maar zelden voor. Vanaf het grote hoogwater van 1926 bleef de Maas tot 1993 uit de Oude Maasarm weg. Mede daardoor werd met dorpsuitbreidingen, individuele bebouwing en bedrijvigheid minder rekening gehouden met deze mogelijkheid. De hoogwaters van 1993 en 1995 zorgden hier net als elders in het Maasdal voor aanzienlijke schade, met name in wijken en aan huizen en bedrijven die na de oorlog in lage delen van het Maasdal waren gebouwd. Na de hoogwaters van 1993 en 1995 werd besloten tot aanleg van tijdelijke kades in afwachting van definitieve plannen voor de Maasbeveiliging. Een noodwet maakte dit mogelijk. Deze DGR-kades (Deltawet Grote Rivieren) liepen vooruit op een duurzame aanpak van Maashoogwaters door middel van rivierverdiepingen, hoogwatergeulen en retentiegebieden.

Begrenzing plangebied
 Gemeentegrens Venray - Horst aan de Maas

Figuur 1: Plangebied Ooijen-Wanssum

Ook in het plangebied werden kades aangelegd. De snelste manier om destijds de bescherming te realiseren was door de Maasarm af te sluiten. Bewoners achter de kade genieten nu een bescherming waarbij gemiddeld eens in de vijftig jaar sprake is van een overstroming. Al na enkele jaren bleek deze afsluiting een serieus rivierkundig knelpunt te vormen. Door de kadeaanleg is de rivier in dit traject in een smal keurslijf komen te liggen. Op de oostelijke oever is geen ruimte voor het Maaswater vanwege het hooggelegen Maasduinengebied. Door ook de westelijke oever van het Maaswater af te sluiten is een flessenhals gecreëerd waardoor het water alleen nog maar kan stijgen; deze opstuwung is het grootst bij Broekhuizenvorst en Broekhuizen en neemt stroomopwaarts af. Tot 20 km stroomopwaarts is het effect van de flessenhals bij Ooijen meetbaar.

Figuur 2: Wanssum in 1840, 1900 en 2000. De Oude Maasarm raakt steeds verder volgebouwd.

Figuur 3: De Oude Maasarm bij hoogwater. De 250 meter brede Maasarm is bij Wanssum vrijwel dichtgebouwd. Het Maaswater levert daar grote problemen op. (Foto: Cehave).

MAASWERKEN EN SLUITSTUKKADES

Door Rijkswaterstaat Maaswerken worden binnen het project Zandmaas (pakket I) momenteel diverse maatregelen voorbereid en uitgevoerd langs de Maas. Doelstelling is het realiseren van een beschermingsniveau van 1:250 jaar achter de bestaande kades, voor 2016. Er wordt ook wel gesproken van sluitstukkades, omdat in de oorspronkelijke planvorming deze kades als ‘sluitstuk’ zouden volgen op de plekken waar duurzame maatregelen als zomerbedverlaging en de aanleg van hoogwatergeulen onvoldoende soelaas zouden bieden. In Roermond, Gennep en Venlo heeft al kadeverhoging plaatsgevonden. Op andere plaatsen, waaronder het plangebied Ooijen-Wanssum, zijn deze maatregelen in voorbereiding.

KLIMAATVERANDERING EN IVM 2

Door klimaatverandering worden voor de Maas aan het eind van deze eeuw tot 20% hogere afvoeren verwacht. Hier is met de aanleg van sluitstukkades nog geen rekening gehouden. Het wankel evenwicht tussen ‘beschermen met kades’ en anderzijds ‘ruimte bieden aan de rivier’ wordt hiermee op de proef gesteld. In 2003 heeft Rijkswaterstaat daarom de Integrale Verkenning Maas (IVM 2) gepubliceerd. Uitgangspunt van deze studie was de vraag welke ruimtelijke ingrepen nodig zijn om de hogere afvoeren in de toekomst aan te kunnen. Met behoud van het beschermingsniveau achter de kade (1:250 jaar) en zonder de kades opnieuw op te hogen. Dit heeft geleid tot de opsomming van een groslijst aan

(zeer) ingrijpende maatregelen in het Maasdal (IVM 1) en een voorkeurspakket waarmee het doel gehaald zou kunnen worden (IVM 2). De IVM 2 maatregelen hebben het karakter van een ruimtelijke reservering. De toekomstige ingrepen staan op kaarten aangegeven en maken deel uit van de beoordeling voor verlenen van een vergunning in het kader van de Waterwet. Bij initiatieven in het winterbed moet worden aangetoond dat de uitvoering van de beoogde toekomstige maatregelen niet wordt bemoeilijkt (er mag geen ‘feitelijke belemmering’ zijn).

IVM 2 IN HET PLANGEBIED

Het voorkeurspakket IVM 2 zoals geformuleerd voor het riviervak km 123-133 bestaat uit de aanleg van een groene rivier bij Ooijen-Wanssum (groen), weerdverlaging op de oostelijke oever (lichtgroen), weerdverlaging op de westelijke oever (lichtgroen) en zomerbedverdieping (blauw) in de Maas. Gezamenlijk moeten deze maatregelen voldoende waterstandsdinging opleveren om de hogere afvoeren in de toekomst op een duurzame en veilige wijze te kunnen verwerken.

BELEIDSLIJN GROTE RIVIEREN

Ongeacht de ligging van de kades behoort het grootste deel van plangebied tot het winterbed van de Maas. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het stroomvoerend en het bergend winterbed. Belemmeringen in het stroomvoerend winterbed veroorzaken waterstandverhogingen bovenstrooms. Verlies aan bergend winterbed leidt tot waterstandverhogingen benedenstrooms. Ingrepen in het winterbed worden getoetst op de mate waarin zij Maaswater opstuwen, bergingscapaciteit van de Maas innemen of toekomstige rivierverruimende maatregelen (IVM 2) kunnen belemmeren.

Ingrepen moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Ontwikkelingen in het stroomvoerend winterbed kunnen alleen bij uitzondering of moeten zodanig uitgevoerd worden dat per saldo meer ruimte voor de rivier wordt gerealiseerd. Om per saldo een verbetering te realiseren zijn maatregelen stroomafwaarts van de ingreep noodzakelijk. De benodigde compenserende maatregelen kunnen daarmee buiten het plangebied van de Oude Maasarm komen te vallen.
- Voor ontwikkelingen in het bergend en stromend winterbed moet gecompenseerd worden voor het ingenomen bergend vermogen.
- Voor ontwikkelingen in het bergend en stromend winterbed moet ook gecompenseerd worden voor het opstuwend effect.
- Voor ontwikkelingen die samenvallen met een ruimtelijke reservering voor IVM 2 moet aangetoond worden dat de uitvoering van IVM 2 niet wordt belemmerd.

Ingrepen in het plangebied Ooijen-Wanssum kunnen op eigen kracht niet of nauwelijks aan bovenstaande voorwaarden voldoen. Hiervoor is een integrale oplossing van het watervraagstuk in het plangebied noodzakelijk. Dit geldt niet alleen voor ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, infrastructuur en bedrijvigheid maar ook voor de ingrepen van Maaswerken (sluitstukkades).

MASTERPLAN 'HET NIEUWE WANSSUM' EN ANDERE INITIATIEVEN

Door de voormalige gemeente Meerlo-Wanssum (nu Venray) zijn voor het gebied rond Wanssum een aantal belangrijke ruimtelijke ambities geformuleerd. Zoals de wensen ten noorden van Wanssum een rondweg te realiseren, het bedrijventerrein en de industriehaven uit te breiden en woningbouw te ontwikkelen in het centrum van Wanssum. Deze ruimtelijke ontwikkelingen zijn in één visie geïntegreerd, het Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum' (2003/2004). Onderdelen

van 'Het Nieuwe Wanssum' zijn in het verleden mede vastgelopen op de Beleidslijn Grote Rivieren. Evenals initiatieven van een aantal ondernemingen in het plangebied die uitbreiding van hun bedrijfsmatige activiteiten willen.

MEERJARENPLAN ZANDMAAS 2

De provincie Limburg heeft de taak om voor 2015 circa 460 ha natuurgebied te verwerven en in te richten langs de Zandmaas, waarbij hoogwaterbescherming zoveel mogelijk meelift op hoogwaardige riviergerelateerde natuurontwikkeling. Dit is vastgelegd in een overeenkomst tussen de provincie Limburg en het Ministerie van LNV (december 2005). De natuurgebieden bieden mogelijkheden voor recreatief medegebruik en worden aanvullend op de bestaande Rijks-EHS begrensd. Hiervoor zijn door het Rijk de zogenaamde Veermangelden ter beschikking gesteld.

VEERMANGELDEN

Op 7 december 2005 werd tussen de provincie Limburg en de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit – anticiperend op de introductie van de Wet Investerings Landelijk Gebied – de Overeenkomst Natuurrealisatie Zandmaas gesloten. Hierin is vastgelegd dat de provincie Limburg de regie krijgt over de zogenoemde Veermangelden. Vanaf 2007 zijn deze gelden een verbijzonderd onderdeel van het ILG. Kort samengevat houdt de overeenkomst in:

- € 30 miljoen te verhogen met maximaal € 5 miljoen indien de regio minimaal 5 miljoen bijdraagt gereed in 2015;
- 460 ha extra Rijks-EHS te begrenzen met specifiek gestelde natuurdoelen;
- inrichting nevengeulen Baarlo (Belfeld-West) en Afferden (Sambeek-Oost);
- in 2010 moet € 25 miljoen besteed zijn;
- aankoop ruilgronden toegestaan.

In het Meerjarenplan Zandmaas 2 geeft de provincie Limburg duidelijkheid over deze taakstelling. Reactivering van de Oude Maasarm en aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum maken integraal onderdeel uit van het Meerjarenplan Zandmaas 2.

1.3 **VERKENNINGEN OOIJEN-WANSSUM**

In 2006 heeft de provincie Limburg aan Habiforum opdracht gegeven om een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden voor integrale gebiedsontwikkeling in het gebied Ooijen-Wanssum. De oplossing van de (hoog-)waterproblematiek was hierbij leidend uitgangspunt. Deze verkenning heeft geresulteerd in zes mogelijke strategieën voor het gebied. Deze strategieën zijn in een toetsdag besproken met alle betrokkenen, waarbij deze hun voorkeursstrategie konden bepalen. Ook is een duurzaamheidstoets op deze strategieën uitgevoerd.

Dit alles leverde een voorkeur op voor de strategie verruiming, met daarin opgenomen de sterke elementen van de strategieën inlaat en kades. De voorkeursstrategie gecombineerd met en verbonden aan andere ruimtelijke ingrepen biedt het meeste perspectief voor de waterveiligheid, de vitaliteit én de leefbaarheid van het gebied. Door de ruimtelijke ingrepen in onderlinge verbinding integraal aan te pakken, verloopt de realisatie naar verwachting sneller, goedkoper en/of beter. De verruimingsstrategie is onder meer op de punten maatschappelijke haalbaarheid en (maatschappelijke) kosten en baten nader verkend.

Daarop volgend is een stuurgroep ingesteld met vertegenwoordigers van de provincie Limburg, de gemeenten Horst aan de Maas en Venray, de voormalige gemeente Meerlo-Wanssum, Waterschap Peel en Maasvallei en Rijkswaterstaat Limburg en Maaswerken en de betrokken gebiedscommissies. Deze stuurgroep heeft op 10 december 2007 besloten om de planstudie Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum in te zetten, wat is vastgelegd in een intentieverklaring. Tevens is het projectbureau Ooijen-Wanssum opgericht om deze planstudie uit te voeren.

DOELEN EN MAATREGELEN

Binnen de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum vormen maatregelen voor duurzaam rivierbeheer en hoogwaterbestrijding de basis voor de ontwikkeling van economie, natuur, landschap en leefbaarheid.

De doelstellingen van de gebiedsontwikkeling zijn:

1. Realiseren van duurzame waterstanddaling door reactivering van de Oude Maasarm en aanleg van twee hoogwatergeulen. De waterstanddaling, die hiermee wordt bereikt, geeft een toekomstbestendige en robuuste invulling aan de huidige en toekomstige wateropgaven.

HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE WATEROPGAVEN

- Compenseren van het opstuwend effect dat wordt veroorzaakt door de aanleg van nieuwe kaden en de verhoging van de bestaande kadetracés in de Zandmaas door Maaswerken (sluitstukkades).
 - Realisatie van maatregelen die nodig zijn om ondanks hogere afvoeren in de Maas het beschermingsniveau achter de kades te behouden (IVM 2 doelstelling).
 - Bieden van zodanig veel ruimte aan de rivier dat per saldo ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen.
 - Het bieden van een acceptabel beschermingsniveau aan bewoners en bedrijven.
2. Ontwikkelen van natuur en landschap. Door uitbreiding van het areaal natuurgebied en het reactiveren van de Oude Maasarm ontstaan kansen voor de ontwikkeling van een groot, aaneengesloten en bijzonder natuur-gebied, waarin de invloed van de Maas weer toeneemt.
 3. Vergroten van de leefbaarheid in Wanssum door aanleg van een rondweg, herstructurering van de kern en woningbouw.
 4. Ruimte bieden aan (nieuwe) ontwikkelingen voor:
 - planonderdelen (uitbreiding van de haven en het industrieterrein in Wanssum, rondweg, woningbouw);
 - compenserende maatregelen (beschermingsmaatregelen voor gedupeerden, compenserende uitbreidingsmogelijkheden voor individuele ondernemers);
 - huidige en toekomstige initiatieven in het plangebied.

Om de doelstellingen te realiseren worden de volgende maatregelen nagestreefd:

1. Reactiveren van de Oude Maasarm, door:
 - het verwijderen van de kades bij Ooijen en Blitterswijk;
 - aanpassen van dijkringen en kades in het gebied voor de hoogwaterbescherming;
 - realiseren van optimale doorstroomcapaciteit in de Oude Maasarm door het verwijderen van knelpunten en lokale maaiveldverlaging;
 - aanleg van bruggen ten behoeve van de bereikbaarheid.
2. Aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum in combinatie met weerdverlaging.
3. Inrichten van natuur en landschap in de Oude Maasarm en de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum.
4. Herstructurering van de kern Wanssum, door:
 - woningbouw in Wanssum;
 - aanleggen van een noordelijke rondweg om Wanssum;
 - uitbreiden van haven en industrieterrein (ROC) Wanssum.
5. Realiseren van woningen in het buitengebied.

1.4 **STATUS EN PROCES GEBIEDSPAN**

Het Gebiedsplan werkt op een samenhangende manier de ruimtelijke opgaven voor het gebied uit. In het Gebiedsplan worden de ingrepen, effecten en de kosten globaal in beeld gebracht. Daarnaast is het Gebiedsplan het kader, waarbinnen overeenstemming wordt gezocht tussen de verschillende projectpartners, vormt het een reactiedocument voor de omgeving en het basisdocument voor de marktbenadering. Het Gebiedsplan heeft zowel een procesmatig als inhoudelijk doel.

Het Gebiedsplan is geen formeel plan in de zin van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) maar heeft wel het detailniveau en de opbouw van een Structuurvisie.

De gebiedsontwikkeling en het Gebiedsplan Ooijen-Wanssum volgen het onderstaande traject:

- instelling van een stuurgroep en projectgroep, waarin gemeenten, provincie, RWS/DLB, RWS Maaswerken, het Waterschap, het Gebiedsbureau Venray / Meerlo-Wanssum en het Gebiedsbureau Horst aan de Maas zitting hebben;
- ondertekening van de intentieverklaring;
- instelling van het projectbureau Ooijen-Wanssum;
- besluit door stuurgroep over het opstellen van een gebiedsplan;
- opstelling van een Richtingendocument en vrijgave daarvan door de stuurgroep;
- uitvoering van diverse onderzoeken (w.o. archeologie, explosieven, hydraulica, hoogtemetingen);
- uitvoering van persoonlijke consultatie- en informatiegesprekken met direct betrokkenen en mogelijk gedupeerden;
- verzorging van informatieavonden voor belanghebbenden en belangstellenden en reacties verzamelen op Richtingendocument;
- opstelling Gebiedsplan door het projectbureau;
- vaststelling Gebiedsplan door de stuurgroep;
- vaststelling Gebiedsplan door B&W, bestuur Waterschap, GS en Rijkswaterstaat;
- inspraak;
- vaststelling Gebiedsplan door gemeenteraden en PS.

1.5 **LEESWIJZER**

Hoofdstuk twee beschrijft de huidige situatie in het plangebied. In hoofdstuk drie komen de uitgangspunten en randvoorwaarden vanuit het bestaande beleid aan de orde. Aan de hand van doelen, randvoorwaarden en gebiedskenmerken wordt in hoofdstuk vier de visie gegeven over de samenhang, strijdigheden en keuzes tussen de verschillende doelstellingen.

Hoofdstuk vijf beschrijft de uitwerking van de visie in maatregelen, waarna in hoofdstuk zes de effecten van de gebiedsontwikkeling voor het plangebied uiteengezet worden. Ten slotte wordt in hoofdstuk zeven een doorkijk gegeven op het vervolg. In de bijlage is een uitgebreide beleidsanalyse opgenomen.

HOOFDSTUK 2

GEBIEDS-

BESCHRIJVING

De Oude Maasarm vormt een bijzonder gebied.

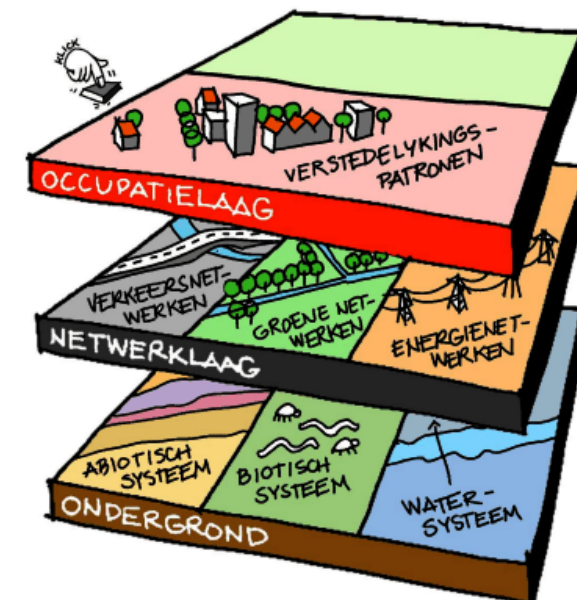
De uitzonderlijke waterhuishouding, de daarmee samenhangende geschiedenis van landgebruik en bewoning en de bijzondere landschappelijke waarden geven het plangebied een bijzonder karakter.

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste thema's en ontwikkelingen binnen het plangebied. Dit is aan de hand van de lagenbenadering gestructureerd. Deze beschrijving vormt de basis voor de onderbouwing van de ruimtelijke ingrepen in het gebied.

2.1 HET GEBIED IN LAGEN

Het plangebied wordt aan de hand van de lagenbenadering opgedeeld in drie lagen:

- Occupatielaag: menselijke activiteiten, waaronder wonen, werken en recreëren. Dit wordt de snelle laag genoemd; veranderingen binnen deze laag vinden plaats in een korte tijdspanne van 10-40 jaar.
- Netwerklaag: deze laag bevat de infrastructuur, waaronder wegen, spoorlijnen en energie. Veranderingen in deze laag spelen zich af binnen een tijdspanne van circa 20-80 jaar.
- De ondergrond: dit betreft de fysieke ondergrond, het watersysteem en het biotisch systeem. De laag bevat structuren die een lange ontstaansgeschiedenis kennen en die kwetsbaar zijn. Dit kan ook de langzame laag worden genoemd.

Figuur 4: De lagenbenadering

Deze benadering biedt een handvat om op een gestructureerde manier naar het gebied te kijken en de onder- en bovengrond in samenhang te beschrijven. Als stelregel geldt: hoe langzamer de structuur, hoe zorgvuldiger hier mee moet worden omgegaan.

2.2 LAAG 1: ONDERGROND

De onderste laag wordt gevormd door het landschap, de bodemtypologie, het watersysteem en de hiermee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze laag is van oudsher sturend voor het gebruikspatroon. De ondergrond in het plangebied is bepalend voor de bovenliggende lagen en sterk beïnvloed door de aanwezigheid van de Maas. De ligging van de Oude Maas-arm en de terrassen westelijk van de Maas zijn duidelijk herkenbaar in het landschap aanwezig. De geomorfologische structuur van het gebied, de geohydrologie en bodemkwaliteit van het gebied vormen samen met de aanwezige waterlopen de basis voor ontwikkeling van de bovenliggende lagen.

2.2.1 LANDSCHAP

De Oude Maasarm is deel van het stroomgebied van de Zandmaas. In dit traject, tussen de ongestuwde Grensmaas en de bedijkte Maas, met name bij Broekhuizen, stroomt de Maas door een smal dal. De Maas wordt hier op beide oevers geflankeerd door trapsgewijs oplopende zandgronden, de zogenaamde Maasterassen. Ieder Maasteras vormt of vormde ooit de overstromingsvlakte van de rivier. Hoe verder van de Maas af gelegen, hoe hoger het terras ligt en des te langer geleden hier de rivier stroomde. Iedere terrasrand verder van de Maas af vormt een stap terug in de tijd. De laagste terrassen kunnen overstromen. De hogere, oudste terrassen zijn langzaam buiten het bereik van de rivier komen te liggen. Dat is het gevolg van het feit dat de Maas in dit traject door een stijgend gebied stroomt. Dat wil zeggen dat het gehele landschap een paar centimeter per eeuw omhoog komt. De rivier heeft zich in reactie daarop steeds verder ingesneden en ligt daardoor bijna verborgen in het landschap. Kenmerkend voor de Zandmaas is de aanwezigheid van “Maasduinen”. Deze opgewaaide zandduinen ontstonden tijdens de laatste ijstijd, zo’n 11.000 jaar geleden.

Voor een beter begrip van het landschap in het plangebied spelen alleen de twee meest recent gevormde terrasvlaktes een belangrijke rol. Het middelste terras en het laagste terras.

Figuur 5: opbouw Maasterassen (Bron: toekomst voor een zandrivier).

MAASTERRASSEN IN OOIJEN-WANSSUM

Het middelste terras is ontstaan in het Pleistoceen en ligt in het plangebied rond de 15 á 20 meter NAP. Het is een brede oude Maasbedding, waar de Maas de grote meanders zoals het Schuitwater en het Kaldenbroek achterliet. Doordat de Maas zich steeds dieper in het landschap insnijdt, is het middelste terras voor een groot deel buiten bereik van de rivier komen te liggen. Op het middelste terras liggen daarom ook de meeste dorpen in het Maasdal zoals Grubbenvorst, Broekhuizen en Meerlo.

Het laagste terras is ontstaan in de laatste koude periode in het Pleistoceen en ligt in het plangebied rond de 13 á 15 meter. Ongeveer 2 á 3 meter boven de rivier. Toen het terras werd gevormd had de Maas vele lopen. Dit vlechtende rivierpatroon maakt het laagste terras reliëfrijk. Het wordt gekenmerkt door geulen afgewisseld met hoger gelegen ruggen. Het laagste terras overstromt snel. Daarom liggen hier van oorsprong weinig nederzettingen en is bewoning van oorsprong beperkt tot de hogere ruggen tussen de stroomgeulen.

Dekzanden en stuifduinen zijn andere opvallende fenomenen in het plangebied. Deze bedekken grote delen van het middelste terras. Deze zandpakketten en -heuvels ontstonden tijdens de laatste koude periode, 10.000 jaar geleden. Die koude periode veranderde een groot deel van Nederland korte tijd in een poolwoestijn. Grote droogte, een gebrek aan vegetatie en stormachtige westenwinden zorgden voor grote zandverstuivingen. Vanuit het westen bereikte dikke pakketten dekzand de Maas en vanuit de Maasbedding waaiden hoge rivierduinen op.

In het plangebied zijn alle sporen van deze vroegere periodes nog te vinden. Afgezien van ingrepen op het gebied van waterbeheer is sprake van een nagenoeg onaangetaste, onvergraven ondergrond met terrassen, terrasranden en stuifduinen.

DE OUDE MAASARM

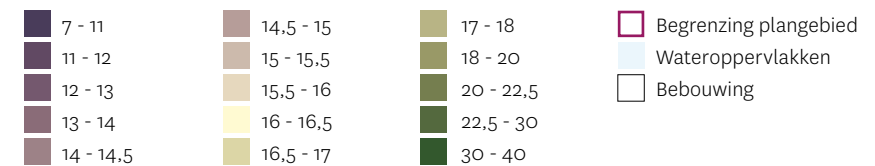
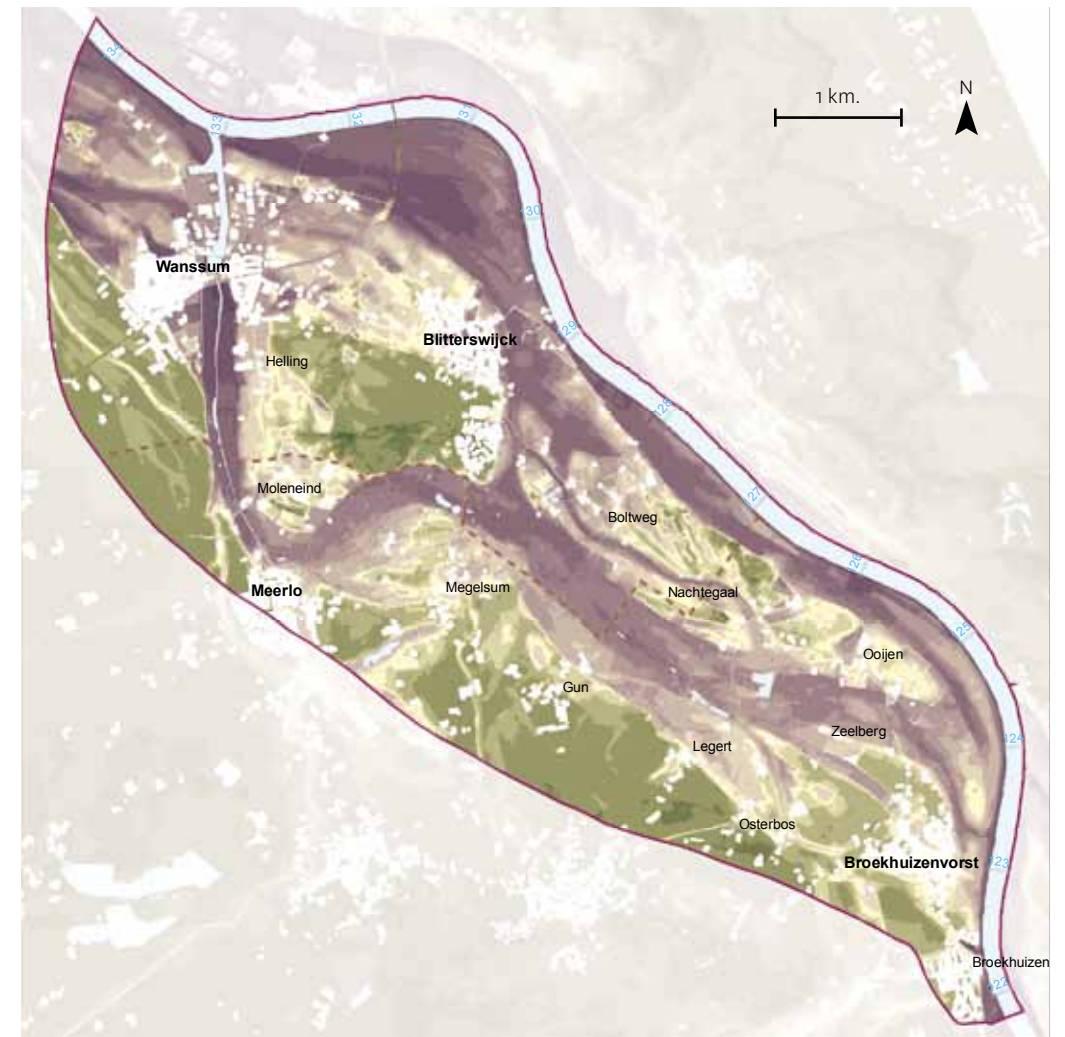
De hogere gronden in het plangebied maken deel uit van het middelste terras. Dit voor Europa bijzondere terrassenlandschap met rivierduinen wordt in het plangebied doorsneden door een 10 kilometer lange natuurlijke nevengeul op de westelijke Maasoever. In deze nevengeul staat bij normale Maaswaterstanden geen Maaswater. Bij hoogwater stroomt de Oude Maasarm van nature mee. Het ontstaan van deze geul hangt samen met de hooggelegen gronden aan de oostelijke oever (Maasduinen/Hamert). Die beperken de ruimte voor Maaswater op de oostelijke oever dusdanig dat de Maas waarschijnlijk een natuurlijke 'overloopgeul' op de westelijke oever vormde.

Deze hogere gronden zijn (opnieuw) doorsneden door een stelsel van geulen dat deel uitmaakt van het laagste terras. Daarbij is een deel van het hoger gelegen middelste terras geïsoleerd komen te liggen tussen de Maas en de Oude Maasarm. Uit deze Maasarm waaiden ook rivierduinen op.

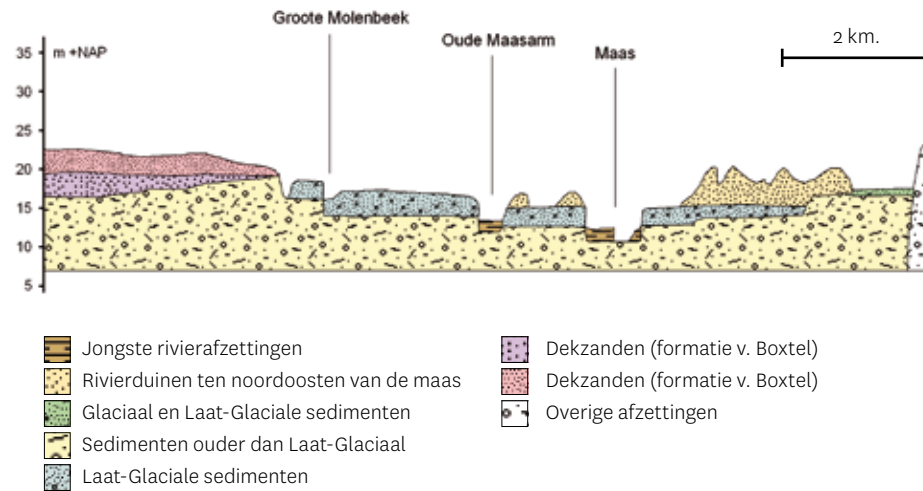
2.2.2 BODEM

De Oude Maasarm is duidelijk herkenbaar in het landschap aanwezig als laaggelegen meander op het laagterras langs de steilrand in het overgangsgebied naar het deklandschap ten westen van de Maas in Noord-Limburg. De grote variatie onder invloed van de Maas, hoogteligging en waterhuishouding in het gebied hebben gezorgd voor een grote variatie in bodemtypen. Het plangebied is aardkundig bijzonder doordat zich op korte afstand van elkaar forse reliëfverschillen en verschillende morfologische patronen voordoen. Veen, leem, jonge rivierklei, kleiig rivierzand, stuifzand en grind kunnen van plaats tot plaats in uiteenlopende gradiëntsituaties voorkomen.

In het verleden kon de Maas tijdens ijstijden het karakter hebben van een snelstromende grindrivier, daarom vinden we in de ondergrond naast zand ook veel grind. Nu heeft de Zandmaas een gering verval (20 meter over 85 km) en wordt vooral zand en klei afgezet.

Figuur 6: Bodemhoogte AHN (m.)

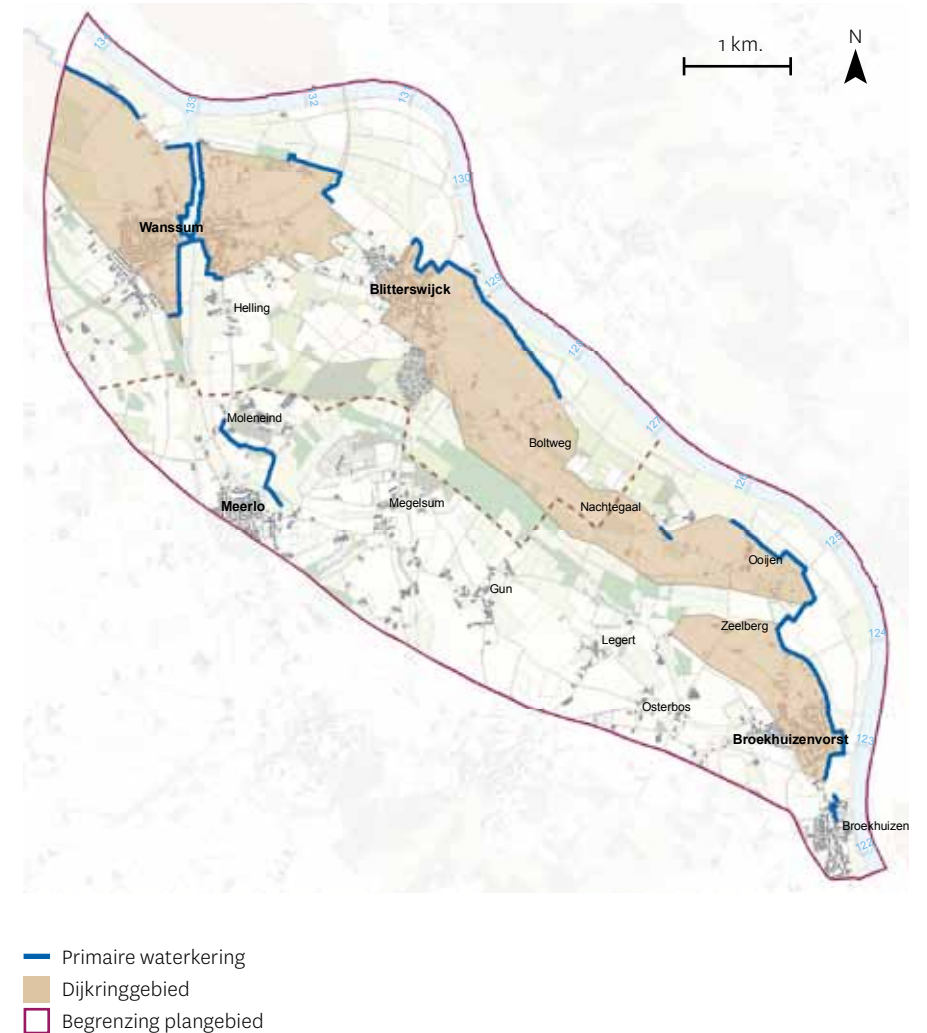
Figuur 7: Geologisch profiel van west naar oost

2.2.3 WATER

DE MAAS

De Maas is een echte regenrivier en heeft van oudsher zeer variabele waterstanden. Het overgrote deel van het Maaswater komt uit de Ardennen. In tijden van hoogwater kan er meer dan 3000 m³/s door de rivier stromen en lopen grote delen van het Maasdal onder water. In extreem droge periodes kan de afvoer afnemen tot 50 m³/s en viel de rivier van oorsprong vrijwel droog. Omdat de Zandmaas vanwege lage waterstanden regelmatig onbevaarbaar was zijn in het begin van de vorige eeuw stuwen aangelegd. De rivier kent daardoor een kunstmatig hoog stuwpeil. Dit stuwpeil is vergelijkbaar met de waterstand die de Maas van nature zou hebben bij een afvoer van 1000 á 1200 m³/s. Als de Maas boven deze afvoer stijgt, hebben de stuwen ook geen zin meer en worden deze gestreken.

De Oude Maasarm vormt vanwege haar hoogte en lengte een unieke laagte in het terrassenlandschap. De Oude Maasarm ligt dermate laag dat deze bij hoogwaters vanuit de haven van Wanssum relatief snel instroomt. Bij een verdere stijging van de waterstanden stroomt het water ook via de opening bij Blitterswijck de Oude Maasarm in. Vanaf het moment dat het Maaswater bij Ooijen instroomt, fungeren Blitterswijck en Wanssum als uitstroomopeningen van de dan meestromende Oude Maasarm.

Figuur 8: Huidige kades en dijkkringgebieden plangebied (bron: WPM)

Door de aanleg van twee groene DGR-kades, bij Blitterswijck en langs de Ooijenseweg tussen Broekhuizenvorst en Ooijen werd het gebied kort na het hoogwater van 1995 beschermd tegen Maashoogwaters door afsluiting van de bovenstroomse verbinding tussen de Oude Maasarm en de Maas. De wens was na 1995 ook de Oude Maasarm bij Wanssum ter hoogte van de brug af te sluiten (Habiforum, 2006). De afvoer van de Grote Molenbeek is echter te groot (1,4 m³/s) om kunstmatig over een kade heen te pompen. Om die reden is de Maas-

arm pas bovenstrooms van Meerlo met een kade afgesloten. Deze laatste is geen permanente kade. Bij hoogwaterfase 1a (bij waterstanden hoger dan 1750 m³/s) wordt deze mobiele kade opgebouwd langs de Bergsboslaan en Pluisbergweg. Deze drie kades sluiten aan op hoger gelegen gronden in het gebied. Zo ontstaat een kadering die het bekade gebied een bescherming van 1:40 á 1:50 jaar geeft. Het dal van de Grootte Molenbeek (inclusief Meerlo en Wanssum) valt niet binnen deze kadering maar profiteert wel van de afsluiting van de Maasarm met de kade langs de Ooijenseweg. Door afsluiting van het bovenstroomse deel van de geul zijn de waterstanden tussen Wanssum en Meerlo gelijk aan de Maaswaterstand benedenstrooms van Wanssum. In het centrum van Wanssum en langs het bedrijventerrein zijn aan beide zijden van het dal van de Molenbeek en op de brug over de beek waterkeringen aangebracht.

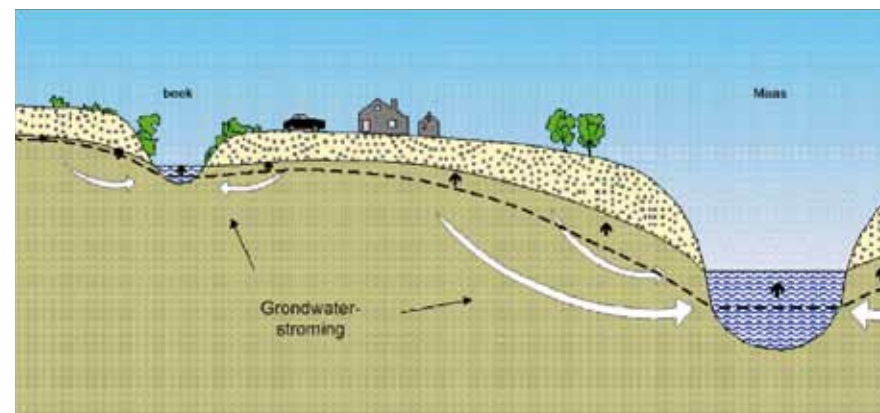
GROND- EN OPPERVLAKTEWATER

Grondwater stroomt naar de Maas, het diepste punt in het plangebied. Ook de lage delen van de Oude Maasarm snijden deze grondwaterstroom voor een deel aan en trekken veel grondwaterkwel naar zich toe. Grote delen zijn erg nat door kwel en de geringe ontwatering. Het water dat in het natuurgebied Sohr-Legeterbos (kerninfiltratiegebied) infiltreert heeft een goede kwaliteit en is ijzerrijk (OGOR meetnet Limburg). De grondwaterstanden langs de Maas staan onder sterke invloed van de Maas en fluctueren afhankelijk van de waterstand op de Maas. De gemiddeld hoogste grondwaterstand ligt hier voor het overgrote deel ondieper dan 25 cm beneden maaiveld. In tabel 1 is voor de Oude Maasarm globaal de Gemiddelde Hoogste Waterstand (GHG) en de Gemiddelde Laagste Waterstand (GLG) weergegeven (Royal Haskoning, 2008)¹.

Deelgebied	Gemiddelde hoogste grondwaterstand (cm) (GHG)	Gemiddelde laagste grondwaterstand (cm) (GLG)
Westkant	+0 tot 60	40 tot 100
Oostkant	40 tot 100	80 tot 140

Tabel 1: Gemiddelde hoogste en laagste grondwaterstand (Haskoning, 2008)

¹ De gegevens zijn ontleend aan kaarten die vervaardigd zijn op basis van modelberekeningen (Zandmaasmodel). Hierbij zijn twee gebieden te onderscheiden in de Oude Maasarm; de westkant (Wolterskamp, Peschbenden) en de oostzijde (ter hoogte van Ooijen en Broekhuizenvorst).

Figuur 9: Dwarsdoorsnede grondwaterstromingen Maas en beken (Maaswerken).

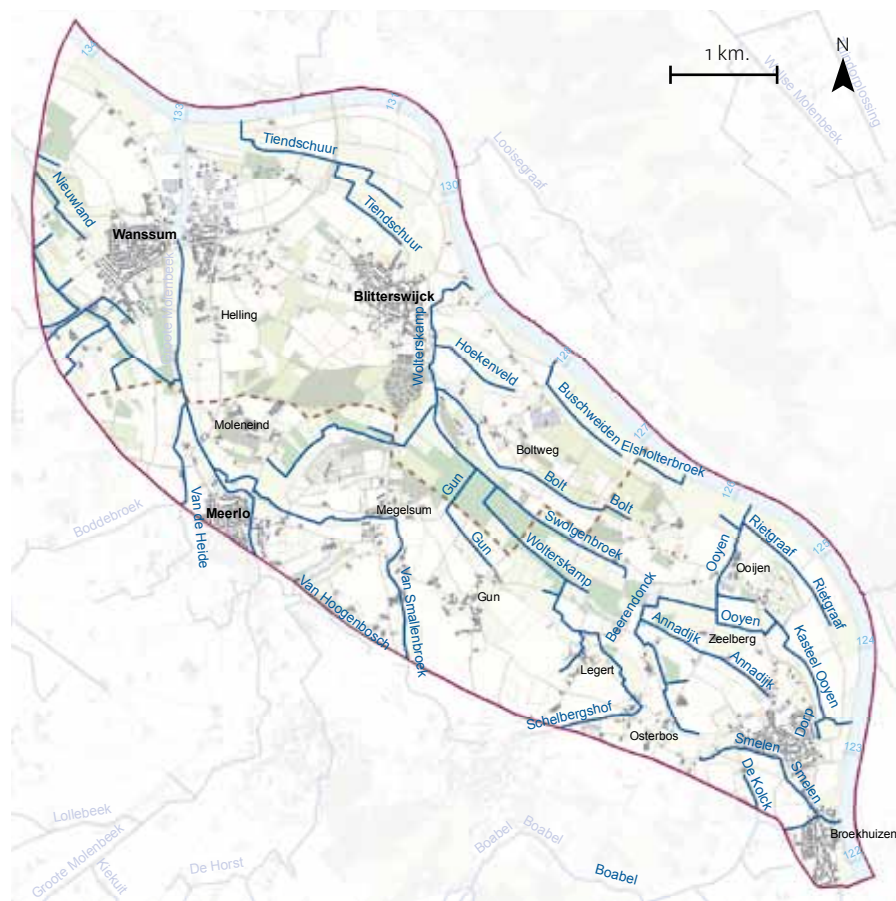
In de Oude Maasarm stromen een aantal beken. In de benedenloop van de Oude Maasarm stroomt de Grootte Molenbeek, die uitmondt in de haven van Wanssum. Tot voor kort was dit een rechtgetrokken beekloop. Recentelijk is de benedenloop heringericht en is weer sprake van een vrij meanderende beek.

Veel van de huidige beken volgen de vele laagten binnen het plangebied. Het geulenpatroon in het plangebied is uitgebreider en grilliger dan het op het eerste gezicht lijkt. Vooral de hogere gronden tussen Ooijen en Blitterswijck en het gebied tussen Broekhuizenvorst, Ooijen en Legert worden doorsneden door een aantal historische geulen met daarin beeklopen. Voorbeelden hiervan zijn het Smallenbroek, Bolt, Wolterskamp en Boddebroek. In de door kwelwater zeer natte Oude Maasarm zijn voor de ontwatering in het verleden diverse drainage-sloten gegraven voorbeelden hiervan zijn Gun en Peschbenden.

In het gebied zijn tevens een aantal plassen, vennen en vijvers aanwezig:

- het Kapelaans Schuitwater ten oosten van Swolgen;
- het Megelsums Schuitwater ten zuidoosten van Meerlo;
- de vennen en broekbosjes ten noorden van de Kasteelweg;
- de Linkstraat ten noordoosten van camping het Karrewiel, in gebruik als visvijver;
- het Geystersch Ven ten zuiden van Geijsteren;
- de Gubbelsvijver.

Deze vijvers hebben deels een natuurlijke oorsprong en zijn deels gegraven. In sommige gevallen is waarschijnlijk sprake geweest van vervening. In het verleden ontstond laagveen in slecht gedraineerde of afvoerloze laagtes in de Oude Maasarm. Dit veen werd uitgegraven en als brandstof gebruikt waarna plassen overbleven.

- Begrenzing plangebied
- Bestaande waterlopen

Figuur 10: Waterlopen in het plangebied

AANDACHTSPUNTEN

- Een meestromende Oude Maasarm vormt een belangrijke schakel in het veilig afvoeren van hoogwaters op de Maas. De afsluiting van de Oude Maasarm met de DGR-kades bij Ooijen en Blitterswijck ontnemt de ‘natuurlijke bypass’ van de rivier haar functie. Hierdoor ontstaat opstuwings van Maaswater.
- In het Tracébesluit Zandmaas / Maasroute is naast rivierverruiming gekozen voor verhoging en uitbreiding van bestaande kadetracés, aangezien zomer-

bedverlaging en aanleg van hoogwatergeulen niet snel genoeg en niet tot het gewenste beveiligingsniveau leiden. Met deze zogenaamde sluitstukkades kan het beschermingsniveau van 1:250 op de meeste plaatsen langs de Maas worden gerealiseerd. Deze sluitstukkades leiden echter tot een opstuwings in het Maasdal. Ter hoogte van Broekhuizen, Broekhuizen en Arcen bedraagt deze opstuwings 15 tot 30 cm.

- Door klimaatverandering neemt de afvoer van de Maas bij hoogwaters toe. Naar het jaar 2100 worden tot 20% hogere afvoeren verwacht. De veranderingen in afvoeren hebben gevolgen voor het beschermingsniveau; er is (nog) meer ruimte voor de rivier nodig.
- Voor het stuwpand bij Sambeek wordt bij lage afvoeren van de Maas een peilopzet van 25 cm gerealiseerd. Ook in de haven van Wanssum is sprake van een peilopzet van 25 cm. Dit leidt tot een hogere grondwaterstand langs het gehele stuwpand, inclusief het gebied Ooijen-Wanssum.

Figuur 11: In de vorige eeuw is maar liefst 40% van het overstromingsgebied van de Maas ingedijkt. Het grootste deel pas sinds 1995. In oranje: tussen 1900 en 1995 ingedijkt. In paars: na 1995 ingedijkt. (Bron: WNF).

2.2.4 **NATUUR**

De Oude Maasarm bij Ooijen en Wanssum is een van oorsprong uitgestrekt moeras- en veengebied geflankeerd door bos dat bij tijd en wijle onder invloed van de Maas stond. Het noordelijk deel van de Oude Maasarm valt samen met het dal van de Groote Molenbeek, een dynamisch gebied onder invloed van beek- en rivierdynamiek. De Oude Maasarm is her en der vrij diep in het landschap ingesneden en kent goed ontwikkelde natte kernen, met veel zeldzame, vaak aan kwel gebonden soorten. De oevers van de Maas overstromen frequent en kennen van oorsprong een grote soortenrijkdom. Verder kent het plangebied grote reliëfverschillen, verschillen in bodemtypen en tussen natte en droge condities. Deze bijzondere combinatie van eigenschappen heeft in het plangebied geleid tot een grote ecologische diversiteit (De Mars / Royal Haskoning, 2009).

Het meest kenmerkende natuurgebied binnen het plangebied is het Sohr-Legeterbos bij Meerlo-Wanssum. Het bos is gelegen op het laagterras langs de steilrand in het overgangsgebied naar het deklandschap ten westen van de Maas. Door het optreden van kwel en een grote variatie in bodemtypen kent het gebied een grote ecologische diversiteit.

ACTUELE NATUURWAARDEN OUDE MAASARM (HASKONING, 2009)

Tot op de dag is de natuurwaarde van het gebied vooral te danken aan de natte en vaak goed ontwikkelde (oude bos)kernen met elzenbroek en droge tot vochtige basenminnende loofbos.

De meest fraaie broekbossen liggen zonder uitzondering in de laagste delen van het terrein. Hun ligging verraadt daarmee de ligging van de oude stroomgeulen in het terrein. Helaas zijn in dergelijke laagten op dit soort standplaatsen ook vaak visplassen uitgegraven (bijv. Linkstraat).

De ondergroei van de broekbossen is gewoonlijk zeer soortenrijk. Het aspect kan nogal verschillen en illustreert daarmee de grote diversiteit in milieutypen. Aan de zuidoostzijde worden gewoonlijk broekbossen aan getroffen, gekenmerkt door de combinatie van elzenzegge en stijve zegge. Elders domineert moeraszegge juist de ondergroei en soms zelfs oeverzegge (omgeving Gubbelsvijver) de ondergroei. Op verschillende plaatsen kan in dit soort goed ontwikkelde moerassige bossen met nog met succes worden gezocht naar bijzonderheden als slangewortel, grote boterbloem, bosbies. Op zeer bescheiden

schaal is daarnaast ook nog een matig voedselrijk getint verlandingsvegetatie aanwezig waarin moeraszegge of pluimzegge domineren maar ook bijzondere soorten voorkomen als holpijp en waterscheerling.

Goed ontwikkelde meer basenminnende (alluviaal getinte) loofbossen zijn erg zeldzaam en beperken zich tot enkele verspreid gelegen kernen, zoals in de omgeving van Linkstraat (westkant) en rond Belsberg (oostzijde). Op dat soort plaatsen komen daarvoor kenmerkende soorten als onder meer speenkruid, rode bes, muskuskruid, groot heksenkruid, gevlekte aronskelk en gele kornoelje nog voor. (De Mars et al., 1998). Het potentiële areaal is veel groter maar het leeuwendeel van de standplaatsen van dit bijzondere loofbostype worden in deze meander ingenomen door verruigde populierenaanplanten.

Het gebied kent verder een gevarieerde avifauna en is ook vanwege haar herpetofauna van belang. Het dient tevens als foerageergebied van de das (Oranjewoud 1993; De Mars et al., 1998, Stimuleringsplan, 2002).

Uit een recentelijk uitgevoerd onderzoek (Ecologica, 2008) is gebleken dat binnen het plangebied diverse beschermde planten- en diersoorten voorkomen. Het plangebied vormt een mogelijke groeiplaats voor beschermde plantensoorten, zoals het Rapunzelklokje, Jeneverbes, Lange ereprijs, Wilde marjolein en Drijvende waterweegbree. Daarnaast wordt het gebied gebruikt door de Das, Vleermuizen en vermoedelijk door de Waterspitsmuis. In het gebied zijn vogelsoorten als Buizerd, Groene specht, Zwarte specht, Steenuil en Kerkuil gesignaleerd. In het gebied komen de beschermde vissoorten Rivierdonderpad, Kleine modderkruiper, Bermpje en Bittervoorn voor.

Behalve het Sohr- en Legeterbos liggen binnen het plangebied een aantal verspreid liggende natte natuurgebiedjes:

- het Kapelaans Schuitwater ten oosten van Swolgen;
- het Megelsums Schuitwater ten zuidoosten van Meerlo;
- de vennen en broekbosjes ten noorden van de Kasteelweg;
- de Linkstraat ten noordoosten van camping het Karrewiel;
- het Geystersch Ven ten zuiden van Geijsteren.

Op de Geijsterenderheide, de Leeberg, de Nieuwlandse bossen, de Hooge Heide, de Galgenberg en de Tienraijsche- en Swolgenderheide is sprake van drogere, veelal beboste stuifzanden. De beekdalen van de Groote Molenbeek, de Oostrumsebeek en de Oude Maasarm, de Maas en het Maasdal hebben een landschappelijke en natuurwetenschappelijke waardevolle betekenis voor het plangebied.

In het gebied komen kleine landschapelementen voor, zoals houtopstanden, houtwallen, bomenrijen en bomen, steilranden, oever- en watervegetatie en berm- en greppelvegetatie. Daarnaast kent het plangebied een aantal landschapelijk open gebieden, zoals ten noorden van Wanssum, ten noorden van Blitterswijk tot de provinciale weg Wanssum-Well en ten noordoosten van de Galgenberg.

Figuur 12: In de laagste delen van de Oude Maasarm komen zeer hoge grondwaterstanden voor (Keesjan van den Herik)

Ten noordoosten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen, dat beschermd is onder de Habitatrictlijn. Een voormalig deel van het landgoed Geijsteren is onderdeel van dit 278 ha grote gebied. Het Natura 2000-gebied ligt in het rivierduinenlandschap met arme zandgronden en sluit aan de noordoostzijde aan op de Oude Maasarm. Droog stuifzandgebied met naaldbos, droge heide, jeneverbesstruwelen en vennen zijn de kenmerkende natuurwaarden van dit gebied. Aan de overzijde van de Maas ligt het Natura 2000-gebied Maasduinen, dat onderdeel uitmaakt van het rivierduinencomplex ten oosten van de Maas, tussen de plaatsen Gennep en Venlo. Het gebied kent een rijke afwisseling van bossen, droge en natte heiden, veentjes, vennen en stuifzanden.

- Bestaande natuur
- Nieuwe natuur
- Natura 2000
- Begrenzing plangebied

1 km. N
▲

Figuur 13: Natuurgebieden binnen en direct grenzend aan het plangebied

AANDACHTSPUNTEN

- De ecologische samenhang van het gebied is sterk versnipperd. Daarnaast verschilt het beheer van de verschillende gebiedsdelen en kennen een aantal delen een intensief agrarisch gebruik.
- Door industriële- en drinkwateronttrekkingen, en ontwatering en afwatering, heeft het Sohr-Legeterbos te lijden onder verdroging (provincie Limburg). De aanwezigheid van visvijvers in de laagste delen van het terrein, die tevens het meest waardevol zijn voor de ontwikkeling van typerende flora, staat verdere uitbreiding van elzenbroekbos en loofbos in de weg.

2.2.5 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

In het plangebied liggen op korte afstand van elkaar voedselrijke grond, nabijheid van water en de aanwezigheid van hoge gronden. Al in het verre verleden waren dit bekende vestigingsplaatsen en het gebied kent dan ook een lange bewoningsgeschiedenis. De waterhuishouding, hoogteligging en de aanwezigheid van de Maas verklaren voor een belangrijk deel de bewoningsgeschiedenis, het landgebruik en de infrastructuur.

De invloed van het (Maas)water heeft de ontwikkelingen van dit gebied tegelijkertijd altijd sterk bepaald en beperkt. Daardoor vinden we hier nog een onaangetast kleinschalig landschap waar reliëf en waterhuishouding nog altijd bepalend zijn voor het landgebruik.

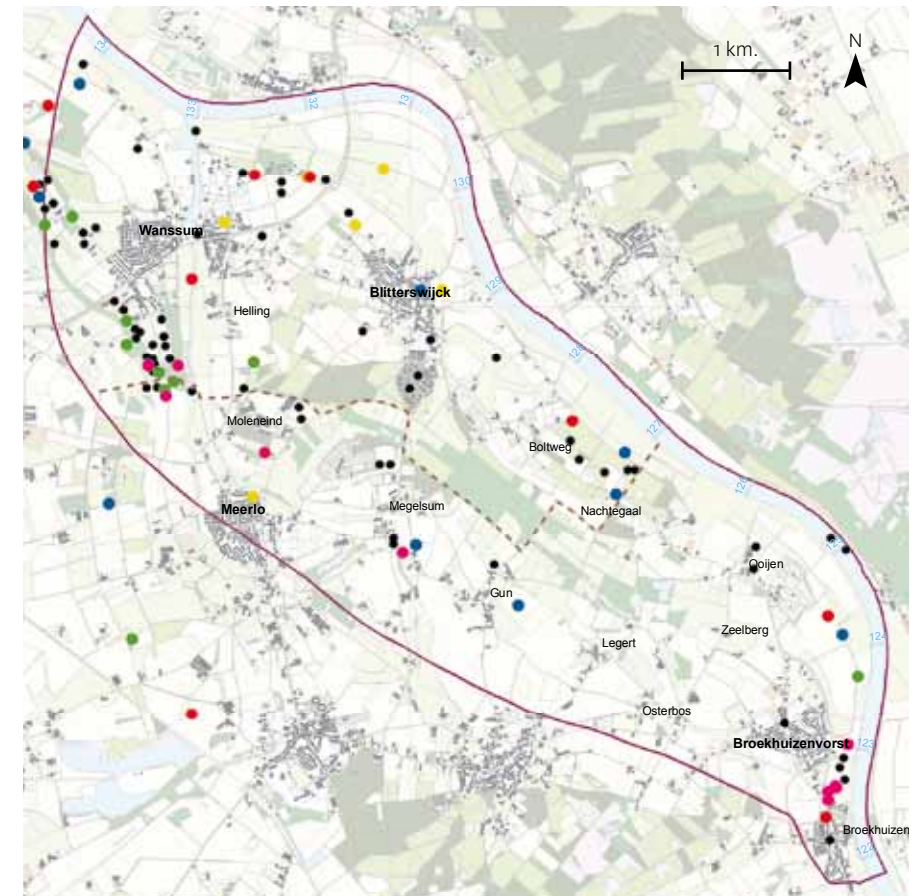
ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Het gehele gebied kent een hoge archeologische verwachtingswaarde. Uit beschikbare onderzoeken en het aantal Archis meldingen blijkt dat op alle deellocaties in het plangebied archeologische resten aanleiding zijn voor aanvullend onderzoek (Hazenberg Archeologie, 2009). Op onderstaande kaart is een overzicht opgenomen van archeologische waarnemingen (Hazenberg Archeologie, 2009).

De vroegste bewoningssporen in het onderzoeksgebied dateren uit periode van jagers en verzamelaars (Hazenberg Archeologie, 2009, concept). De vondsten uit de Steentijd, IJzertijd, Romeinse Tijd en de Middeleeuwen geven aanleiding het plangebied te bestempelen als een bijzonder archeologisch gebied, dat al lange tijd intensief in gebruik is. In het plangebied zijn prehistorische nederzettingen, kampementen en concentraties van vuurstenen voorwerpen aangetroffen, naast vondsten die dateren uit recentere tijden.

CULTUURHISTORIE

Het plangebied kent een lange bewoningsgeschiedenis, die zijn stempel op het gebied heeft gedrukt en waarvan de invloed tot op vandaag de dag is te zien. De kleinschalige kernen omring door landelijk gebied, de boerderijen, kastelen, oude wegenpatronen (Venrayseweg en Geijsterseweg) en het buitengebied zijn voorbeelden van de langdurige bewoning. Daarnaast is de typische verdeling van weiden in de uiterwaarden en dalen en akkerbouw op de hogere delen nog steeds zichtbaar in het landschap.

Figuur 14: Archis waarneming plangebied (Hazenberg Archeologie, 2009)

BODEMGEBRUIK

De Maasdorpen van Noord-Limburg kenmerkten zich in de periode 1815-1875 door concentratie van het cultuurareaal in het Maasdal. Delen van de woeste gronden werden ontgonnen en in bos omgezet. Rond 1820 bestond de gemeente Meerlo-Wanssum geheel uit akkerland, weidegrond en heide (MIP, 1990). Op een groot aantal locaties waren de akkers en weiden met fruitbomen beplant. Fruitboomgaarden markeerden vaak overgangsgebieden. De toenmalige gemeente Meerlo-Wanssum onderscheidde zich binnen de regio door het op grote schaal verbouwen van rogge.

De gemeente Broekhuizen was een overwegend agrarische gemeente. Hier was rond 1875 een aanzienlijke veestapel, in tegenstelling tot veel andere Maasdorpen. Halverwege de 20e eeuw kende dit gebied veel gemengde landbouwbedrijven, groententuinderijen, boom-, rozen- en champignonkwekerijen.

Binnen het plangebied kunnen een aantal oude bouwlanden als cultuurhistorisch waardevol worden bestempeld:

- Hoogveld en Heiveld ten (noord-)westen van Geijsteren;
- bouwlanden gelegen aan weerszijden van de Geijsterseweg / Wanssumseweg;
- bouwlanden gelegen aan weerszijden van de Beeteweg bij Blitterswijk;
- bouwlanden ten noorden van Meerlo;
- op het Looiveld en Merthees tussen de kernen Meerlo, Tienray, Swolgen, Gun en Legert en op de Hees ten westen van Meerlo.

HISTORISCHE GEBOUWEN

Het plangebied herbergt een aantal kastelen en bijzondere gebouwen, die inmiddels een monumentale status hebben. Zo staat er te Meerlo “het Kasteelke” en de uit 1662 stammende Sint Goarkapel. Aan de Blitterwijkse weg staat het Kasteel Ooijen, dat stamt uit de Middeleeuwen.

LIGGING WEGEN EN WATERLOPEN

Binnen de gemeente Meerlo-Wanssum bevonden zich begin 19e eeuw een grote hoeveelheid onverharde paden en binnenwegen, waarvan een enkele een interlokale functie vervulde (MIP, 1990). Eind 19e eeuw waren er enkele verharde wegen, waarvan de verharding van de weg tussen Wanssum-Geijsteren-Maashees het meest opvalt. Rond 1930 was Wanssum duidelijk een kruispunt van verharde wegen geworden.

Ook in vroegere tijden waren de Maas, de Groote Molenbeek en de Grote Beek de belangrijkste waterlopen. In 1867 lagen er verschillende veren op dit traject van de rivier. Zo was er een voetveer van Blitterswijk naar Wellerlooi en een pontveer van Wanssum naar Well. Daarnaast was er een voetveer tussen Ooijen en de Hamert en het veer van Broekhuizen naar Arcen.

In 1930 werd de Groote Molenbeek gekanaliseerd en werd de haven van Wanssum aangelegd. De spoorlijn Roermond-Venlo-Nijmegen doorkruist sinds 1883 de gemeente Meerlo-Wanssum. Het voormalige station bij Tienray is sinds lange tijd gesloten.

AANDACHTSPUNT

Cultuurhistorie is een belangrijke basis voor de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Op basis van beschikbare informatie is het op dit moment niet mogelijk om een goede afweging te maken over cultuurhistorie voor het toekomstig ruimtelijk beleid in de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Het is van belang om helder te hebben welke cultuurhistorische kwaliteiten in het gebied aanwezig zijn en hoe deze benut kunnen worden. Een cultuurhistorische analyse van het gehele gebied maakt deze kwaliteiten en kansen inzichtelijk en zal in het vervolgetraject worden uitgevoerd.

2.3 LAAG 2: NETWERKLAAG

De tweede laag wordt gevormd door de infrastructuur, waaronder de snelwegen, provinciale wegen, lokale wegen en spoorverbindingen. Deze laag is vooral de laatste decennia sturend geweest voor ontwikkelingen. Ook bij toekomstige ruimtevragen speelt de infrastructuur een belangrijke sturende rol, functies moeten bereikbaar zijn.

Tot het begin van de vorige eeuw werden ontwikkelingen in de netwerken gestuurd door de eigenschappen van de ondergrond. Vooral het watersysteem was in hoge mate bepalend voor de ligging van wegen, paden en ontgonnen gebieden. Deze netwerken bepaalden waar gewoond en gewerkt werd. Vooral in de naoorlogse periode is deze samenhang tussen ondergrond en netwerklaag losgelaten. Wegen doorsnijden sinds die tijd laagten en waterlopen. Kwelrijke gebieden en beekdalen werden gedraineerd. De aanleg van stuwen in de Maas maakte de aanleg van de haven van Wanssum mogelijk. Onbedoeld zijn deze nieuwe netwerken bepalend geworden voor de verdere ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. Havens en wegen fungeren sindsdien als nieuwe ontwikkelingsassen voor occupatie. In Wanssum leidde dit tot een opdeling van het dorp in vier kwadranten en tot een onsamenvangende ontwikkeling van de kern.

INFRASTRUCTUUR WANSSUM E.O.

De provinciale weg N270 doorkruist Wanssum van oost naar west en is de belangrijkste ontsluitingsweg naar Venray (en de A73) en de brugverbinding over de Maas naar Well (en de N271). De provinciale weg is gereconstrueerd en van een rotonde voorzien op de kruising met de provinciale weg N554 naar Blitterswijk-Meerlo. Wanssum is met de omringende dorpen verbonden door wegen die aansluiten op deze provinciale weg. Vanuit Wanssum loopt de Blitterwijkseweg / Ooijenseweg via Blitterswijk en Ooijen richting Broekhuizenvorst en Broekhuizen. Deze weg doorsnijdt het gehele plangebied. Via de Helling is Wanssum verbonden met Meerlo. Deze weg doorsnijdt het Maas- en beekdal via Moleneind. Daarnaast kent het gebied een aantal fiets- en wandelpaden.

KADES

Doordat de oevers van de Zandmaas hoog liggen boden deze een natuurlijke bescherming tegen hoogwaters. De Zandmaas wordt daarom ook wel de 'onbedijkte Maas' genoemd. Deze situatie is sinds 1996 veranderd. Sinds die tijd zijn kades geïntroduceerd in het plangebied. De kadetracés sluiten aan op gebieden die hoog genoeg liggen ('hoge grond'). Samen vormen ze dijkringen; gebieden omsloten door kades of hoge grond waar een bepaald beschermingsniveau tegen hoogwater geldt. (Toekomstige) kadetracés en dijkringen vormen belangrijke elementen in de netwerklaag omdat dit ook invloed heeft op de ligging van (evacuatie-)wegen en bruggen.

AANDACHTSPUNTEN

De aanwezigheid van de haven (jachthaven en Regionaal Overslag Centrum (ROC) en bedrijventerrein heeft een aantrekkende werking op vrachtverkeer, dat via de Geijsterseweg en de Stayerhofweg af- en aan rijdt. De provinciale weg doorsnijdt Wanssum en veroorzaakt verkeershinder, die vooral van vrachtverkeer afkomstig is, binnen de bebouwde kom van Wanssum. De provinciale weg deelt Wanssum ruimtelijk op in 2 delen en vormt zo een barrière voor realisatie van een aaneengesloten dorpskern. Dit effect wordt versterkt door de doorsnijding van de Groote Molenbeek en de jachthaven, die loodrecht op de provinciale weg staan.

2.4 **LAAG 3: OCCUPATIELAAG**

De derde en bovenste laag bestaat uit het gebruik van de ruimte voor wonen, werken, landbouw en recreatie. Dit wordt ook wel het occupatie- en gebruikspatroon genoemd. Deze laag is nauw verweven met de beide onderliggende lagen. Niet alle delen zijn geschikt voor alle gebruiksfuncties, daarmee bepaalt de eerste laag de verdeling van de functies over het gebied. Daarnaast wordt de bereikbaarheid van de gebruiksruijme door de infrastructuur uit de tweede laag bepaald. Bij nieuwe ruimtelijke vraagstukken wordt daarom steeds gekeken wat de relatie is met het onderliggende landschap en de infrastructuur, alvorens een keuze wordt gemaakt voor de locatie van een ruimteclaim.

2.4.1 **LANDBOUW**

Bepalend voor het grondgebruik in de Oude Maasarm was en is de waterhuishouding en grondsoort. Het gebied kent sinds jaar en dag een kleinschalig en gevarieerd landbouwkundig gebruik. Zo'n twee eeuwen geleden waren in de geul ter hoogte van Ooijen uitgestrekte moerassen te vinden, waar veen werd gewonnen (Habiforum, 2006). De vochtige beekdalen en de Oude Maasarm waren mogelijk in gebruik als grasland. De hogere gronden werden zoveel mogelijk gebruikt als akkers. De landbouw die lange tijd in en grenzend aan de Oude Maasarm plaatsvond, is marginaal te noemen, door de veelal natte condities.

In de Oude Maasarm kunnen in de huidige situatie drie agrarische gebieden worden onderscheiden. Het zuidelijke deel, grotendeels in eigendom van ontgronders (evenals de hoogwatergeul Ooijen) bestaat uit gras- en akkerland. Het middendeel van de Oude Maasarm bestaat van oudsher uit natte grond met marginale agrarische activiteit. Het noordelijke deel (dal van de Groote Molenbeek) is momenteel volledig agrarisch in gebruik. Mede vanwege de jaarlijkse inundatie van deze gronden door de Maas, bestaat het gebruik hier vooral uit grasland. De hoogwatergeul Wanssum bestaat voor ca. de helft uit grasland, de andere helft wordt gebruikt voor akkerbouw. Het grondgebruik in het gebied voor de hoogwatergeul Ooijen wordt gekenmerkt door grootschalige akkerbouw, grasland en in mindere mate door boomteelt.

2.4.2 **AANTAL INWONERS EN WONINGVOORRAAD**

Limburg heeft als een van de eerste gebieden in Nederland te maken met krimp. In het buitengebied is dit het duidelijkst merkbaar. Krimp betekent een afname van het aantal huishoudens en een terugloop van het totaal aantal inwoners van kleinere kernen. De samenstelling verandert ingrijpend; het aantal ouderen neemt toe, terwijl het aantal jongeren afneemt.

Midden- en Noord-Limburg zijn vanaf 2008 en 2013 “over hun top” heen voor wat betreft groei (POL, 2009). Limburg als geheel kent al vanaf 2002 een bevolkingsdaling. Belangrijke factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn het lage vruchtbaarheidscijfer (rond 1,6 kind per vrouw), een negatief migratiesaldo en de negatieve verhouding tussen geboortes en sterfte in een vergrijsde bevolking. Scenariostudies en prognoses maken duidelijk dat deze dalende trend zich de komende decennia voortzet. De verwachte krimp in de periode tot 2040 loopt uiteen van 7% in Noord-Limburg tot 23% in Zuid-Limburg.

In het plangebied liggen zes grotere bebouwingskernen: Broekhuizenvorst, Ooijen, Blitterswijck, Wanssum, Broekhuizen en Meerlo. Daarnaast liggen er een aantal buurtschappen. Deze kernen liggen in de gemeenten Horst aan de Maas en Venray. In onderstaande tabel is de totale bevolking voor de grootste kernen in het plangebied weergegeven:

Kern	Bevolking totaal 2008 (CBS)
Broekhuizenvorst	1.110
Broekhuizen	785
Meerlo	1.787
Wanssum	1.946
Blitterswijck	1.107
Ooijen	± 80 *

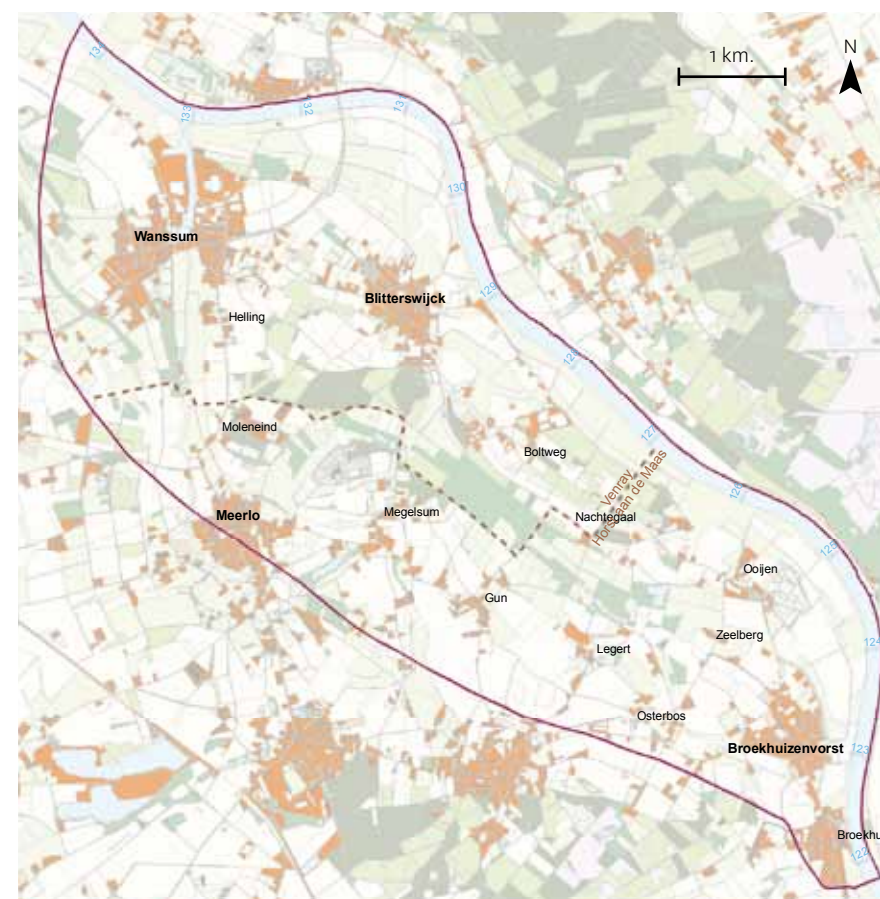
Tabel 2: Aantal inwoners kernen (* = bron gemeente Horst aan de Maas)

WONINGVOORRAAD

Voor Noord- en Midden-Limburg is nu nog sprake van groei van de woningvoorraad. In Noord- en Midden Limburg is het einde van de groei van het aantal huishoudens nabij. In onderstaande tabel 3 (POL aanvulling, 2009) is de woningvoorraadontwikkeling per COROP gebied weergegeven. Een hier mee samenhangend probleem is het aanbod van de huidige woningvoorraad. Vergrijzing van de bevolking vraagt om een ander, kwalitatief woningaanbod, dat is afgestemd op vraag van een gewijzigde bevolkingssamenstelling.

	Voorraad 2007	Groei of krimp in woningvoorraad 2010 - 2030	Aandeel stadsregio's in groei en krimp	Aandeel landelijk gebied in groei en krimp
Zuid-Limburg	283.000	-10.000 tot -15.000	95%	5%
Midden-Limburg	99.000	4.000 tot 6.000	60%	40%
Noord-Limburg	155.000	8.000 tot 10.000	60%	40%

Tabel 3: Woningvoorraadontwikkeling per COROP-gebied, aandeel stadsregio's en landelijk gebied daarin (POL).

- Begrenzing plangebied
- Dorpen en buurtschappen
- Gemeentegrens Venray - Horst aan de Maas

Figuur 15: Dorpen en buurtschappen in het plangebied

KERN WANSSUM

Wanssum ontwikkelde zich sinds het begin van de vorige eeuw van een klein dorpje tot een industrieel en logistiek centrum van regionale betekenis. Het huidige dorp Wanssum wordt door de doorgaande provinciale weg, die de ontsluiting vormt naar Venray / snelweg A73 en de brugverbinding over de Maas naar Well / N271, in tweeën gedeeld. De (jacht)haven deelt het gebied in oost-westelijke richting op. De verkeersaantrekkende werking van de regionale haven en de groei van deze haven zetten de leefbaarheid van het dorp verder onder druk. Deze functies hebben het dorp Wanssum laten groeien, maar hierdoor mist Wanssum ook ruimtelijke samenhang en worden mogelijkheden voor de vorming van een kern belemmerd. De ligging in het winterbed belemmert verdere groei.

De kleine kern heeft grootschalig gerelateerde bedrijvigheid in het noorden. De voormalige gemeente Meerlo-Wanssum heeft in het Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum' een plan ontwikkeld voor de herstructurering van het dorp, doorgaande weg en haven en bedrijventerrein om hiermee een afgestemd woningaanbod te creëren, de leefbaarheid te vergroten en bij te dragen aan de economische ontwikkeling van het dorp en de regio.

AANDACHTSPUNTEN

- De bestaande woningbouwplannen in Wanssum (locatie Weidehof aan de Postweg/Beemdweg en de locatie aan de Burg. Ponjeestraat) behelzen uitsluitend grondgebonden woningen. Met deze bestaande bouwplannen kan tot en met 2015 worden voldaan aan de lokale behoefte. Na 2015 is behoefte aan 10 tot maximaal 15 woningen per jaar. Vraag is er vooral naar vrijstaande woningen, twee-onder-een-kap en grondgebonden nultredenwoningen.
- Gezien de vergrijzing wordt vooral de laatste woonvorm steeds belangrijker. De behoefte aan appartementen is zowel lokaal als bovenlokaal zeer beperkt. Deze woonvorm wordt bovendien in de regio al op veel plaatsen aangeboden. Volgens onderzoek omvat de lokale vraag naar appartementen hooguit enkele woningen per jaar. Deze manifesteert zich vooral bij starters, in de lagere prijsklasse (huur en koop tot 2 ton), en in mindere mate bij ouderen.

2.4.3 RECREATIE EN TOERISME

Het plangebied heeft een kleinschalig, landelijk karakter, met veel groene en agrarische functies. Op korte afstand vinden we hier een rivierenlandschap, kwelgebieden, bossen en beekdalen. Het plangebied is omringd door bijzondere natuurgebieden, zoals het landgoed Arcen, de Hamert, landgoed Geijsteren en

het Schuitwater. Dit maakt het gebied aantrekkelijk voor verschillende vormen van (verblijfs)recreatie.

Het gebied kent verschillende voorzieningen voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. De voorzieningen in het gebied bestaan uit bungalow- of chaletparken, vier campings en enkele B&B's en pensions.

Figuur 16: Fiets- en voetveer bij Blitterswijck (Keesjan van den Herik)

De ligging aan het Pieterpad, de fiets- en wandelverbindingen, de aanwezigheid van de Maas, natuur en kastelen maken het een uniek gebied met een heel eigen karakter. Het gebied heeft een grote aantrekkingskracht op rustzoekers.

De jachthaven Wanssum ligt in het centrum van het dorp en heeft hoofdzakelijk vaste ligplaatsen. De jachthaven wordt gebruikt door zeilers, waterskiërs, jetskiërs en een rondvaartboot. Naast de horecagelegenheid en de supermarkt zijn er weinig aanvullende voorzieningen aanwezig, zoals een detailhandel gericht op watersport. Hierdoor is de haven weinig aantrekkelijk voor passanten. Door zijn ligging deelt de jachthaven de dorpskern in tweeën op. De Maas en visvijvers zijn in gebruik bij de hengelsport. Daarnaast bevindt zich op de Maas een snelvaartzone voor jetskiërs en motorboten. Een aantal gebruikers beschikt over een stukje grond met eigen aanlegsteiger of botenhelling.

2.4.4 **HAVEN / BEDRIJVENTERREIN**

De haven van Wanssum en het omliggende bedrijventerrein is van groot belang voor de economische ontwikkeling van de regio Venray en voor de lokale en regionale werkgelegenheid. De haven van Wanssum vormt een onderdeel van het Logistiek Knooppunt Noord-Limburg en heeft als Regionaal Overslag Centrum (ROC) een veelzijdige overslagfunctie. Het haventerrein (50 ha) biedt plaats aan ongeveer 40 bedrijven. In de overslaghaven wordt naast containers veel zand en grind aan- en afgevoerd, evenals cement, vliegas, landbouwproducten en dekaarde. In 2008 bedroeg de containeroverslag in de haven van Wanssum 86.000 TEU. Overslag van bulkgoederen bedroeg in 2008 circa 955 duizend ton, waarvan 550 duizend ton zand en grind. Verdere groeimogelijkheden en perspectieven liggen in het verschiet.

Een knelpunt is de verkeershinder, die wordt veroorzaakt door het vrachtverkeer over de N270. Daarnaast is sprake van zicht- en geluidshinder door bedrijfsactiviteiten voor het aan de overzijde gelegen Well.

Figuur 17: Op- en overslag van containers haven Wanssum (Marjan Gooren)

De overslaghaven is ook van groot belang voor de industriële en logistieke taakstelling van Venray. Om in het netwerk te functioneren, moeten ROC's samenwerking zoeken met de terminals in Venlo, Born en Stein. Locaties die als ROC fungeren zijn: Gennep, Wanssum, Roermond, Nederweert, Wessem, Stein en Maastricht.

Het havenbedrijf Rotterdam wil de capaciteit van de haven van Wanssum verder uitbreiden en heeft hiervoor een terrein grenzend aan de Wanssum Intermodal Terminal gekocht. Door de samenwerking met het Rotterdamse havenbedrijf verdubbelt de capaciteit van de haven van Wanssum.

HOOFDSTUK 3 UITGANGS- PUNTEN EN RANDVOOR- WAARDEN

De eisen en randvoorwaarden, die door gemeenten, provincie en Rijk zijn vastgesteld, vormen uitgangspunt voor het Gebiedsplan. Deze zijn in het onderdeel beleidsanalyse uitgebreid beschreven (bijlage). Daarnaast zijn er voor deze gebiedsontwikkeling aanvullende uitgangspunten en randvoorwaarden door de stuurgroep vastgesteld.

In de volgende paragrafen zijn de belangrijkste randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling opgenomen.

3.1 **UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN**

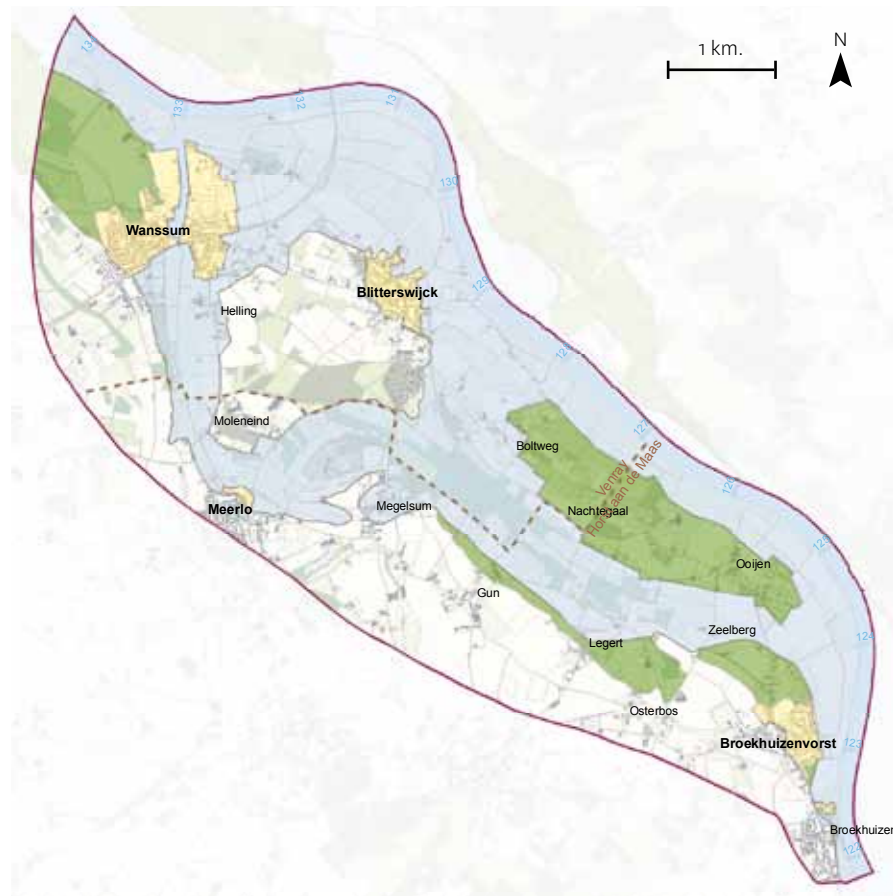
De Beleidslijn Grote Rivieren is sterk kaderstellend voor de ontwikkelingen die kunnen plaatsvinden in het Maasdal en hiermee voor het plangebied. Bij de uitgangspunten wordt nauw aangesloten bij het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), waarin de ruimtelijke ontwikkeling van Limburg op hoofdlijnen is vastgelegd. Het POL biedt een samenhangend overzicht van de provinciale visie op de ontwikkeling van Limburg als kwaliteitsregio en de ambities op een groot aantal beleidsterreinen. In het POL zijn de Structuurvisie, Streekplan, Waterhuishoudingplan, Milieubeleidplan en het Verkeer en vervoerplan opgenomen. Daarnaast stellen gemeentelijke plannen voorwaarden aan de ontwikkeling van het plangebied. Het weergegeven beleid is grotendeel sectoraal beleid. Een integrale ontwikkeling van het gebied vraagt om een afstemming van uitgangspunten en randvoorwaarden, die op tal van punten tegenstrijdig zijn. In het visiehoofdstuk (hoofdstuk 4) worden deze tegenstrijdigheden expliciet benoemd en worden oplossingsrichtingen aangedragen. Deze worden in hoofdstuk 5 uitgewerkt tot concrete maatregelen.

3.1.1 **WATER**

De Gebiedsontwikkeling en maatregelen moeten passen binnen de uitgangspunten van de **Beleidslijn Grote Rivieren**. Binnen de beleidslijn wordt onderscheid gemaakt in een stroomvoerend en bergend deel van het winterbed. Voor deze verschillende delen van het winterbed gelden verschillende regimes.

Onder het “stroomvoerend” regime zijn alleen zogenaamde riviergebonden activiteiten toegestaan. De lijst met dit type activiteiten is beperkt en limitatief. Voor de gebiedsontwikkeling vallen onder andere de reactivering van de Oude Maasarm, aanleg van de hoogwatergeulen, aanpassingen van de haven en industrieterrein te Wanssum (mits gekoppeld aan het vervoer over de rivier) en realisatie van natuur onder het kopje “riviergebonden”. Daarnaast bevat de gebiedsontwikkeling een aantal niet-riviergebonden activiteiten die wel binnen het “stroomvoerend” regime vallen, waaronder aanleg van een deel van de rondweg, woningbouw in Wanssum en langs de Oude Maasarm en diverse ruimtelijke ontwikkelingen waaronder de aanleg van de rondweg Wanssum, woningbouw en uitbreiding van recreatiepark het Roekenbosch. Deze activiteiten zijn alleen toelaatbaar als sprake is van een groot openbaar belang of de activiteit per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert. De niet-riviergebonden onderdelen van de gebiedsontwikkeling zijn alleen vergunbaar, mits ze integraal onderdeel uitmaken van de gehele gebiedsontwikkeling, waarin netto een forse rivierverruiming wordt gerealiseerd. In de praktijk betekent dit dat alle activiteiten binnen het winterbed, riviergebonden en niet-riviergebonden, in één (overkoepelend) vergunningepakket moeten worden meegenomen.

Recentelijk zijn de kaarten behorende bij de Beleidslijn Grote Rivieren aangepast. Voor het plangebied van de gebiedsontwikkeling betreft het hier een significante verstrenging van het regime. In de nieuwe kaarten wordt vrijwel de gehele Oude Maasarm aangewezen als stroomvoerend winterbed, waar het volgens de huidige kaarten nog bergend winterbed betreft.

- Bergend winterbed
- Stroomvoerend winterbed
- Gebieden WBR artikel 2a
- Begrenzing plangebied

Figuur 18: Stroomvoerend en bergend winterbed
(Besluit Rijkssrivieren ministerie van Verkeer & Waterstaat, 2008)

De Beleidslijn Grote Rivieren volgt twee sporen van beleid. Voor elke activiteit in het rivierbed is een vergunning in kader van de Waterwet nodig. Daarnaast worden activiteiten in het ruimtelijk spoor (streekplannen en bestemmingsplannen) afgewogen om te voorkomen dat activiteiten in het bestemmingsplan worden opgenomen die vanuit de Waterwet niet, of slechts onder bepaalde voorwaarden, zijn toegestaan. Binnen de Beleidslijn Grote Rivieren wordt getoetst of geplande activiteiten geen feitelijke belemmering vormen voor toekomstige vergroting van de afvoer op de Maas. Binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling is na uitvoering geen sprake meer van een feitelijke belemmering omdat de gebiedsontwikkeling een duurzame oplossing biedt voor het watervraagstuk in het gebied. Dit is dan ook het uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling.

Voor de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum is “**IVM 2-klaar**” een belangrijke ontwerpeis. Dit betekent dat de ingrepen dusdanig ontworpen moeten worden, dat ook op de lange termijn geen aanvullende inrichtingswerken of veiligheidsmaatregelen meer nodig zijn om hogere Maasafvoeren als gevolg van klimaatverandering op te kunnen vangen (zie kader). Binnen de Beleidslijn Grote Rivieren wordt getoetst of geplande activiteiten geen feitelijke belemmering vormen voor toekomstige vergroting van de afvoer- of bergingscapaciteit. Voor de Maas wordt hiervoor IVM 2 als toetsingskader gehanteerd. Binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling is na uitvoering geen sprake meer van een feitelijke belemmering in het kader van IVM 2; de IVM 2-doelstellingen zijn hier al bereikt.

WAT IS “IVM 2-KLAAR” ?

Door Rijkswaterstaat is voor het riviervak rkm 123-133 berekend dat er, door de klimaatverandering, bij een 1:250 jaar situatie een waterstandverhoging van 45 cm zal optreden. Om aan de IVM 2 doelstelling te voldoen, zal deze waterstandverhoging door rivierverruiming gecompenseerd moeten worden.

Om de IVM 2 doelstelling te bereiken kunnen rivierverruimende maatregelen aan beide zijden van de rivier worden uitgevoerd. Maar ook maatregelen benedenstrooms van Ooijen-Wanssum kunnen een waterstandverlagend effect hebben binnen het plangebied.

De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft in haar standpunt voor het project Zandmaas/Maasroute in september 2000 bepaald dat, het doel van het Zandmaasproject is om de hoogwateroverlast te verminderen, zodanig dat de bevolking achter de kades van de Zandmaas een beschermingsniveau van 1:250 wordt geboden.

Op basis van dit standpunt heeft Rijkswaterstaat Maaswerken de opdracht gekregen om langs de Zandmaas een beschermingsniveau van 1:250 jaar achter de kades te realiseren waarbij geen benedenstroomse effecten mogen optreden en voldaan wordt aan wet- en regelgeving. Naast het uitvoeren van rivierverruimen de maatregelen wordt aan deze taakstelling invulling gegeven door de aanleg, verbetering en verhoging van kades (**Sluitstukkades**). Binnen het plangebied liggen diverse kadetracés, die door de Maaswerken worden verhoogd of verlengd. Ook voor de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum vinden kadeaanpassingen plaats. Om de kademaatregelen op elkaar af te stemmen, wordt een samenhangend en toekomstbestendig kadeplan opgesteld.

De huidige kades van de dijkringen binnen het plangebied vallen onder de Waterwet, zijn primaire waterkeringen en hebben daarmee een wettelijke veiligheidsnorm van 1:250 jaar. De op grond daarvan in de provinciale verordening waterkeren aangegeven kadetracés met bijbehorende dijkringgebieden geven aan welk oppervlak door de waterkeringen beschermd wordt tegen overstromingen (zie kader).

DEFINITIES WATERWET

Dijkring: stelsel van primaire waterkeringen dat, al dan niet tezamen met hoge gronden, beveiliging biedt tegen overstroming, in het bijzonder door buitenwater;

Primaire waterkering: waterkering die beveiliging biedt tegen overstroming doordat deze behoort tot een dijkring ofwel vóór een dijkring is gelegen.

Door reactivering van de Oude Maasarm gaat de overstromingssituatie in het gebied achter de huidige kades fors veranderen. Delen van de Oude Maasarm die tot voor kort beschermd werden door een kade, overstromen na reactivering weer. Aanvullende kademaatregelen zijn noodzakelijk ter bescherming tegen deze overstromingen. De kaart bij de provinciale verordening waterkeren moet daarom naar aanleiding van dit gebiedsplan worden aangepast. Ook moet een dijkverbeteringsplan worden opgesteld.

REGIONAAL WATERBELEID

Het Waterschap Peel en Maasvallei heeft in het **ontwerp Waterbeheerplan 2010-2015** maatregelen opgenomen voor de Grote Molenbeek, die een specifiek ecologische functie heeft (SEF) evenals een agrarische functie.

In het project Nieuw Limburgs Peil (NLP) stelt het Waterschap in opdracht van de provincie een gewenst grond- en oppervlaktewater regime (**GGOR**) op. Dit bestaat uit streefpeilen voor de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) met bijbehorend maatregelenpakket. In NLP is op dit moment geen rekening gehouden met de gebiedsontwikkeling. Vanuit NLP kan daarom op dit moment geen conclusie worden getrokken over de effecten van de gebiedsontwikkeling op de GGOR. Vanuit de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum moet worden bekeken of aanpassing van het GGOR nodig is het plangebied.

3.1.2 **NATUUR EN LANDSCHAP**

Naast behoud en versterking van bestaande natuurwaarden is de ontwikkeling van nieuwe natuur, die aansluit bij bestaande natuurgebieden, een belangrijk uitgangspunt bij de herinrichting van de Oude Maasarm. Een groot deel van de Oude Maasarm, waaronder het natuurgebied Sohr en Legeterbos, is aangewezen als **Ecologische Hoofdstructuur** (EHS).

In het kader van **Zandmaas Pakket 2 / Veermangelden** moet per 2015 minimaal 460 ha nieuwe, hoogwaardige riviernatuur ontwikkeld worden en begrensd als EHS. Globaal is het zoekgebied voor deze gronden te duiden als het winterbed van de Maas gecombineerd met POG-gronden (Provinciale Ontwikkelingszone Groen). In dit kader komt ook de rest van de Oude Maasarm en de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum in aanmerking om aangewezen te worden als EHS. Hierdoor ontstaat een aaneengesloten natuurgebied, waarmee versnippering wordt tegengegaan.

MEERJARENPLAN ZANDMAAS II (2009)

Aandachtspunten:

- de nieuw te begrenzen EHS dient mede eventuele compensatievereisten van de projecten op te lossen. Verwacht kan worden dat er bijvoorbeeld een dassenleefgebied ingericht moet worden;
- mogelijk moet voorkomen worden dat er kleine landbouwenclaves te midden van potentieel of actueel natuurgebied overblijven;
- de nieuwe EHS beslaat slechts gebieden die direct aan de rivier gerelateerd zijn.

De natuurdoeltypen die aan de orde kunnen zijn betreffen:

- rivierlandschap;
- ven en duinplas;
- moeras.

Bij de ontwikkeling van nieuwe natuur worden de rijksdoelen en de doelen uit het **Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap** op elkaar afgestemd. Indien nodig moet het Stimuleringsplan hierop worden aangepast. Het natuurbeheer van de Oude Maasarm en de hoogwatergeulen moet tevens worden afgestemd op de rivierkundige doelstelling.

Bij de ontwikkeling van het gebied moet rekening worden gehouden met het **TOP-gebied Sohr-Legeterbos**, waar verdere verdroging en versnippering moet worden tegengegaan.

3.1.3 **ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE**

De Wet op de archeologische monumentenzorg verplicht overheden het cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt, (beter) te beschermen. Uitgangspunt van het verdrag is dat het archeologisch erfgoed integrale bescherming nodig heeft en krijgt. Dit is in drie principes vormgegeven:

- Streven naar behoud in situ van archeologische waarden. De bodem is de beste garantie voor een goede conservering van archeologische resten (artikel 4).
- Tijdig rekening houden in de ruimtelijke ordening met de mogelijkheid op aanwezigheid van archeologische waarden, zodat er nog ruimte is voor archeologievriendelijke alternatieven (artikel 5). Zo wordt voorgesteld om steeds vooraf onderzoek te laten doen naar de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden om het bodemarchief beter te beschermen en om onzeker-

heden tijdens de bouw van bijvoorbeeld nieuwe wijken te beperken. Op deze manier kan daar bij de ontwikkeling van de plannen zoveel mogelijk rekening mee worden gehouden.

- De verstoorder betaalt voor het doen van opgravingen en het documenteren van archeologische waarde, wanneer behoud in situ niet mogelijk is (artikel 6).

De Wet op de archeologische monumentenzorg is vastgelegd in het **POL**: Bij de herinrichting van het gebied wordt gestreefd naar het behoud van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Bij de ontwikkeling van het gebied worden archeologische waarden in de bodem behouden en worden bestaande landschapswaarden behouden en waar mogelijk versterkt. Aardkundige waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt en zichtbaar gemaakt.

3.1.4 **ONTGRONDINGEN EN GRONDSTOFFEN**

Ontgrondingen moeten plaatsvinden als onderdeel van projecten met een meervoudige doelstelling (zoals veiligheid, natuurontwikkeling, waterberging en recreatie). Er moet zuinig met grondstoffen worden omgegaan en geologische voorraden moeten worden beschermd. (**POL**).

3.1.5 **INFRASTRUCTUUR**

Een goede ontsluiting en bereikbaarheid van het gebied is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van het gebied. Hierbij gelden een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden.

EVACUATIE EN HOOGWATERVEILIGHEID

Bestaande woonkernen moeten ook in tijden van hoogwater bereikbaar blijven. Dit betekent dat de bereikbaarheid gegarandeerd moet blijven. De gemeentelijke en provinciale rampenplannen en die van Waterschap en Rijkswaterstaat zijn hierbij leidend.

NIEUWE INFRASTRUCTUUR

Nieuwe infrastructuur mag rivierkundig geen knelpunt vormen en moet voldoen aan de eisen van de Waterwet. Daarnaast moet deze milieukundig inpasbaar zijn en voldoen aan de wettelijk geldende normen (lucht, geluid, (externe) veiligheid).

3.1.6 **BEDRIJVENTERREIN / HAVEN**

De herstructurering en uitbreiding van de haven en het industrieterrein moeten worden ontsloten door milieukundig verantwoorde inpassing van de noordelijke rondweg en een gedeeltelijke omlegging van de Geijsterseweg.

Uitbreiding van de haven moet tevens aansluiten op de vraag naar watergebonden locaties, rekening houdend met de positie van Wanssum ten opzichte van Venray en Venlo en aansluiten op het **Programma Werklocaties 2020** van de provincie Limburg. Dit programma voorziet in de regionale opgave voor de planning en herstructurering van werklocaties.

Met de uitbreiding van het Regionaal Overslag Centrum moet het multimodaal goederenvervoer worden bevorderd, waarbij rekening wordt gehouden met de positie van het ROC Wanssum binnen kwaliteitsnet goederenvervoer, zoals verwoord in het **Provinciaal Verkeer- en vervoersplan**. Geluidsoverlast van het ROC moet worden beperkt / verminderd evenals effecten op het Natura 2000-gebied Maasduinen aan de overzijde van de Maas. Toename van het scheepvaartverkeer moet worden afgestemd met de recreatieve vaart, die ook gebruik maakt van de toegangshaven.

3.1.7 **LANDBOUW**

Door uitvoering van de Gebiedsontwikkeling zal een fors areaal aan de landbouw worden onttrokken. In overleg met de landbouwsector zijn een aantal uitgangspunten voor compensatie geformuleerd, die in het vervolgtraject verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden. De maatregelen zijn (deels) door provincie Limburg en LLTB vastgelegd in de Verklaring van Roermond (zie kader).

De ingrepen die zorgen voor verlies van landbouwgronden vallen allen binnen de **POL perspectieven 1, 2 en 3**. Voor de gebieden die binnen het huidige POL Perspectief 1 (Ecologische hoofdstructuur = EHS) vallen, geldt de bestemming natuur. Binnen dit perspectief is de landbouwfunctie eindig en de landbouwsector heeft hiermee al ingestemd. Gebieden die vallen binnen Perspectief 2 (Provinciale Ontwikkelingszone Groen = POG) zijn weliswaar aangewezen als zoekgebied voor natuur en landschap. De gebieden die zijn aangewezen als ruimte voor verkrachtige watersystemen (Perspectief 3) liggen binnen het stroomvoerend

en bergend winterbed van de Maas. Hier geldt dat landbouw mogelijk is, onder voorwaarde dat dit geen fysieke belemmering vormt voor de doorstroming. Compensatie van landbouwareaal en structuurverlies kan aan de orde zijn in gebieden die vallen binnen P2 en P3.

Aangezien compensatie in hectares binnen het plangebied niet aan de orde is – hiervoor is te weinig ruimte beschikbaar – geldt als belangrijkste uitgangspunt het streven naar een **kwaliteitsverbetering** van de resterende landbouwgronden. Daarbij worden de volgende stappen gehanteerd:

1. allereerst wordt gekeken naar compensatiemogelijkheden op individueel niveau, binnen het plangebied;
2. wanneer stap 1 onvoldoende oplevert, wordt gekeken naar compensatie op collectief niveau binnen het plangebied;
3. in het geval dat compensatie binnen het plangebied onvoldoende kwaliteitswinst oplevert, is mogelijk compensatie buiten het plangebied aan de orde.

Bij de kwaliteitsverbetering van de resterende gronden richt de aandacht zich in eerste instantie op de fysieke elementen:

- de omvang van het landbouwareaal (aantal ha en robuustheid blokken);
- de inrichting van het landbouwgebied (kavelvorm, verkaveling en ontsluiting);
- de kavelinrichting (maaiveldligging, beregening en drainage);
- de kwaliteit van de bodems (grondsoort en bodemopbouw);
- de hydrologie (waterpeilen en beschikbaarheid van water);
- sloop van incurante objecten;
- voor niet courante objecten mogelijkheden voor vrijkomende bestemmingen.

Daarnaast wordt ook gekeken naar de mogelijkheden tot verbetering van de planologische situatie (schaduwwerking en gebruiksbeperkingen) en naar de mogelijkheden tot uitbreiding van bouwblokken voor hoofdberoepsbedrijven die nu binnen het juridische winterbed van de Maas liggen.

VERKLARING VAN ROERMOND

De provincie Limburg en de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) hebben in de Verklaring van Roermond (VvR) afspraken gemaakt over een pakket maatregelen naar aanleiding van het onderzoek van het Landbouweconomisch Instituut (LEI) en Alterra naar de mogelijkheden om de betrokkenheid van de landbouw bij het realiseren van de plattelandsdoelen te vergroten.

De ambitie van de Verklaring van Roermond (VvR) is om tot een versnelling te komen in de uitvoering van het Plattelandsbeleid door een evenwichtige ontwikkeling van omgevingskwaliteit en mogelijkheden voor de land- en tuinbouw. Partijen en stakeholders nemen hierbij een flexibele en creatieve houding in en ontwikkelen integrale oplossingen die leiden tot meerwaarde.

3.1.8 **WONEN WANSSUM / WONEN BUITENGEBIED**

Woningbouw is een onderdeel van de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Een deel van de woningbouw vindt plaats in en in aansluiting op de bestaande kern van Wanssum en is vooral bedoeld voor de lokale behoefte. Deze plannen komen voort uit het plan 'Het Nieuwe Wanssum' van de gemeente. Woningbouw moet passen binnen de uitgangspunten, zoals die in het POL zijn geformuleerd en de Regionale woonvisies. Nieuwe woningen moeten worden afgestemd op de rivierkundige functie van de haven en uitstroom van de Groote Molenbeek.

Voor het wonen in het buitengebied / buiten de rode contouren gelden een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten, die door de provincie zijn vastgelegd in de POL-aanvulling Verstedelijking, gebiedsontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Onderdeel van deze aanvulling is het Kwaliteitsmenu Limburg, dat is uitgewerkt in de beleidsregel met gelijklopende naam en uit verschillende modules bestaat. Het Kwaliteitsmenu Limburg maakt ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied onder voorwaarden mogelijk:

- het menu komt pas aan de orde, nadat is geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling ter plaatse mogelijk is en past binnen het POL;
- zekerstelling van de kwaliteitsbijdrage: ontwikkelingen in het buitengebied zijn alleen mogelijk wanneer ze (per saldo) een meer dan evenredige bijdrage leveren aan de kwaliteit van het buitengebied. Ter plekke van de ruimtelijke ontwikkeling moet kwaliteit worden geleverd, en is in de meeste gevallen een extra kwaliteitsbijdrage verplicht.

Voor de locatie van solitaire woningen in het buitengebied geldt dat deze, aanvullend op bovengenoemde randvoorwaarden gelokaliseerd kunnen worden in een lint of cluster aansluitend aan de contour. Uitleglocaties zijn alleen mogelijk aansluitend aan de contour (en als hierbinnen geen ruimte meer is of kan worden hergebruikt). De voorwaarden die vanuit de POL-aanvulling worden gesteld aan nieuwe landgoederen is dat deze een minimale oppervlakte hebben van 10 hectare nieuw groen, waarin maatwerk mogelijk is. Rood kan verschillende functies herbergen, waarvoor geldt dat er maximaal 4 wooneenheden gerealiseerd kunnen worden op een landgoed van minimaal 10 hectare. Bij grote landgoederen is maatwerk mogelijk.

Voor de gebiedsontwikkeling worden daarnaast nog enkele aanvullende eisen gesteld:

- bouw van nieuwe woningen vindt niet plaats binnen stankcirkels;
- bouw van nieuwe woningen mag geen invloed uitoefenen op de doorstroming van het water.

3.1.9 **RECREATIE EN TOERISME**

Voor de toeristische sector in het plangebied dient de gebiedsontwikkeling toegevoegde waarde te hebben. Vanuit het perspectief van toeristisch-recreatieve bedrijven is ook in de huidige situatie al sprake van een aantrekkelijk landschap. Kwalitatieve verbeteringen in het plangebied kunnen worden gevonden in verbeteringen van de toegankelijkheid en de belevingswaarde van de Maas en de Oude Maasarm. De gebiedsontwikkeling biedt daartoe de volgende mogelijkheden:

Het verbeteren van de toegankelijkheid van de Maas

Door realisatie van wandel- en struinpaden en (doorgaande) routes wordt de toegankelijkheid van de Maas verbeterd. In de gebiedsontwikkeling dient hier in bij de realisatie van natuur in de Oude Maasarm en bij de realisatie van de hoogwatergeulen van Ooijen en Wanssum expliciet aandacht voor te zijn.

Het verbeteren van de infrastructuur voor fietsers

Daar waar sprake is van aanpassingen van bestaande wegen of de aanleg van nieuwe wegen en bruggen dient aandacht te zijn voor de veiligheid van en de belevingswaarde voor fietsers. Realisatie van (vrijliggende) fietspaden op drukke tracés is, evenals het behoud van de fietsverbindingen tussen Wanssum en Geijsteren zeer gewenst. De aanleg van fietspaden over nieuwe dijken vergroot de belevingswaarde van recreanten en dient, mits er geen grote overlast is voor aanwonenden, mogelijk gemaakt te worden.

Verbetering van de doorgaande wandelmogelijkheden in de Oude Maasarm

Vrije toegankelijkheid van de Oude Maasarm vormt een integraal onderdeel van de inrichtingplannen voor dit gebied. In grote delen van het plangebied (bestaande EHS) is sprake van voldoende aanbod van wandelmogelijkheden en dient aandacht te zijn voor het behoud van deze paden en van het onverharde en authentieke karakter ervan. Aansluitend op deze bestaande wandelinfrastuctuur wordt ook in de nieuwe EHS een aantal onverharde paden gecreëerd. Hierdoor ontstaan in het plangebied doorgaande wandelverbindingen tussen de verschillende dorpskernen en langs karakteristieke natuur zoals beken, bossen en wetlands.

Verbetering van de naamsbekendheid

De Oude Maasarm heeft nog een geringe bekendheid. Vanuit de toeristisch-recreatieve sector is behoefte aan vergroting van de naamsbekendheid van de Oude Maasarm. De kleinschaligheid, landschappelijke variatie, rust en authenticiteit maken dat dit gebied zich kan meten met andere grote natuurgebieden in de regio. Gezocht wordt naar projecten die de gebiedsontwikkeling versterken door de uniciteit en de avontuurlijkheid van het huidige gebied en de toekomstige (waterrijke) natuur meer beleefbaar te maken, bijvoorbeeld door de aanleg van bijzondere (thema-) routes en avontuurlijke vlonderpaden door de toekomstige wetlands. Ook wordt gepleit voor een betere gebiedsmarketing om het toekomstige aaneengesloten natuurgebied bij een groter publiek bekendheid te geven.

3.1.10 **CRADLE TO CRADLE (BELEIDSKADER DUURZAME ONTWIKKELING)**

Het concept Cradle to Cradle (C2C, Braungart c.s.) geeft het concept duurzame ontwikkeling een extra dimensie door activiteiten, ingrepen en productieprocessen op hun overall resultaat te beoordelen. Er is in hun optiek geen hoofdproduct of hoofdresultaat van een project waar we onvermijdelijke negatieve bijeffecten van moeten accepteren of compenseren. In de visie van C2C moeten alle resultaten en effecten in het ontwerp meegenomen worden en moeten alle resultaten en effecten een positieve bijdrage leveren. 'Products that are not designed for human and ecological health are unintelligent and inelegant'. Deze worden gezien als een voorbeeld van 'outdated and unintelligent design'.

De provincie vertaalt het concept C2C in een beleidskader duurzame ontwikkeling. Een daadwerkelijke adoptie van C2C in de gebiedsontwikkeling zal grote consequenties hebben voor de ontwerpen. Ingerepen en ontwikkelingen moeten op hun lange termijneffecten worden beoordeeld. Hoe ingrijpender de ontwikkeling (dat wil zeggen hoe meer een maatregel ingrijpt op de netwerklaag of ondergrond uit hoofdstuk 2, des te minder omkeerbaar, des te belangrijker wordt het

om het ontwerp 'C2C-proof' te maken. Dit heeft bijvoorbeeld consequenties voor ontgrondingen. C2C stelt de vraag of een zandwinning in al haar facetten voor mens en ecologie ter plekke meerwaarde oplevert. Het volstaat dan niet meer om de negatieve effecten te beperken ('licence to harm') of genoeg te nemen met een landschap waar grond is veranderd in water door daar nieuwe functies voor te bedenken ('downcycling'). Zand winnen is volgens C2C synoniem geworden voor het creëren van een waardevoller landschap voor mens en ecologie.

3.2 **CONCLUSIE**

De gebiedsontwikkeling streeft er naar alle hierboven genoemde randvoorwaarden en uitgangspunten te verenigen in een integrale aanpak voor het gebied. Op twee uitgangspunten na zijn alle principes te verenigen in een integrale aanpak zonder dat echt keuzes gemaakt moeten worden. Deze twee uitzonderingen zijn de hoogwaterbescherming (Waterwet) en de rivierverruiming (IVM 2). Ook wanneer in het gebied geen sprake is van een gebiedsontwikkeling botsen op termijn de belangen van IVM 2 en de Waterwet. Vanuit het oogpunt van rivierverruiming is het wenselijk de rivier zoveel mogelijk ruimte te bieden, daarmee wordt de grootste waterstanddaling bereikt, echter de in het gebied aanwezige kernen moeten worden beschermd door kades die ten koste gaan van deze verruiming. De gebiedsontwikkeling biedt nu de kans om een zorgvuldige afweging te maken in de balans van hoogwaterbescherming en rivierverruiming.

Dit betekent dat de dijkkringgebieden voor de gebiedsontwikkeling opnieuw moeten worden gedefinieerd. De kaart bij de provinciale verordening waterkeren moet daarom naar aanleiding van dit gebiedsplan worden aangepast. Daarbij wordt de maximaal mogelijke rivierverruiming in het gebied in het kader van IVM 2 ingeperkt ten behoeve van de hoogwaterbescherming.

HOOFDSTUK 4

VISIE OP DE

GEBIEDS-

ONTWIKKELING

Gebiedsontwikkeling stelt het gebied centraal en verbindt op basis daarvan de vele sectorale doelen met elkaar.

Uitvoering van beleid op het gebied van water, wonen, leefbaarheid, economie, recreatie en toerisme en natuur leidt in de praktijk tot tal van strijdigheden. De keuzes en compromissen die daar uit voortkomen zijn zelden samenhangend, komen het gebied veelal niet ten goede en laten kansen onbenut.

Zo ook in Ooijen-Wanssum. Bij een voortgaande autonome ontwikkeling van het gebied vanuit sectorale belangen worden dijken aangelegd op plekken waar ze in de nabije toekomst weer afgebroken moeten worden. Ofer wordt geïnvesteerd in een brug op een plek die in de toekomst geen deel meer uitmaakt van de doorgaande provinciale weg. Er worden woningen gebouwd op plekken waar geen vraag is terwijl niet mag worden gebouwd op plekken waar mensen juist willen wonen. Ofer gebeurt niets. Ontwikkelingen en initiatieven blijven dan nog decennia afhankelijk van het oplossen van een onzeker watervraagstuk.

Gebiedsontwikkeling is meer dan het slim combineren van sectorale doelstellingen. Het bundelt de ontwikkelingen van de komende decennia in tijd en geeft nadrukkelijk richting doordat heldere keuzes gemaakt worden. De doelstellingen en randvoorwaarden uit de vorige twee hoofdstukken zijn niet zonder meer te combineren. Gebiedsontwikkeling kan niet sturend zijn zonder dat een duidelijke richting wordt bepaald. Deze richting staat in dit hoofdstuk verwoord.

WATER IS STUREND

Water is altijd een bepalende factor geweest voor de ontwikkelingen in het plangebied. Maaswater leidde regelmatig tot overstromingen. Kwelwater maakte grote delen van het plangebied ongeschikt voor bewoning en zelfs voor landbouw. Al in het verre verleden is veelal tevergeefs getracht met drainage landbouwkundige verbetering aan te brengen. Tot het begin van de vorige eeuw was de Maas fysiek aanwezig; met enige regelmaat kampten de lage delen van het gebied met hoogwater. In het tweede deel van de vorige eeuw zijn de fysieke belemmeringen van de Maas vertaald in juridische belemmeringen. Sinds de hoogwaters van 1993 en 1995 en met klimaatverandering in het vooruitzicht nemen de onzekerheden toe en heeft Rijkswaterstaat haar greep op het gebied versterkt. Dit vertaalt zich in juridische belemmeringen die weinig tot geen ruimte laten voor ontwikkelingen.

DOEL: REALISEREN VAN DUURZAME WATERSTANDDALING

In de gebiedsontwikkeling wordt gekozen voor water als sturend principe.

Door reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt de oorspronkelijke invloed van de Maas in het gebied teruggebracht. Deze rivierverruiming biedt een duurzame, robuuste en klimaatbestendige oplossing voor de waterhuishouding in het gebied én verbetert de situatie langs de Maas tot tientallen kilometers stroomopwaarts. Deze nieuwe waterhuishouding zet de toon en stelt de randvoorwaarden aan de andere facetten van de gebiedsontwikkeling waaronder aan de ligging van kades in het gebied, de vaststelling van de nieuwe dijkeringen, het geboden beschermingsniveau en de locaties, timing en schaal van nieuwe ontwikkelingen.

De gebiedsontwikkeling voorziet in alle benodigde rivierverruimende maatregelen, nu en in de toekomst. Daarmee wordt een eind gemaakt aan de onzekerheid over het watervraagstuk in het plangebied. Door een voorschot te nemen op de

toekomst kunnen op verantwoorde wijze ook de juridische teugels op een aantal manieren worden gevierd. Hierdoor ontstaan mogelijkheden voor individuele bescherming, natuurontwikkeling, de aanleg van een rondweg, uitbreiding van het bedrijventerrein in Wanssum en woningbouw. Deze gebruiksfuncties zijn in de huidige situatie niet of moeilijk vergunbaar.

Door de rivierverruiming dalen de waterstanden in de Maas tijdens hoogwater fors. Dit pleit ervoor zoveel mogelijk gebieden buiten de kades te laten en de rivier zoveel mogelijk ruimte te laten. De woonfunctie in het gebied vraagt juist om bescherming door kades maar (daarmee) om inperking van de ruimte voor de rivier. Ook hier geldt dat water sturend is en dat waar mogelijk ruimte geboden wordt aan de rivier. De wateropgave is bepalend voor de ligging en omvang van de dijkringen. De dijkringgebieden worden naar aanleiding hiervan aangepast. De nieuwe dijkringen voorzien in bescherming van kernen en een aantal bebouwingsclusters. Bebouwing binnen de dijkringen krijgt een beschermingsniveau van 1:250 per jaar. Voor bebouwing buiten de dijkringen wordt op basis van rivierkundige berekeningen vastgesteld of de situatie ten opzichte van de huidige situatie verbetert of verslechtert. Voor situaties waarin sprake is van een verslechtering wordt op verschillende manieren compensatie geboden (maatwerkbescherming, ontwikkelingskansen, verzekeringsmogelijkheden of financiële compensatie). Dit laatste geldt ook voor de kernen van Broekhuizen en Meerlo.

Ruimte voor de rivier leidt tot het ontstaan van kleinere dijkringen die tijdens hoogwater geen eilanden moeten vormen. De bereikbaarheid en evacuatie tijdens hoogwater vormen belangrijke aandachtspunten in de gebiedsontwikkeling. Alle kernen en bedijkte clusters zijn tijdens een hoogwatersituatie bereikbaar en kunnen indien nodig tijdig worden geëvacueerd.

Voor woningen buiten de dijkringgebieden wordt maatwerk toegepast.

NATUUR EN LANDSCHAP ALS KANS VOOR RECREATIE EN WONEN

De reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum bieden de kans voor de ontwikkeling van een groot aaneengesloten natuurgebied. De invloed van de Maas in het gebied neemt toe en het gebied krijgt zijn oorspronkelijke dynamiek terug. De hoogwatergeulen worden hoogdynamische, aantrekkelijke natuurgebieden met ondiep, helder open water omzoomd door soortenrijke, zandige oevers. De niet permanent watervoerende Oude Maasarm is rijk is aan kwel en kent een grote variatie aan grondsoorten en hoogteverschillen. Deze omstandigheden maken de vorming van een uniek natuurgebied mogelijk. Voor de ontwikkeling van natuur en landschap zal rivier- en kwelwater sturend zijn voor de natuurtypen die ontstaan. In grote delen van het plangebied zijn de natuurlijke omstandigheden en natuurlijke processen leidend voor de natuur(doel)typen die ontstaan. Sommige delen van het plangebied vragen om rivierkundige redenen een intensiever beheer en is natuurontwikkeling alleen binnen de rivierkundige marges toegestaan.

Het grootschalige, aaneengesloten vrij toegankelijke natuurgebied biedt uitstekende kansen voor extensieve vormen van recreatie zoals fietsen en wandelen. In de nabijheid van dorpen zal ruimte zijn voor intensiever recreatief medegebruik dan in de (natte) kern van het gebied.

DOEL: ONTWIKKELEN VAN NATUUR EN LANDSCHAP

De lage of verlaagde en door de gebiedsontwikkeling vernatte delen van het gebied zijn landbouwkundig minder interessant en vragen veel technische ingrepen om ze geschikt te maken en houden voor landbouw. In de Oude Maasarm wordt daarom gekozen voor natuur en is voor de landbouw in principe geen plaats meer.

SAMENHANG VOOR WANSSUM

Het dorp Wanssum wordt door de uitstroom van de Groote Molenbeek en de doorgaande weg in vieren verdeeld. Ontwikkeling van de dorpskern wordt beperkt door de ligging in het winterbed van de Maas. De reactivering van de Oude Maasarm maakt het verruimen van de doorstroomcapaciteit onder de brug over de Groote Molenbeek noodzakelijk. Dit biedt een kans de huidige doorgaande weg anders in te richten en een einde te maken aan de onveilige verkeerssituatie in het dorp. De rivierverruiming biedt ruimte voor het aanleggen van een rondweg, deels gelegen in het winterbed van de Maas, die het doorgaande verkeer om

de dorpskern heen leidt. Door het verkeer op de huidige doorgaande weg te beperken, wordt de barrièrewerking van de weg verkleind en ontstaat ruimte voor nieuwe samenhang tussen Wanssum ten noorden en zuiden van de provinciale weg.

DOEL: VERGROTEN VAN DE LEEFBAARHEID VAN WANSSUM

Door de huidige splitsing van het dorp in vier delen ontbreekt een duidelijk centrum. Tussen de huidige weg, de nieuwe weg en de haven ontstaat met de gebiedsontwikkeling nieuwe ruimte voor een bundeling van kleinschalige bedrijvigheid en winkelfuncties. Hiermee krijgt Wanssum enerzijds een duidelijker centrum en blijven winkels en bedrijven tegelijkertijd bereikbaar voor het doorgaande verkeer.

Een nieuwe locatie voor centrumfuncties en het beperken van het verkeer op de huidige weg biedt mogelijkheden voor de bouw van een beperkt aantal woningen aan het water van de jachthaven. Op termijn kan de woningbehoefte voor Wanssum worden opgevangen op sportpark de Broekberg.

RIVIERVERRUIMING ALS KANS VOOR GEBIEDSONTWIKKELING

De gebiedsontwikkeling geeft door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen bij Ooijen en Wanssum in één keer invulling aan de huidige en toekomstige wateropgave in het plangebied. Dit leidt tot meer ruimte voor de rivier dan nodig zodat per saldo ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen. Nu en in de toekomst.

DOEL: RUIMTE MAKEN VOOR NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen kan ontstaan door:

1. Een oplossing bieden voor de toets op 'feitelijke belemmeringen' in de Waterwet.
2. Het in één Waterwet-vergunningpakket opnemen van de rivierverruimende maatregelen uit deze gebiedsontwikkeling met de vanuit de gebiedsontwikkeling benodigde (planonderdelen, compensatie) en wenselijke ontwikkelingen (initiatieven van derden) volgens de saldobenadering.
3. Het voorzien in tijdelijke vergunningen en tijdelijke bestemmingen waardoor de toekomst het heden niet 'gijzelt'. Tijdelijk wil zeggen: kort genoeg om de ruimte weer prijs te geven als de verhoogde Maasafvoeren dat vergen en lang genoeg om er (als ondernemer of particulier) in te kunnen investeren.
4. Vaststelling van een zekere mate van overruimte in de Waterwet-vergunning waar in toekomstige initiatieven aanspraak op gemaakt mag worden.
5. Vaststelling van een nieuwe, minder omvangrijke of ingrijpende winterbedbedijning door de verbeterde hydraulische situatie in het plangebied na uitvoering van de maatregelen.

De integrale aanpak van de gebiedsontwikkeling biedt veel kansen voor een gebied dat in de huidige situatie weliswaar niet onder directe invloed staat van de Maas, maar indirect door de aanwezigheid van de Maas en de bestaande kades wel op slot zit. Juist door de Maas terug te brengen in het gebied ontstaat een dynamisch systeem met kansen voor mens en natuur. Het integrale maatregelenpakket dat op basis van deze visie in het volgende hoofdstuk wordt uitgewerkt is een duidelijk samenhangend geheel gestuurd door de wateropgave.

HOOFDSTUK 5

DE

MAATREGELLEN

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven, die gezamenlijk moeten leiden tot het realiseren van de doelstellingen voor de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum.

5.1 **TOELICHTING OP DE MAATREGELLENKAART**

Voor het plangebied is een maatregelenkaart opgesteld. Voor een aantal planonderdelen gelden harde eisen. Deze uitgangspunten en randvoorwaarden zijn geformuleerd in hoofdstuk 3. Daarnaast zijn voor alle onderdelen ambities geformuleerd en is de koppeling met andere planonderdelen benoemd. De visie uit hoofdstuk 4 wordt in dit hoofdstuk in concrete maatregelen vertaald.

Het in detail ontwerpen van de waterkeringen (kades en dijken) is niet in de maatregelen meegenomen. Hiervoor wordt, in overleg met betrokkenen een apart dijkverbeteringsplan opgesteld. In het dijkverbeteringsplan wordt rekening gehouden met aspecten zoals uitzicht van bewoners, de leefbaarheid in kernen, het open landschap, bedrijfsbelangen en cultuurhistorie. Ook hoogte, type en ontwerp worden in het plan opgenomen.

In de maatregelenkaart (zie bijlage) zijn de ingrepen afgebeeld, die in de volgende paragrafen worden toegelicht.

5.2 **REACTIVERING OUDE MAASARM**

Doel:

- Realiseren van duurzame waterstandsaling
- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Ruimte maken voor nieuwe ontwikkelingen

Koppeling met andere maatregelen:

- Reactivering van de Oude Maasarm is gekoppeld aan alle maatregelen

Beschrijving van de maatregel:

Reactivering van de Oude Maasarm bestaat uit de volgende ingrepen:

1. kade maatregelen: weghalen van de kade bij Ooijen en Blitterswijck en aanleg van nieuwe kadetracés;
2. verlagen maaiveld ter plaatse van de instroomopening bij Ooijen;
3. verwijderen knelpunten en plaatselijke maaiveldverlaging in de Oude Maasarm;
4. aanpassing van wegen en bruggen om doorstroming van de Oude Maasarm te optimaliseren en de bereikbaarheid te behouden (ook tijdens hoogwater).

KADE MAATREGELEN

Om voldoende rivierwater binnen te kunnen laten in de Oude Maasarm worden bij Ooijen en Blitterswijck openingen in de bestaande kades gemaakt. Hierdoor kan Maaswater weer de Oude Maasarm instromen. Om te voorkomen dat de bewoningskernen na reactivering met wateroverlast te maken krijgen zijn aanpassingen aan de bestaande kades nodig. Concreet betekent dit aanleg van nieuwe kadetracés langs de Oude Maasarm zodat dijkkringen weer sluitend worden en het water niet vanuit de Oude Maasarm het bebouwde gebied kan binnen stromen. De verhoging van de bestaande kades en de nieuw aan te leggen waterkeringen worden binnen de gebiedsontwikkeling als één samenhangend pakket voorbereid.

Met de voorgestelde kademaatregelen is invulling gegeven aan:

1. Bescherming van kernen op het niveau van 1:250 conform de toezegging van het Rijk
2. Bescherming van overige buurtschappen, huizen en gebouwen zoveel mogelijk op minimaal het huidige beschermingsniveau
3. Aanleg van duurzame en zo robuust mogelijke kadetracés
4. Voldoende ruimte voor de rivierverruimende ingrepen die de benodigde waterstanddaling op de Maas opleveren (zie hoofdstuk 3)

Op basis van deze uitgangspunten en de resultaten van diverse rivierkundige berekeningen zijn indicatieve kadetracés tot stand gekomen voor de primaire waterkeringen. Deze waterkeringen worden in de toekomst beheerd door het Waterschap Peel en Maasvallei. Deze primaire waterkeringen bieden een beschermingsniveau van 1:250 en vormen tevens de voorgestelde begrenzing van de nieuwe dijkkringgebieden die in een dijkverbeteringsplan dienen te worden vastgesteld. Het dijkverbeteringsplan wordt in overleg met betrokkenen opgesteld. Behalve de rivierkundige en beschermingsopgave zal daarin ook aandacht zijn voor onder andere uitzicht van bewoners, de leefbaarheid in kernen, het open landschap, bedrijfsbelangen en cultuurhistorie.

Het gebied buiten deze dijkkringen wordt buitendijks. Indien de veiligheid voor de bewoners of gebruikers of het rivierbelang niet in het geding is kan het huidig gebruik worden voortgezet. Afhankelijk van de (hoogte-)ligging van gebouwen kan sprake zijn van een toename van de wateroverlast. Voor eigenaren wordt een compensatieregeling van kracht die vergelijkbaar is met landelijke regelingen in 'ruimte voor de rivier' projecten.

De kernen Broekhuizen en Meerlo zijn na de overstromingen van 1993 en 1995 buiten de bescherming van de DGR-kades gelaten, met als gevolg dat deze kernen ook geen onderdeel uitmaken van een bestaand dijkkringgebied, en vervolgens niet zijn opgenomen in de opdracht van Maaswerken om de kades te verhogen en te verbeteren (Sluitstukkades). De panden langs de Veerweg bij Broekhuizen zijn nu niet beschermd, de overige panden zijn beschermd door hun hoge ligging. De bescherming van de panden langs de Veerweg is nu 1:20 jaar.

Voor beide kernen geldt dat deze in principe worden beschermd door middel van een primaire waterkering, maar dat een dergelijke waterkering mogelijk te ingrijpende gevolgen heeft voor bewoners en ruimtelijke kwaliteit. Voor de bescherming van deze kernen is een nadere uitwerking voorzien.

De indicatieve nieuwe kadetracés zijn weergegeven op de maatregelenkaart (zie bijlage). In de tabel op de volgende pagina is het per kern of buurtschap weergegeven.

Kern/buurtschap	Dijkkring gebied	Toekomstig beschermingsniveau	Maatregelen
Broekhuizen	Buiten	Streven naar 1:250	Nader te bepalen
Broekhuizenvorst	Binnen	1:250 jaar	Aanleg nieuwe kade ten noorden en oosten Broekhuizenvorst en Zeelberg en verhoging bestaande kade i.k.v. sluitstukkade
Zeelberg	Binnen	Huidig (± 1:50)	Compensatie, aanleg 1:250 kade belemmert doorstroming Oude Maasarm
Ooijen	Binnen	1:250 jaar	Aanleg nieuwe kade ten zuiden en oosten van Ooijen en verhoging bestaande kade i.k.v. sluitkade
Nachtegaal	Binnen	Huidig (± 1:50)	Compensatie, aanleg 1:250 kade belemmert doorstroming Oude Maasarm
Boltweg	Binnen	1:250 jaar	Aanleg nieuwe kade ten zuiden en westen
Blitterswijck	Binnen	1:250 jaar	Aanleg nieuwe kade ten oosten van Blitterswijck en verhoging bestaande kade i.k.v. sluitstukkade
Wanssum	Binnen	1:250 jaar	Verhoging bestaande kade en aanleg nieuwe kade i.k.v. sluitstukkade
Helling	Buiten	Huidig (± 1:50)	Verhoging bestaande kade en aanleg nieuwe kade i.k.v. sluitstukkade
Meerlo	Buiten	Streven naar 1:250	Nader te bepalen
Megelsum, Gun, Legert, Osterbos	Buiten	Huidig (± 1:50)	Indien van toepassing compensatie
Overige bebouwing in de Oude Maasarm	Buiten	Huidig (± 1:50)	Compensatie

Tabel 4: Gezamenlijke kademaatregelen gebiedsontwikkeling en sluitstukkades

COMPENSATIE

Langs de Oude Maasarm liggen diverse woningen en bedrijven in en aan de Oude Maasarm. Door de huidige kades wordt deze bebouwing beschermd tegen een hoogwater van ca 1:50 jaar. Door de reactivering komen ze buiten de kades te liggen en gaat een aantal huizen en bedrijven er op achteruit ten opzichte van het huidige beschermingsniveau. Deze bewoners/eigenaren moeten gecompenseerd worden voor de achteruitgang in beschermingsniveau. In beginsel is sprake van

financiële compensatie. Daarnaast of aanvullend moet de mogelijkheid geboden worden voor ondermeer:

- Ruimte voor maatwerkbescherming (bijvoorbeeld het bieden van mogelijkheden voor het nemen van kleine, privé maatregelen rond huizen of bedrijfsgebouwen zoals dijkjes, wallen of schotten).
- Ontwikkelingskansen (bijvoorbeeld toestemming voor realisatie van (bedrijfs-)uitbreiding).
- Verzekeringsmogelijkheden.

Per geval en in overleg met bewoners/eigenaren wordt gezocht naar de beste oplossing. In principe worden maatregelen door bewoners zelf gerealiseerd tenzij maatwerk-beschermingsmaatregelen meerdere eigenaren beschermen of dermate complex wordt dat zelfrealisatie niet van individuele eigenaren kan worden verwacht.

VERLAGEN INSTROOMOPENING BIJ OOIJEN

De instroomopening bij Ooijen vormt als het ware de “kraan” van de Oude Maasarm. Om bij hoogwater voldoende water in de Oude Maasarm te kunnen laten, wordt het maaiveld bij Ooijen verlaagd. Rivierkundige berekeningen laten zien dat verlagings van het maaiveld met ca 1 m voldoende is om voldoende water de Oude Maasarm in te laten stromen en hiermee de benodigde waterstandsraling te realiseren. Verdere verlaging van het maaiveld heeft weinig effect omdat het achterliggende maaiveld in de Oude Maasarm hoger ligt; ook past verdere verlaging niet in het streefbeeld voor natuur en landschap.

VERWIJDEREN KNELPUNTEN EN PLAATSELIJKE MAAIVELDVERLAGING

In de Oude Maasarm zijn een aantal verharde en onverharde wegen aanwezig die hoger liggen dan het omringende maaiveld en dwars op de stromingsrichting liggen. Hiermee kunnen ze een obstakel vormen voor de doorstroming. Deze wegen worden waar nodig verwijderd, verlaagd of doorstroombaar gemaakt.

Bij Moleneind staat een woonhuis midden in de Oude Maasarm. Rivierkundige berekeningen hebben aangetoond dat het gebouw zelf geen belemmering vormt voor de doorstroming van de Oude Maasarm. Echter het beschermen en bereikbaar houden van deze woning tijdens hoge waterstanden vergt mogelijk wel ingrepen die belemmerend kunnen zijn voor de doorstroming. In overleg met bewoners wordt gezocht naar een passende oplossing. De Oude Maasarm mondt in de kern van Wanssum, via de jacht- en industriële

haven, uit in de Maas. De huidige uitstroomopening onder de doorgaande weg is veel te krap en vormt een belemmering voor de benodigde doorstroming tijdens hoogwater. De huidige uitstroomopening wordt hiervoor fors verbreed en het maaiveld wordt verlaagd tot het bodemniveau van de jachthaven. Om deze verruiming mogelijk te maken, worden de C1000, de autopier en het tankstation verwijderd. Ook bij de uitstroom bij Blitterswijck is aanvullende maaiveldverlaging nodig om voldoende doorstroomcapaciteit te krijgen. Het gaat daarbij om een maaiveldverlaging van ca 1 m.

AANPASSING VAN WEGEN EN BRUGGEN

Door de reactivering zal er geregeld water staan of stromen in de Oude Maasarm. De Oude Maasarm kruist een aantal wegen, waarvan de belangrijkste zijn:

- de Blitterswijckse weg ten noorden van Broekhuizenvorst;
- de Ooijense weg ten oosten van Blitterswijck;
- de weg Moleneind bij Moleneind (ten noorden van Meerlo);
- de Brugstraat in Wanssum.

De kruising tussen de Oude Maasarm en een weg kan op vele manieren worden vormgegeven:

- a. de weg wordt met een hoogwatervrije brug (1:250 jaar, even hoog als de kades) over de Oude Maasarm geleid;
- b. de weg wordt met een lagere brug over de Oude Maasarm geleid, waarbij de brug al bij een frequenter voorkomend hoogwater onder water komt te staan;
- c. de weg wordt op gelijk niveau gehouden of iets verhoogd, terwijl het water van de Oude Maasarm bij lage afvoeren middels duikers onder de weg door wordt geleid, en bij hogere afvoeren gaat het water in de Oude Maasarm over de weg stromen;
- d. de weg komt op het niveau van de bedding van de Oude Maasarm te liggen; wanneer de Oude Maasarm water voert is de weg niet meer bruikbaar.

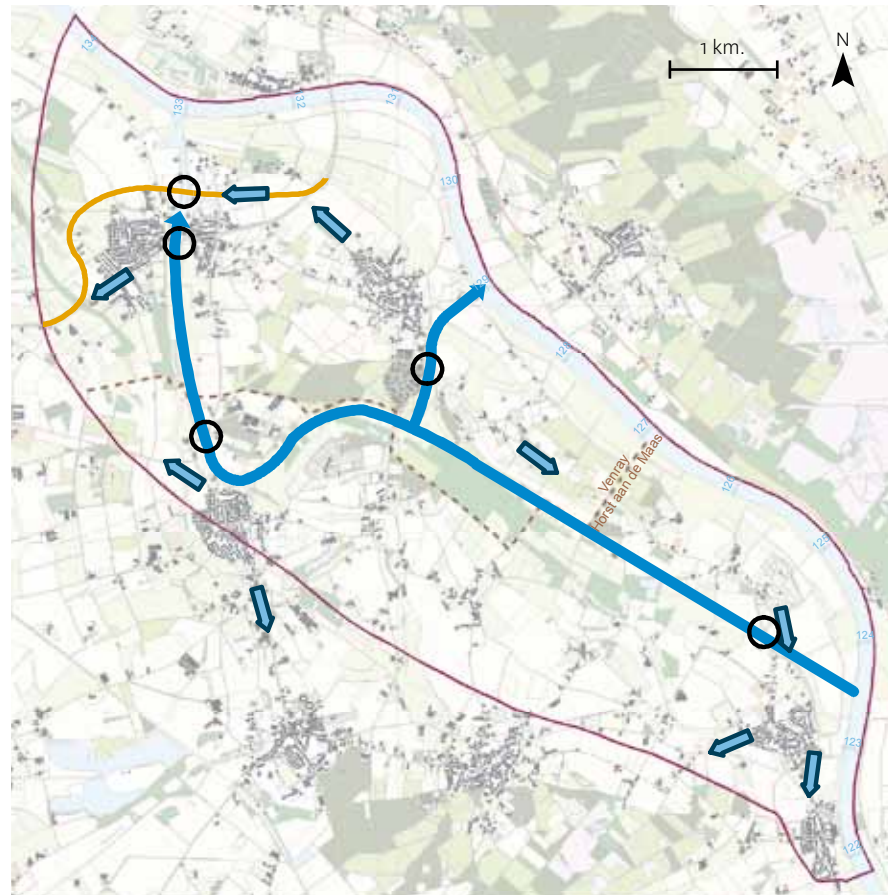
Oplossing b blijkt overigens veelal duurder te zijn dan optie a. Welk type oplossing wordt gekozen hangt vooral af van het belang van de weg, zowel onder normale omstandigheden als bij hoogwater wanneer bewoners van het gebied geëvacueerd moeten worden.

EVACUATIE TIJDENS HOOGWATER

Bij hoogwater op de Maas en een volledig watervoerende Oude Maasarm zijn de volgende evacuatie routes aan de orde (zie ook figuur 20):

- Blitterswijck en het deel van Wanssum ten oosten van de haven Wanssum kan worden bereikt over de N270, via de Koninginnebrug over de Maas en via de nieuwe rondweg. In combinatie met de uitvoering van de sluitstukkades wordt binnen het plangebied een 1:250 beschermingsniveau gerealiseerd.
- Broekhuizenvorst, Meerlo en het deel van Wanssum ten westen van de haven hebben vaste verbindingen naar het westen en zuiden.
- Het gebied tussen Ooijen en de uitstroom bij Blitterswijck komt tijdens hoogwater geïsoleerd te liggen tussen de Oude Maasarm en de rivier. Het grootste deel van de Ooijense en Blitterswijckse weg ligt al zo hoog dat deze bij hoogwater niet zal overstromen. Over de instroom bij Ooijen wordt een hoogwater-vrije brug aangelegd.

De evacuatie tijdens hoogwater met de bijbehorende routes zal verder moeten worden uitgewerkt in gemeentelijke evacuatieplannen.

- ▬ Evacuatie richting
- Verbinding
- Rondweg Wanssum (indicatief tracé)
- Begrenzing plangebied

Figuur 19: Evacuateroutes plangebied

OVERIGE VERBINDINGEN

In Wanssum komt een nieuwe rondweg met hoogwatervrije brug over de haven. De Brugstraat wordt daarmee aanzienlijk ontlast van verkeer en krijgt alleen een lokale functie. Fietsers en voetgangers kunnen geen gebruik maken van de nieuwe rondweg. Daarom wordt in de kern van Wanssum op de plaats van de huidige brug een oeververbinding over de Oude Maasarm aangelegd. Voorstel is om deze brug eenbaans te maken en te bestemmen voor fietsers, voetgangers en langzaam verkeer. Zo wordt sluipverkeer door de kern ontmoedigd. Verder kan deze brug worden gebruikt ten behoeve van openbaar vervoer (bus) en in noodgevallen door hulpdiensten.

De wegkruisingen bij Moleneind en Blitterswijck liggen verhoogd ten opzichte van de bedding van de Oude Maasarm en vormen een obstakel voor de doorstroming. Op welke wijze deze wegpasages moeten worden vormgegeven, vergt nog nadere bestudering. Hiervoor zijn gedetailleerdere, rivierkundige berekeningen bij lage afvoeren nodig.

5.3 HOOGWATERGEUL EN WEERDVERLAGING OOIJEN

Doel:

- Realiseren van duurzame waterstanddaling
- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Koppeling met andere maatregelen:

- Reactivering Oude Maasarm
- Hoogwatergeul en weerdverlaging Wanssum
- Ontwikkeling natuur en landschap
- Wonen buitengebied

Beschrijving van de maatregel:

De maatregelen bij Ooijen liggen op de westelijke oever van de Maas, ter hoogte van het buurtschap Ooijen (ter hoogte van rivierkilometer 122,8 en 126,0).

De omvang van de totale ingreep bij Ooijen bedraagt circa 60 ha en bestaat uit twee delen: het aanleggen van een hoogwatergeul en weerdverlaging.

De hoogwatergeul is eenzijdig, benedenstrooms aan de rivier aangetakt en gaat alleen bij hoge afvoeren meestromen. De hoogwatergeul heeft een lengte van ca. 1500 m, een breedte van ca 150 m en wordt tot ca 6 m ontgraven. De omringende weerdverlaging bestaat uit een verlaging van het maaiveld met 2 à 3 m.

De oevers van de geul worden flauw afgewerkt. De bovenstroomse begrenzing

van de geul en de aangrenzende verlaagde weerden worden zodanig ontworpen dat de hoogwatergeul bij bepaalde (hoge) afvoeren gaat meestromen. Zo wordt bereikt dat tijdens een hoogwater de waterstanden op de rivier lager worden. De hoogwatergeul wordt aangelegd in de binnenbocht van de rivier, omdat dan de effectiviteit voor de hoogwaterbescherming het hoogst is. De weerdverlaging die de geul omzoomt, volgt zoveel mogelijk het van nature langs de Maas aanwezige reliëf. In de geul is het grootste deel van het jaar sprake van een nagenoeg stagnant watermilieu. Het landschapsbeeld van de geul wordt gedomineerd door een wateroppervlak dat wordt omzoomd door moerassige struwelen (zachthout-ooibos) en ruigten, afgewisseld met wat meer grazige vegetaties.

Met de hoogwatergeul en weerdverlaging wordt ruimte aan de rivier geboden op een plek waar dat hard nodig is.

Door de aanleg van de kade langs de Ooijenseweg in combinatie met de natuurlijke hoge oevers op de oostelijke Maasoevers stuwt het water ter hoogte van Arcen en Broekhuizen sterk op. De hoogwatergeul Ooijen lost dit probleem deels op en leidt tot een aantrekkelijk landschap op deze locatie.

Met de aanleg van de hoogwatergeul en weerdverlaging komt een forse hoeveelheid zand en grind vrij. Een deel hiervan is mogelijk vermarktbaar.

- Hoogwatergeul Ooijen
- Begrenzing plangebied

Figuur 20: Hoogwatergeul Ooijen

5.4 HOOGWATERGEUL EN WEERDVERLAGING WANSSUM

Doel:

- Realiseren van duurzame waterstanddaling
- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Koppeling met andere projectonderdelen:

- Reactivering Oude Maasarm
- Hoogwatergeul Ooijen en weerdverlaging
- Realisatie nieuwe natuur
- Wonen buitengebied

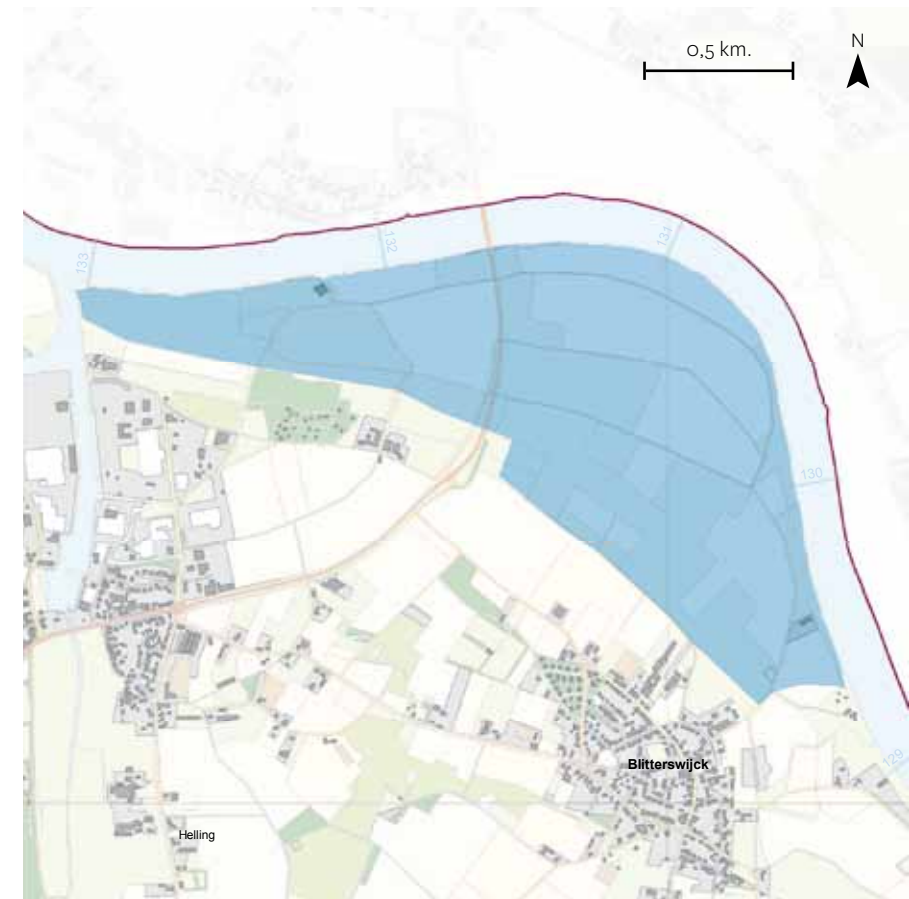
Beschrijving van de maatregel:

Op de linkeroever van de Maas, ten noordoosten van Wanssum bij rivierkilometer 129,2 en 133,1 is de hoogwatergeul Wanssum gesitueerd. Door afgraving van de uiterwaard wordt bereikt dat tijdens een hoogwater de waterstanden op de rivier lager worden. De ingrepen vinden plaats in de binnenbocht van de rivier, omdat de effectiviteit voor de hoogwaterbescherming dan het hoogst is.

Het ruimtebeslag van de ingreep bedraagt circa 120 ha. In eerdere plannen (o.a. Zandmaas II) was sprake van een brede, relatief diepe hoogwatergeul met omliggende weerdverlaging. Binnen de Gebiedsontwikkeling wordt, binnen de randvoorwaarde van voldoende waterstanddaling, gekozen voor een meer natuurlijke invulling waarbij gebruik wordt gemaakt van de aanwezige grondwaterkwel. Op deze manier sluit de maatregel beter aan op de natuurlijke omgeving en zal het terrein naar verwachting rivierkundig beter te beheren zijn.

Belangrijke aandachtspunten bij de aanleg van de hoogwatergeul Wanssum zijn:

1. De ligging van de camping de Kooij met het aangrenzende restaurant.
2. De ligging van particuliere percelen ten behoeve van de watersport en detoevoerweg naar deze percelen.
3. De ligging van een woning aan de rand van de toekomstige hoogwatergeul.
4. De Koninginnebrug over de Maas. Door de afgraving zijn aanpassingen aan de fundering van de brugpijlers nodig.

- Zoekgebied hoogwatergeul Wanssum
- Begrenzing plangebied

Figuur 21: Hoogwatergeul Wanssum

In hoeverre en hoe bovenstaande belangen te verenigen zijn met de benodigde maatregelen in deze rivierbocht zal nader onderzocht en in overleg met de belanghebbenden bepaald moeten worden. Daarom wordt in dit gebiedsplan nog geen gedetailleerde uitwerking van de maatregelen gepresenteerd, maar wordt volstaan met het aangeven van een ruim zoekgebied, waarbinnen de noodzakelijke maatregelen gerealiseerd moeten worden.

5.5 **ONTWIKKELING VAN NATUUR EN LANDSCHAP OUDE MAASARM**

Doel:

- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Ruimte voor toekomstige ontwikkelingen

Koppeling met andere projectonderdelen:

- Aanleg hoogwatergeulen en reactivering Oude Maasarm
- Wonen buitengebied

Beschrijving van de maatregel:

Met de realisatie van nieuwe natuur als onderdeel van de EHS wordt aangesloten bij de bestaande natuur- en landschapswaarden en wordt een samenhangende verbinding gerealiseerd van bestaande en nieuwe natuurkernen. Het gebied vormt een aaneengesloten natuurgebied, dat vrij toegankelijk is voor bezoekers.

Een belangrijke voorwaarde voor nieuwe natuur is de verlaging van het maaiveld bij de in- en uitstroomopeningen van de Oude Maasarm. Deze verlaging is bepalend voor de instroomfrequentie. De instroom van de Maas (noordkant langs Blitterswijk), de Groote Molenbeek (westkant via Peschbenden) en kwel hebben een bepalende invloed op het opstuwen en inunderen van het gebied en hiermee op de huidige natuurwaarden en de nieuwe natuur die hier ontstaat.

In grote delen van het plangebied zijn de natuurlijke omstandigheden en natuurlijke processen leidend voor de natuur(doel)typen die ontstaan. Sommige delen van het plangebied vragen om rivierkundige redenen een intensiever beheer. Hier zal, zonder afbreuk te doen aan het karakter en de eenheid van het aaneengesloten natuurgebied, moeten worden voorkomen dat de vastgestelde rivierkundige doelen niet worden gehaald. Binnen deze marges is spontane natuurontwikkeling toegestaan.

Vanwege doorstroming slingert door de hele Oude Maasarm een grotendeels bosvrije, natuurlijk ingepaste, stroombaan, waarvan de breedte minimaal 50 tot meer dan 100 meter kan zijn (De Mars / Royal Haskoning 2009). Deze stroombaan ligt laag in het terrein en volgt min of meer een oude stroomgeul. Enkele oude broekboskernen (nat hardhoutoibos) vormen als het ware riviereilanden of bezetten de kwelrijke dalflanken. Op de meer stroomluwe delen komen ook droge hardhoutoibosvegetaties voor.

Het instroomgebied bij Broekhuizenvorst-Belsberg wordt na afgraving eveneens intensiever beheerd. Onder verantwoordelijkheid van de provincie wordt dit in een gedetailleerd plan uitgewerkt. Hiervoor is het handboek 'kwaliteitsprincipes

uiterwaardinrichting' van het ministerie van LNV richtinggevend. Dit handboek vormt een belangrijke leidraad voor de ingrepen, inrichting en beheer van de nieuwe natuur in het plangebied. In dit handboek zijn de onderzoeksresultaten van 'Maas in Beeld' verwerkt. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om het niet bemesten van het gebied. Na afgraving blijven hier gevarieerde bodemcondities achter die schraal tot hooguit matig voedselrijk zijn. Dit biedt goede kansen voor een gevarieerde flora, ondanks het intensieve beheer. Het intensieve gras- en maai-beheer moet de vegetatie kort (en schraal) houden (1-2 x per jaar maaien, al of niet met begrazing). Het belangrijkste natuurdoel is droog natuurlijk (bloemrijk) grasland. Dit bestaat uit een mozaïek van stroomdalgrasland, glanshaverhooiland en kamgrasweide. Dat neemt niet weg dat er ook nattere plekken kunnen zijn (overstromingsweide). In de uitstroomgeul ter hoogte van Blitterswijk is sprake van een vergelijkbare situatie. Ook dit wordt intensief beheerd om de doorstroming te garanderen.

Ook de geul tussen Meerlo en Wanssum (Groote Molenbeekdal) moet om dezelfde redenen vrij intensief worden beheerd. Met dit verschil dat de condities hier van nature natter zijn, zodat hier vochtige tot natte bloemrijke graslanden (natte kamgrasweide, dotterbloemhooiland, overstromingsweide), nabij Meerlo, ook wel grote zeggenmoeras tot ontwikkeling kan komen.

De overige delen van de Oude Maasarm, liggen verder van de bewoningskernen af en kennen wat betreft de stroombaan daardoor een meer extensief beheer (1x / 2-3 jaar maaien, al of niet met begrazing). Nat grasland, in het bijzonder Dotterbloem(kwel)grasland, maar ook Grote zeggenmoerassen komen hier volop voor, maar bieden doorgaans een wat ruigere aanblik dan in de nabijheid van de dichter bewoonde gebieden. In deze delen staat het grondwater in bepaalde perioden vaak geruime tijd boven maaiveld (o.a. Linkstraat). Plaatselijk kunnen zelfs kwelmoerassen aanwezig zijn.

De nieuwe natuur leidt tot nieuw habitat voor veel uiteenlopende soorten en biedt leef- en foerageergebied aan veel (grondgebonden) zoogdieren, waaronder de das, waterspitsmuis en vleermuissoorten als watervleermuis en gewone dwergvleermuis.

5.6 AANLEG NOERDELIJKE RONDWEG WANSSUM

Doel:

- Het reduceren van het doorgaande verkeer door de kern van Wanssum zodat de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in Wanssum toenemen
- Zorgen voor een goede ontsluiting van het industrieterrein (met uitbreiding) en de haven te Wanssum

Koppeling met andere planonderdelen:

- Reactivering Oude Maasarm

Beschrijving van de maatregel:

De rondweg wordt ten noorden van Wanssum aangelegd en moet voldoende capaciteit hebben om de toekomstige verkeersintensiteiten (2020) op te kunnen vangen. Hierbij is rekening gehouden met de ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van en in de kern van Wanssum.

TRACÉ

De rondweg wordt ten noorden van Wanssum aangelegd en splitst zich vanaf landgoed Geijsteren naar het noorden af, kruist de haven en buigt net voor de oprit van de Koninginnebrug weer naar het huidige tracé. In verband met de aanwezige industrie is er maar één punt waar de rondweg de haven kan kruisen en dat is ter plaatse van de Busserhofweg; dit vormt dan ook een vast punt in het ontwerp. Aan de westkant vormt de bestaande natuur op landgoed Geijsteren, onderdeel van de EHS, een randvoorwaarde en aan de oostkant de Koninginnebrug. Rekening houdend met deze vaste punten en de geldende ontwerpnormen wordt een tracé voor de rondweg bepaald.

— Rondweg Wanssum (indicatief tracé)

Figuur 22: Nieuwe rondwegtracé (indicatief)

AANSLUITINGEN

De kern van Wanssum is via een aantal rotondes en kruispunten vanaf de noordelijke rondweg ontsloten. Van west naar oost gaat het om de volgende aansluitingen:

- Aan de westkant is sprake van een zogenaamde “inprikkert” (t-aansluiting) het dorp in voor lokaal verkeer.
- De Lange Ven wordt middels een t-aansluiting op de rondweg aangesloten.
- De Meerlose Baan (richting Geijsteren en golfclub) wordt middels een t-aansluiting op de rondweg aangesloten.
- De haven en industrieterrein Wanssum zijn bereikbaar via een rotonde, met ontsluiting naar één zijde, ter hoogte van de Gouverneur Houbenstraat. Deze rotonde heeft alleen een afslag richting het noorden (industrieterrein en Geijsteren).
- Ter hoogte van de Geijsterseweg wordt een halve rotonde aangelegd ten behoeve van het lokale verkeer richting dorpskern. Deze rotonde heeft geen afslag richting industrieterrein.
- Ter hoogte van de Stayerhofweg wordt een rotonde aangelegd waarmee het oostelijke deel van Wanssum, zowel het dorp als industrieterrein, op de rondweg wordt aangesloten. Ook het verkeer van en naar Blitterswijck en Meerlo zal deze rotonde gebruiken om op de rondweg te komen.
- Het gebied ten noorden van de rondweg in de omgeving van het Kamillepad wordt door een aparte t-aansluiting met middenberm op de rondweg aangesloten.

Vanaf de oostelijke zijde is geen inprikkert het dorp in. Het verkeer afkomstig vanaf de oostzijde van de Maas met bestemming Wanssum volgt de rondweg en de neemt de rotonde bij de Stayerhofweg. Op de overige punten waar de rondweg bestaande infrastructuur kruist of raakt worden voor het normale verkeer geen aansluitingen op de rondweg gerealiseerd.

WEGINRICHTING

Voor de inrichting van de rondweg zijn de volgende ontwerpprincipes gehanteerd:

- De rondweg vormt een verbinding voor auto- en vrachtverkeer. Er wordt langs de rondweg geen fietspad en wandelpad aangelegd. (Brom)fietsers en voetgangers kunnen gebruik blijven maken van de huidige weg door het centrum van Wanssum, evenals het openbaar vervoer.
- De nieuwe rondweg krijgt de functie gebiedsontsluitingsweg. De maximum

toegestane snelheid van de rondweg is 80 km/uur met een ontwerpsnelheid van 90 km/uur. De weg ligt buiten de bebouwde kom. Erfaansluitingen worden niet rechtstreeks aangesloten op de rondweg.

- De rondweg wordt ingericht conform de richtlijnen van Duurzaam Veilig en de provinciale ontwerpeisen conform het Handboek Wegontwerp. Het profiel van de rondweg bestaat uit 2x1 rijstrook, waarbij een vrachtwagen met een lengte van 22,00 m maatgevend is.
- De rondweg kruist de watergang van de industriehaven met een vaste brug. Deze brug moet op voldoende hoogte liggen om ook een toekomstige klimaatgolf door te kunnen laten.
- De rondweg wordt binnen het stroomvoerend en bergend winterbed van de Maas op maaiveldniveau aangelegd.
- Langs de rondweg wordt een nieuwe locatie aangewezen voor een tankstation, ter vervanging van het tankstation in Wanssum, dat verwijderd moet worden ten behoeve van de reactivering van de Oude Maasarm.

Bij de nadere uitwerking van de rondweg wordt speciale aandacht geschonken aan de ontsluiting van de bedrijven die direct langs de nieuwe rondweg komen te liggen. Deze bedrijven worden niet rechtstreeks op de rondweg aangesloten omdat dit niet past binnen de richtlijnen van Duurzaam Veilig. Echter de ontsluiting en de bereikbaarheid van de bedrijven wordt gewaarborgd.

FIETSVORZIENINGEN/LANDBOUWVERKEER

Om te voorkomen dat fietsroutes te veel wordt onderbroken door de rondweg, worden in ieder geval op de volgende locaties speciale voorzieningen voor fiets- en landbouwverkeer getroffen:

- Agrarisch verkeer zal worden toegestaan op de rondweg en op het bestaande wegtracé door Wanssum.
- de t-aansluiting bij de Lange Ven wordt vormgegeven met middeneilanden om een veilige fietsoversteek mogelijk te maken;
- ter hoogte van de Meerlosebaan wordt een volledige fietsoversteek met middengeleider aangelegd, die tevens geschikt is voor overstekend landbouwverkeer. Overig verkeer kan hier niet oversteken (landbouwsluiting);
- ook ter hoogte van het Kamillepad wordt een volledige fietsoversteek met middengeleider, die tevens geschikt is voor overstekend landbouwverkeer, gerealiseerd.

In het vervolgtraject zal in meer detail worden onderzocht welke aanpassingen er nog meer noodzakelijk zijn om goede, veilige fietsverbindingen te verkrijgen.

5.7 **HERSTRUCTURERING KERN WANSSUM**

Doel:

- Vergroten van de leefbaarheid in Wanssum
- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Koppeling met andere planonderdelen:

- Reactivering Oude Maasarm

Beschrijving van de maatregel:

Om de leefbaarheid van het dorp te verbeteren en meer ruimtelijke samenhang van de kern Wanssum te realiseren, is het noodzakelijk een samenhangend pakket aan maatregelen te ontwikkelen. De realisatie van woningbouw, de afwaardering van de doorgaande weg en een locatie aan de noordelijke rondweg voor het midden- en kleinbedrijf moeten leiden tot ruimtelijke samenhangende structuur, waarvoor in het Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum' de voorzet is gegeven.

5.7.1 **WONINGBOUW EN CENTRUM-ONTWIKKELING WANSSUM**

In Wanssum doen zich twee concrete locaties voor woningbouw voor: het gebied rondom de jachthaven en ter plaatse van de sportvelden. Binnen de gemeente is discussie over het nut en de noodzaak van het uitplaatsen van de sportvelden op de Broekberg. Als deze sportvelden worden verplaatst kan op termijn op deze plaats woningbouw worden gerealiseerd.

LOCATIE JACHTHAVEN

Langs de jachthaven worden in tegenstelling tot eerdere plannen geen appartementen gerealiseerd; hier is lokaal/regionaal geen markt voor. Als er na de reactivering en verhoging van kades voldoende ruimte overblijft, kan mogelijk een aantal stadswoningen aan de oostkant van de jachthaven worden gerealiseerd, die met hun terras op de jachthaven zijn georiënteerd. Hierdoor ontstaat de kans om een stedenbouwkundige eenheid te realiseren tussen de jachthaven en het dal van de Groote Molenbeek. Daarnaast kan met de ontwikkeling van de jachthaven ook de ruimtelijke relatie tussen het westelijke en oostelijk deel van Wanssum worden verbeterd. Door de centrale ligging kan hier het nieuwe hart van Wanssum ontstaan. Hierbij moet ook aandacht uitgaan naar een goede verbinding tussen de haven en het dorpsplein met kerk en gemeenschapshuis. Op een hoger schaalniveau moet ook worden nagedacht over een goede verbinding van de Oude Maasarm via de jachthaven naar landgoed Geijsteren.

■ Potentiële woningbouwlocaties Wanssum

Figuur 23: Woningbouw Wanssum

De nieuwe kades moeten een aantrekkelijk wandel- en verblijfsgebied worden voor voetgangers. Aan de zuidzijde blijft het oude gemeentehuis behouden, waarbij de openbare ruimte rondom wordt opgewaardeerd. Daarnaast is het zaak om zorg te dragen voor een bijzonder aantrekkelijk woonmilieu, gebruikmakend van de aanwezige hoogteverschillen en de kwaliteit van de ligging aan het water, en zoveel mogelijk de combinatie te zoeken met andere functies, zoals lichte horeca, om het gebied levendig te houden.

Belangrijk aandachtspunt voor woningbouwontwikkeling is de milieuhinder van de bedrijven op het haven- en industrieterrein. Mogelijk dat dit nog beperkingen oplegt aan het aantal en/of type woningen. Dit aspect moet dan ook vroegtijdig nader worden onderzocht. Gezien de geringe woningbehoefte is het daarnaast interessant om te onderzoeken of het mogelijk is om recreatiewoningen te ontwikkelen. Gezien de combinatie met de jachthaven en versterking van de horeca liggen hier mogelijk kansen.

Figuur 24: Luchtfoto Wanssum (Keesjan van den Herik)

LOCATIE SPORTVELDEN

De gemeente onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor verplaatsing van de sportvelden. Binnen de gebiedsontwikkeling wordt er vanuit gegaan dat deze locatie beschikbaar komt voor woningbouw. Voor de lokale behoefte kan worden volstaan met de ontwikkeling van woningbouw op het westelijk gedeelte van de sportvelden (westelijk van de Sportlaan), te beginnen met bebouwing op het voetbalveld langs de Beemdweg. Langs de Beemdweg wordt hiermee het straatbeeld aan de westzijde afgerond met woningen. Hier kan een beperkt aantal vrijstaande en twee-onder-een-kap-woningen worden gerealiseerd. De nieuwe woningen maken hierbij gebruik van de bestaande hoogteverschillen op het terrein. Ook de bestaande bomenstructuur op de sportvelden wordt zo veel mogelijk behouden en ingepast. In een eerste fase (2015-2020) kan gedacht worden aan de ontwikkeling ca. 20-25 grondgebonden woningen. Dit zijn bij voorkeur grondgebonden nulredewoningen omdat hieraan het meest behoefte is.

Het oostelijk deel van de sportvelden kan mogelijk worden benut voor woningbouw voor de bovenregionale markt, in de vorm van bijzondere dijkwoningen in de dure sector. Hierop wordt verder ingegaan in paragraaf 5.8 Woningbouw in het buitengebied.

LOCATIE MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF AAN HUIDIGE DOORGAANDE WEG

Tussen de huidige weg, de nieuwe weg en de haven ontstaat ruimte voor een bundeling van kleinschalige bedrijvigheid en winkelfuncties. Hiermee krijgt Wanssum een duidelijk centrum en wordt de samenhang in het dorp bevorderd zonder dat de winkels en bedrijven de economische voordelen van het doorgaande verkeer hoeven te missen.

In de figuren 23 en 25 zijn de nieuwe woningbouw- en zoeklocaties aangegeven, evenals de centrumfuncties en de uitbreiding van het bedrijventerrein.

5.7.2 **HERINRICHTING BESTAANDE WEG**

De huidige weg door de bebouwde kom verliest met de aanleg van de noordelijke rondweg haar doorgaande functie, waardoor het gebruik door gemotoriseerd verkeer sterk vermindert. Dit biedt een kans om een kwaliteitsimpuls te geven aan het huidige tracé en de omgeving. Ook is afwaardering nodig om sluipverkeer door het dorp te ontmoedigen. De weg wordt daarom teruggeschaald van gebiedsontsluitingsweg naar erftoegangsweg. De inrichting van de bestaande weg moet worden aangepast aan deze nieuwe functie. Gedacht kan worden aan de volgende maatregelen:

- gemotoriseerd en (brom)fietsverkeer worden niet meer gescheiden door fietsstroken;
- kruispunten worden gelijkwaardig;
- profielversmalling van de huidige rijbaan;
- verwijderen van asverspringingen en middeneilanden;
- aanbrengen van een andere wegverharding, bijvoorbeeld klinkers in plaats van asfalt;
- verwijderen rotonde Brugstraat/Stayerhofweg/Blitterswijkseweg.

Naast het oude tracé is bij de nadere uitwerking ook speciale aandacht nodig voor een aantal wegen binnen de kern van Wanssum die vanwege de aanleg van de rondweg juist te maken krijgen met een toename van verkeer, zoals de Stayerhofweg.

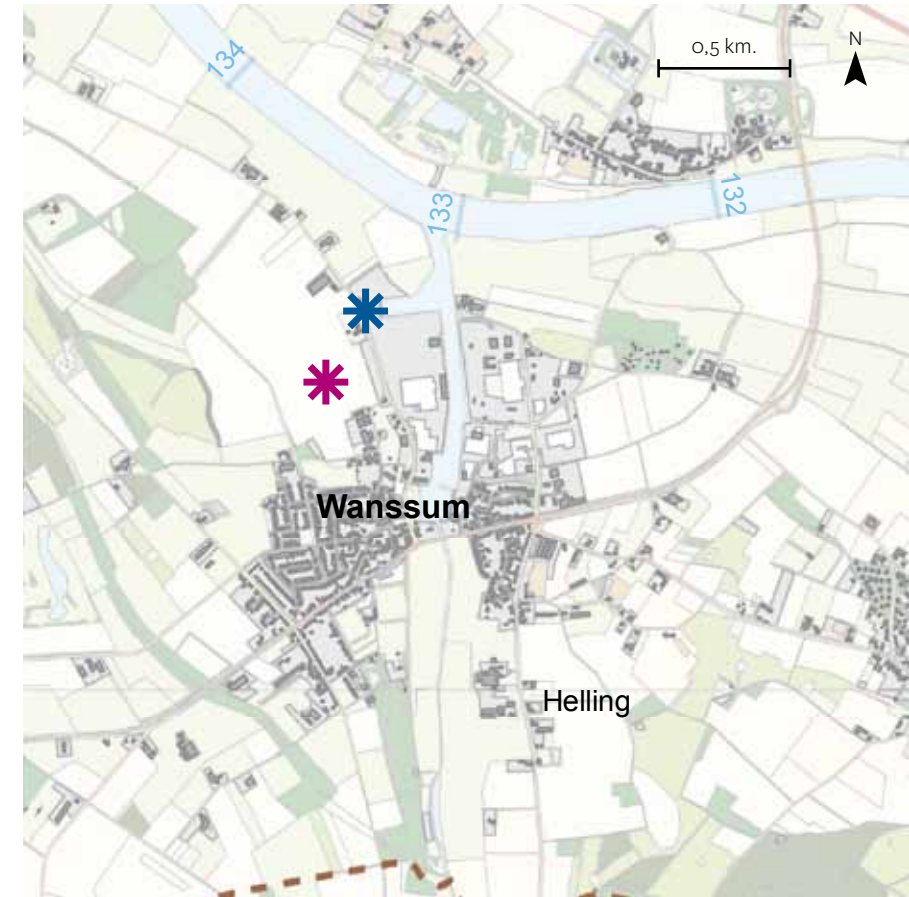
5.7.3 **UITBREIDING BEDRIJVENTERREIN / HAVEN**

Uitbreiding van het bedrijventerrein vindt plaats aan de noordwestzijde van Wanssum, aansluitend aan het bestaande haven- en bedrijventerrein. Hiervoor wordt de Geijsterseweg gedeeltelijk verlegd.

Uitbreiding van het bedrijventerrein is mogelijk met bedrijven die (op basis van de Waterwet) riviergebonden zijn. Ontsluiting van het bedrijventerrein wordt gerealiseerd door aanleg van de noordelijke rondweg. Uitbreiding van de haven is voorzien in het verlengde van de huidige terminal op de westelijke oever. De uitbreiding van het bedrijventerrein moet van het buitengebied (landgoed Geijsteren) worden gescheiden door een stevige groene buffer.

De aanleg van het bedrijventerrein in het waterbergend winterbed is toegestaan conform de beleidslijn Ruimte voor de Rivier, mits alle activiteiten op dit bedrijventerrein als riviergebonden aangemerkt kunnen worden. Naast nieuwvestiging is sprake van verplaatsing en uitbreiding van een aantal bestaande

bedrijven op het bedrijventerrein. Verplaatsing is noodzakelijk om de nieuwe noordelijke rondweg/brug over de haven te realiseren.

- * Uitbreiding haven (zoekgebied)
- * Uitbreiding industrieterrein (zoekgebied)

Figuur 25: Beoogde uitbreiding van haven en bedrijventerrein

5.8 **WONINGBOUW BUITENGEBIED**

Doel:

- Ruimte maken voor nieuwe ontwikkelingen
- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Financiële bijdrage leveren aan de gebiedsontwikkeling

Koppeling met andere projectonderdelen:

- Reactivering Oude Maasarm
- Ontwikkelen van natuur en landschap
- Hoogwatergeulen

Beschrijving van de maatregel:

Woningbouw in het buitengebied betreft woningen die buiten de bestaande contouren worden gebouwd en aantrekkelijk zijn voor de bovenregionale markt. In tegenstelling tot de huidige praktijk wordt wonen niet gezien als een bedreiging voor natuur en landschap maar als een drager ervan. Ook in kwalitatieve zin. Dit stelt hoge eisen aan locatiekeuze, schaal, opzet en architectuur. Woningbouw heeft wat dit betreft de schijn tegen, zeker in het landelijk gebied.

Woningbouw in het buitengebied dient de vicieuze cirkel te doorbreken. Sinds de oorlog houden restrictief beleid, grondprijzen en de beperkte kwaliteiten van de huidige woningbouwpraktijk elkaar in de greep. Restricties maken bouwgrond schaars en dus duur. Hoge grondprijzen leiden tot minder stedenbouwkundige kwaliteit (kleinere kavels, minder groen, goedkopere architectuur). Hierdoor lijkt het nut van restrictief beleid te worden bevestigd. De naoorlogse dorpsuitbreidingen zijn hier een goed voorbeeld van. Toch liggen er in ons land talloze voorbeelden van smaakvolle, bijzondere, historische woningen. Door de eeuwen heen ontstond daar een schakering van gebouwen, gehuchten, dorpen te midden van akkers, weilanden en woeste gronden. In iedere landstreek leidden vergelijkbare ingrediënten tot lokale variaties op 'wonen in het landschap'. We ervaren die mix van open ruimte en dorpen, die tastbare cultuurhistorie en de grote variatie als waardevol. Zo waardevol dat we deze gebieden in onze vrije tijd graag bezoeken om er te genieten, te wandelen, te fietsen. In het landelijk gebied wordt al eeuwen gewoond en daardoor is het tegelijkertijd een fijne plek voor niet-bewoners. Bewoning maakt, met het omliggende landschap, deel uit van ons erfgoed en kan zelfs een attractie vormen. Miljoenen mensen genieten jaarlijks van honderden dorpjes. (uit: 'het bewoonde landschap').

Figuur 26: De Grote Molenbeek (Keesjan van den Herik)

Wonen in het buitengebied in deze gebiedsontwikkeling vraagt om:

- Verspreid liggende huizen in een gebied waar natuur de toon zet.
- Architectuur waar alles in het werk gesteld is om het landschap de hoofdrol te geven.
- Een bescheiden rol voor bebouwing. Qua oppervlakte en qua vormgeving.
- Tegengaan van speculatie door benutting van de waardeinstijging van grond voor natuurontwikkeling.
- Huiseigenaren die bijdragen aan de financiering of zelfs eigenaar zijn van het omringende landschap, waarin de oorspronkelijke natuurwaarden van dat gebied terugkeren.
- Huizen met kleine tuinen omringd door grote percelen (particuliere) natuur die niet zijn ingericht als park, tuin of landgoed, maar deel uit maken van het grote, vrij toegankelijke natuurgebied (eenheid van beheer). Natuurgebied waar men graag woont of bezoekers graag wandelen, fietsen, vogels kijken of picknicken.
- Beperking van infrastructuur en verkeersbewegingen.

FUNCTIECOMBINATIES WONINGBOUW EN HOOGWATERBESCHERMING

De Oude Maasarm is grotendeels stroomvoerend winterbed. Bouwen in de Oude Maasarm vraagt om duurzame, klimaatbestendige vormen van bouwen. Huizen dienen hoog te liggen of te drijven. Hierbij kunnen de natuurlijke hoogtes in het gebied worden benut, zoals dat ook in het verleden gebruikelijk was. Ook kunnen op hydraulisch geschikte locaties kunstmatige hoogtes (terpen) worden aangelegd. Daarnaast zijn innovatieve combinaties van hoogwaterbescherming én wonen mogelijk door woningen op klimaatbestendige (verholen) kades te realiseren.

VERHOLEN KADES

De voorheen onbedijkte Zandmaas wordt sinds 1995 beschermd door een combinatie van kades en 'hoge gronden'. Kades vormen kunstmatige en storende elementen in het open rivierenlandschap en vergen een streng onderhoudsregime. Hoge gronden hebben een waterkerende functie maar zijn veel robuuster dan traditionele waterkeringen. Daarnaast zijn ze 'gewoon' deel van het landschap en kennen allerlei vormen van medegebruik (landbouwkundig, natuur). Deze 'hoge gronden' liggen er deels van nature, maar kunnen ook worden aangelegd. In 1995 is dit al hier en daar gedaan zodat de bouw van een kade achterwege kon blijven, het aanzicht van het landschap niet veranderde en medegebruik in stand bleef. In de gebiedsontwikkeling kunnen deze verholen kades ook gebruikt worden voor woningbouw. De woningen liggen dan niet kwetsbaar achter een kade maar veilig en hoog óp een waterkering.

HOOFDSTUK 6

EFFECTEN

GEBIEDS-

ONTWIKKELING

OP HET

PLANGEBIED

Met de ontwikkeling van het gebied worden nieuwe kansen voor het gebied gecreëerd en ontstaan verschillende effecten op het gebied. Deze zijn zowel positief als negatief. In onderstaande paragrafen worden de effecten kort opgesomd.

Het betreft hier een eerste inschatting waarbij de effecten kwalitatief worden beschreven. De rivierkundige effecten zijn kwantitatief, door middel van berekeningen, in beeld gebracht. In het nog op te stellen milieueffectrapport (MER) worden de effecten verder uitgewerkt.

6.1 EFFECTEN

WATER

Met de totale gebiedsontwikkeling wordt een waterstanddaling gerealiseerd van circa 34 cm bij een afvoer van 2832 m³/s (1:50 jaar) en 38 cm bij een afvoer van 3275 m³/s (1:250 jaar). Bij een afvoer van 3950 m³/s bedraagt de waterstanddaling zelfs meer dan 45 cm (Haskoning, 2010). Ook bovenstrooms gelegen gebieden profiteren volop van de ingrepen binnen de gebiedsontwikkeling; de waterstanddaling werkt tot ver bovenstrooms door.

Door het weghalen van de kade bij Ooijen en Blitterswijck en overige maatregelen in de Oude Maasarm gaat de Oude Maasarm vaker inunderen. Gemiddeld stroomt bij Ooijen 4 tot 9 dagen per jaar Maaswater in de Oude Maasarm. Ook via de uitstroomopening Blitterswijck stroomt enkele dagen per jaar Maaswater in de Oude Maasarm. Pas bij hogere afvoeren stroomt de Oude Maasarm in zijn geheel mee met de Maas.

Door het weghalen van de kades bij Ooijen en Blitterswijck en het verlagen van de instroomopening gaat de Oude Maasarm frequent instromen. Dit kan negatieve effecten hebben op de morfologie (aanzanding) en de scheepvaart in de Maas. Een manier om deze negatieve effecten te mitigeren is de aanleg van een inlaatwerk bij Ooijen, waarmee de inundatiefrequentie kan worden verkleind tot alleen tijdens hoogwater. Op basis van de eerste rivierkundige berekeningen wordt ervan uitgegaan dat aanleg van een inlaatwerk niet nodig is; dit moet nader worden onderzocht.

De effecten van de reactivering van de Oude Maasarm op de grondwaterstand zijn zeer beperkt. Dit komt omdat er geen grootschalige maaiveldverlagingen plaatsvinden en de verlagingen die worden uitgevoerd, vrijwel allen boven de huidige grondwaterstand plaatsvinden. Tegelijkertijd worden de vernattingspotenties van het gebied beperkt vergroot en wordt de oorspronkelijke relatie met de Maas hersteld. De grondwaterstand, die direct is gekoppeld aan het waterpeil van de Maas, is sterk bepalend voor de verdere ontwikkeling van vochtminnende broek- en loofbossen.

Voor de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum zijn in de verkenning Zandmaas II wel grondwaterstanddalingen in de omgeving berekend. Deze verlagingen kunnen een effect hebben op de landbouwgronden in de omgeving, zowel positief (vermindering natschade) als negatief (verdroging). Voor de hoogwatergeul Ooijen moet ook aandacht besteed worden aan mogelijk zettingsrisico voor bebouwing in de omgeving (Maaswerken, 2002). Dit geldt ook voor de kern van Wanssum, uitbreiding van de haven kan grondwaterstanddaling in de omgeving tot gevolg hebben.

NATUUR

Met de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen en de weerdverlaging wordt een aaneengesloten natuurgebied gerealiseerd, dat tevens een aantrekkelijk recreatiegebied vormt. De reactivering van de Oude Maasarm heeft een negatief effect op soorten en hun leefgebied, die afhankelijk zijn van meer droge condities en jaarlijkse overstromingen niet overleven, en wellicht geheel verdwijnen bij bepaalde waterstanden. Tegelijkertijd worden kansen gecreëerd voor nieuwe natuur en specifieke ecotopen, die kenmerkend zijn voor het Maasdal. De instroom van de Maas en de Groote Molenbeek spelen in combinatie met kwel een ecologisch belangrijke rol bij het opstuwen en inunderen van het gebied met grondwater, oppervlaktewater en overtollige neerslag. In de Oude Maasarm liggen kansen voor de ontwikkeling van een groot samenhangend landschap met uitgestrekte, vochtige basenminnende loofbossen en (elzen)broekbossen met bijbehorende lage vegetatie.

Daar waar rust- en foerageergebied voor ganzen, zwanen en weidevogels in de uiterwaarden verloren gaan, wordt tegelijkertijd nieuwe habitat gerealiseerd voor meer natgebonden soorten.

Voor de streng beschermde soorten waterspitsmuis, drijvende waterweegbree en das is mogelijk compensatie aan de orde van leef-, rust en /of foerageergebied (Ecologica, 2009).

Voor de Natura 2000-gebieden Maasduinen en Boschhuizerbergen moet nader onderzoek worden verricht naar de effecten van de gebiedsontwikkeling op de instandhoudingsdoelen voor deze gebieden. De effecten van de gebiedsontwikkeling op deze beschermde natuurgebieden worden overigens gering ingeschat.

LANDSCHAP EN AARDKUNDIGE WAARDEN

De aanleg van de hoogwatergeul en weerdverlaging Ooijen betekent een beperkt verlies aan landschappelijke en aardkundige waarden. Op een terrasrand en wat steilranden na, zijn in het gebied verder geen hoog gewaardeerde landschapselementen aanwezig. Het gebied van de hoogwatergeul en weerdverlaging Wanssum bevat restanten van oude geulen in de ondergrond, die door de rivierverruiming verdwijnen. De open en eentonige landschappen ter plaatse van de hoogwatergeulen veranderen door de rivierverruiming in een afwisselend landschap met permanent water, periodiek overstroomde vlaktes en omgeven door smalle gordels natuurlijke vegetatie. Hierdoor neemt de belevings- en gebruikswaarde van het gebied aanzienlijk toe.

Met de reactivering van de Oude Maasarm stroomt het gebied een aantal dagen per jaar in. Dit heeft gevolgen voor het landschap, dat een natter karakter krijgt. In samenhang met de hoogwatergeulen ontstaat een aantrekkelijk, aaneengesloten landschap, waarbij de geomorfologie weer een duidelijke relatie heeft met het landschap.

ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

De gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum ligt in een archeologisch zeer rijk gebied. De ingrepen waarbij bodemingrepen plaatsvinden, betekenen daarom per definitie een vernietiging van de archeologische waarden ter plaatse.

In de hoogwatergeul Wanssum is gezien de landschappelijke ontwikkeling en de bewoningsgeschiedenis van Well-Aijen (aan de overzijde van de Maas) mogelijk dat zich onder de jonge rivierafzettingen in het plangebied een afgedekt landschap met archeologische resten van sites uit de vroege prehistorie t/m de Romeinse periode bevindt. Het tracé van de geplande rondweg doorsnijdt verschillende landschappelijke elementen: enkele laagtes, zoals de Oude Maasarm, maar ook meerdere terrasruggen. In een groot deel van het plangebied is het landschap door een esdek afgedekt. Vooral hier kunnen de goed geconserveerde vindplaatsen uit de prehistorie t/m de vroege middeleeuwen worden aangetroffen. In het noordelijke deel van het plangebied van het industrieterrein/haven ligt een terrasrug die circa een derde van het plangebied bevat. Direct aan een steilrand ligt een laagte van een oude Maasgeul.

Overal op de oever van de Oude Maasarm kunnen sites uit de vroege prehistorie worden verwacht. Op alle hogere gebieden, zoals terrasruggen, kunnen nederzettingen uit de prehistorie, met name uit de late prehistorie worden aangetroffen. In de geulen en laagtes kunnen depotvondsten, dumpzones of nautische

vondsten worden verwacht. Waarschijnlijk loopt de Romeinse heerbaan door het plangebied. Hier moet ook met kleinere Romeinse nederzettingen rekening worden gehouden. Aan de rand van de dorpskern van Wanssum kunnen middel-eeuwse activiteitszones worden verwacht.

In het plangebied van de hoogwatergeul Ooijen zijn vooral de (destijds) hoog gelegen oever- en kronkelwaardafzettingen geschikte locaties voor sites uit de vroege prehistorie. Deze liggen nu grotendeels bedekt onder jongere rivierafzettingen. Op de top en aan de flanken van de oever- en kronkelwaardafzettingen zijn meerdere vindplaatsen uit het Mesolithicum en Neolithicum aangetroffen. Op het terras in het westen van het plangebied liggen mogelijk sites van de prehistorie t/m de Romeinse tijd. In de laagte met komafzettingen tussen het terras en de holocene kronkelwaardafzettingen, kunnen dumpzones van de nederzettingen op het terras worden aangetroffen. Op de hogere delen van de oeverzone van de Maas moet altijd rekening worden gehouden met grafvelden en cultusplaatsen uit de midden/late IJzertijd doorlopend naar de Romeinse tijd.

Aan de rand van de Oude Maasarm zijn op verschillende locaties vuursteenvondsten uit de vroege prehistorie aangetroffen. Deze locaties werden blijkbaar gezocht door jagers en verzamelaars. Ook kunnen (resten van) grafvelden vanaf het laat Neolithicum t/m de IJzertijd in de oeverzones worden aangetroffen. Tevens kunnen in de geul organische vondsten en paleo-ecologische resten bewaard zijn, evenals nautische vondsten en rituele depotvondsten, zoals stenen bijlen en metalen voorwerpen.

De lange occupatiegeschiedenis van het plangebied is zichtbaar in het landschap en in vele historische elementen uit verschillende tijdsperiodes. Het betreft hier karakteristieke bebouwingslocaties, kenmerkende ontsluiting van wegen en paden, kades, verkavelingspatronen en de kenmerkende begroeiing. De gebiedsontwikkeling maakt gebruik van de cultuurhistorische waarden van dit gebied door hier op aan te sluiten en/of rekening te houden met bestaande waarden.

INFRASTRUCTUUR

Door de aanleg van de noordelijke rondweg wordt de kern van Wanssum qua verkeer aanzienlijk ontlast. De rondweg zorgt er voor dat in 2020 het merendeel van het verkeer gebruik maakt van de nieuwe rondweg in plaats van het oude tracé door de kern van Wanssum. Dit levert een aanzienlijke verbetering van de verkeersveiligheid in Wanssum op.

Uit geluidsberekeningen blijkt dat door aanleg van de noordelijke rondweg een aanzienlijke afname van de geluidsbelasting in Wanssum plaatsvindt. Voor een aantal woningen langs de huidige provinciale weg neemt de geluidsbelasting zelfs

af met 7 à 8 dB. Een zeer beperkt aantal woningen in de nabijheid van de nieuwe rondweg ondervindt wel een toename van de geluidsbelasting. Wat betreft luchtkwaliteit en externe veiligheid worden geen knelpunten verwacht voor de rondweg. Door het afwaarderen van de doorgaande route wordt de veiligheid in het dorp vergroot.

Door de aanleg van nieuwe oeververbindingen bij Wanssum, Moleneind, Ooijen en Blitterswijk blijft de huidige doorgaande verbinding vrijwel intact. Wel vervallen in de Oude Maasarm een aantal kleine, meest onverharde weggetjes.

LANDBOUW

Binnen de contouren van de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen wordt een fors areaal landbouwgebied onttrokken aan de sector. Daarnaast treedt mogelijk areaal- en structuurverlies op door de aanleg van de noordelijke rondweg en uitbreiding van het industrieterrein bij Wanssum.

Reactivering van de Oude Maasarm en aanleg van de hoogwatergeulen kunnen negatieve (hydrologische) effecten hebben op de resterende landbouwgronden. Om deze effecten vast te kunnen stellen, wordt in het vervolgtraject de nulsituatie vastgelegd, die het vertrekpunt vormt voor eventuele compensatie.

Naast een verlies aan landbouwareaal biedt de gebiedsontwikkeling ook mogelijkheden voor groenblauwe diensten ofwel verbreding van de landbouw. Kansen hiervoor liggen met name in de toeristisch-recreatieve hoek. De mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer hangt in sterke mate af van de natuurdoelen voor de Oude Maasarm en hoogwatergeulen. Gezien de hoge overstromingsfrequentie en de vooral natte natuurdoelen, lijken deze mogelijkheden vooralsnog beperkt en concentreren ze zich vooral op de overgangszones naar de hogere landbouwgronden. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat deze gronden, die als EHS begrensd worden, opengesteld moeten blijven voor recreanten.

Met het oog op multifunctionele landbouw kunnen nieuwe “verbindingen” ontstaan tussen de agrarische en andere economische stakeholders in het gebied gericht op een win-win voor groen-blauwe dienstverlening. Het agrarisch cultuurlandschap is een belangrijke trekker voor toerisme en recreatie in het gebied. Vanuit die optiek is voorstelbaar dat het landschapsonderhoud door de verschillende sectoren wordt gefinancierd (regionaal fonds).

WONEN

Door de rivierverruimende maatregelen die binnen de gebiedsontwikkeling worden getroffen, dalen de hoogwaterstanden fors. Daarnaast worden over een aanzienlijk traject nieuwe kades aangelegd. De hoogwaterbescherming voor het grootste deel van de bevolking binnen het plangebied neemt daarmee aanzienlijk toe.

Door de grootschalige ontwikkeling van natuur en landschap binnen het plangebied wordt het buitengebied aantrekkelijker om te wonen. Door uitbreiding van de woningen in Wanssum, aanleg van de rondweg en opwaardering van de kern Wanssum neemt de leefbaarheid in Wanssum fors toe.

RECREATIE EN TOERISME

Door aanleg van de hoogwatergeul Wanssum komt camping de Kooij met bijbehorende voorzieningen mogelijk te vervallen. Ook de mogelijkheden voor intensieve watersport verslechteren door de aanleg van de hoogwatergeul, de aanlegsteigertjes langs de Maasoever komen hier mogelijk te vervallen, waardoor aan- en afmeren hier niet meer mogelijk is.

De effecten van de reactivering op de aanwezige visvijvers in het gebied moet nog nader onderzocht worden.

Voor meer extensieve vormen van recreatie biedt de gebiedsontwikkeling juist uitgelezen kansen. De mogelijkheden voor wandelen, fietsen en struinen worden sterk verbeterd doordat de omgeving veel aantrekkelijker wordt en de toegankelijkheid van het gebied verbetert.

HAVEN EN BEDRIJVENTERREIN

Met de uitbreiding van havengebonden activiteiten kan een economische impuls worden gegeven aan het ROC Wanssum. De activiteiten op de westelijke oever nemen toe; het aantal scheepvaartbewegingen en vrachtverkeer neemt toe. Bij deze groei moet rekening worden gehouden met de regio Venray en de regionale functie van Wanssum, waarbij groei past binnen de landelijke context. Toename van het aantal scheepvaartbewegingen moet afgestemd worden op de recreatieve vaart. Geluidsoverlast voor het omringende gebied moet binnen de wettelijk toegestane normen blijven. Hierbij moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van het Natura 2000-gebied Maasduinen aan de overkant van de Maas.

6.2 AANVULLEND ONDERZOEK

Naar aanleiding van het detailontwerp is voor alle thema's nader onderzoek nodig t.b.v. vergunningaanvragen. Afhankelijk van de keuzen die gemaakt worden voor het vervolg van de gebiedsontwikkeling worden deze vervolgonderzoeken door de markt of door de bestuurlijk betrokken partijen opgepakt.

HOOFDSTUK 7

DOORKIJK

VERVOLG

In dit Gebiedsplan worden de ingrepen en effecten van de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum globaal in beeld gebracht. Het is geen formeel plan in de zin van de Wet ruimtelijke ordening maar heeft het detailniveau en de opbouw van een Structuurvisie.

Het Gebiedsplan is vastgesteld door de colleges van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeenten, het bestuur Waterschap Peel en Maasvallei en Gedeputeerde Staten van Limburg. Daarna is het op vrijwillige basis ter visie gelegd. In reactie op het gebiedsplan zijn ongeveer 70 schriftelijke reacties binnen gekomen en zijn tijdens de informatieavonden ongeveer 70 mondelinge vragen gesteld. Alle vragen zijn beantwoord en gebundeld in een Reactie-nota.

Mede op basis van de ingediende reacties is het Gebiedsplan vastgesteld.

Het Gebiedsplan wordt in de komende periode vertaald in een provinciaal inpassingsplan, hiermee wordt de gebiedsontwikkeling formeel ruimtelijk vastgelegd in de zin van de Wet ruimtelijke ordening. Wanneer de ingrepen in het inpassingsplan zijn beschreven volgt opnieuw een inspraakperiode, ditmaal formeel volgens art. 3.4 Awb. Ook in het kader van de vergunningaanvragen voor de uitvoering wordt de gelegenheid geboden zienswijzen in te dienen.

Parallel aan de totstandkoming van dit inpassingsplan wordt gewerkt aan een strategie voor de marktbenadering, de keuze voor de wijze waarop de uitvoering wordt uitbesteed.

7.1 **KOSTEN**

De betaalbaarheid van de in dit Gebiedsplan beschreven ingrepen is uiteindelijk bepalend voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling. Voor het bepalen van de betaalbaarheid wordt een businesscase uitgewerkt. Belangrijkste onderdelen voor de businesscase zijn een gedragen gebiedsvisie, een gedetailleerde kostenraming en een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA).

Met een MKBA worden de kosten en baten van de effecten van de omschreven maatregelen, gecombineerd en verbonden aan andere ruimtelijke ingrepen zoveel mogelijk kwantitatief in beeld gebracht. De methode is gebaseerd op de welvaartstheorie: als bij de uitvoering van een project de totale baten voor alle mensen in een samenleving groter zijn dan de totale lasten, is het uitgangspunt dat de samenleving als geheel erop vooruit gaat.

Met de huidige en toekomstige wateropgave in het gebied is niets doen geen optie. In de MKBA (Ecorys, 2010) scoren het nulalternatief en het projectalternatief (beschreven in dit Gebiedsplan) gelijkwaardig. Het nulalternatief is het voordeligst. Dit alternatief is gericht om de wateropgaven zo goedkoop mogelijk te realiseren. De baten van het nulalternatief zijn echter laag omdat geen rekening is gehouden met mogelijkheden, wensen en ambities in en van de omgeving. Het projectalternatief beschreven in voorliggend Gebiedsplan doet dit wel. Dit alternatief is duurder, maar door gebiedsgericht in te steken en ontwikkelingen in de omgeving mee te nemen zijn de baten hoger en gevarieerder. Doordat bij het projectalternatief meer wordt geïnvesteerd spelen de toekomstige ontwikkelingen hierin een belangrijke rol. Hoe zekerder de toekomst is, hoe beter dit alternatief scoort. Omgekeerd kan dus gesteld worden dat het nulalternatief beter scoort naarmate de toekomst onzekerder is; er wordt minder in die toekomst geïnvesteerd.

De kosten voor het realiseren van het gewenste beschermingsniveau tegen hoogwaters van uit de Maas liggen bij de hogere overheden. Omdat vooral bewoners en bedrijven in de regio profiteren van de maatregelen die worden genomen, ligt de financiering hiervan bij de regionale overheden. Daarbij geldt dat een deel van de kosten terug wordt verdiend, door bijvoorbeeld opbrengsten uit grondverkoop.

Op basis van dit Gebiedsplan is een projectraming uitgewerkt. Ten opzichte van de raming in de verkenningsfase zijn de beide hoogwatergeulen aan de raming toegevoegd, alsmede een eerste inschatting van de kosten voor conditionering.

De totale kosten voor de gebiedsontwikkeling bedragen 150 à 200 M€. De grootste kostenposten zijn:

- aanleg rondweg Wanssum;
- aanpassen infrastructuur;
- aanleg van nieuwe waterkeringen;
- aanleg hoogwatergeulen en weerdverlagingen;
- grondverwerving.

Mogelijke opbrengsten kunnen worden gegenereerd uit woningbouw en delfstofwinning. In de raming is uitgegaan van behouden aannames en is geen rekening gehouden met eventuele voordelen van creatieve oplossingen uit de markt. De marktconsultatie die op basis van dit Gebiedsplan wordt georganiseerd moet hierover meer duidelijkheid geven.

Zoals gebruikelijk in dit stadium van de planvorming zijn de ramingen globaal en beperkt openbaar in verband met de marktconsultatie en eventuele aanbesteding van ingrepen.

Voor de haalbaarheid en betrouwbaarheid van een sluitende businesscase kunnen externe (markt)partijen worden betrokken.

7.2 **KOSTENDRAGERS**

Door het grote aandeel te realiseren overheidsdoelen worden de kostendragers voor de Gebiedsontwikkeling voor het grootste deel gevormd door publieke financieringsbronnen.

Mogelijke kostendragers zijn onder andere:

SLUITSTUKKADES

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het realiseren van een beschermingsniveau van 1:250 per jaar achter de kades. Dit is een onderdeel van het Maaswerken programma. Door reactivering van de Oude Maasarm binnen de gebiedsontwikkeling verandert de overstromingssituatie in het gebied en zijn aanpassingen van de kadetrajecten noodzakelijk. Vanuit het Maaswerkenprogramma wordt budget beschikbaar gesteld voor de aanpassing binnen de Gebiedsontwikkeling. Hiertoe wordt een apart convenant gesloten.

DELTAPROGRAMMA

De maatregelen hoogwatergeulen en reactivering van de Oude Maasarm passen in het Deltaprogramma. Dit programma gaat over de lange termijn waterveiligheid en zoetwatervoorziening in ons land. De in het deltaprogramma opgenomen maatregelen worden waar mogelijk integraal uitgewerkt, dat wil zeggen dat wordt gezocht naar samenhang met beleidsdoelen op andere beleidsterreinen, zoals natuur en ruimtelijke kwaliteit. Naar verwachting komen er vanaf 2020 gelden beschikbaar voor uitvoering van maatregelen binnen het deltaprogramma.

BUDGET ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (MINISTERIE VAN LNV VIA PROVINCIE LIMBURG)

Budget voor de aankoop en inrichting van de gronden binnen het plangebied die reeds zijn aangewezen als EHS.

VEERMANGELDEN (MINISTERIE VAN LNV VIA PROVINCIE LIMBURG)

In het kader van Zandmaas II heeft de minister van LNV 30 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de aankoop en inrichting van 460 ha riviernatuur in het Maasdal. Dit bedrag kan met 5 miljoen euro worden verhoogd als de regio zelf ook 5 miljoen inbrengt. Een aanzienlijk deel van deze gelden kunnen worden ingezet voor de realisatie van natuurhectares binnen de gebiedsontwikkeling.

BEELD BEPALENDE ONTWIKKELING (PROVINCIE LIMBURG)

De provincie Limburg heeft geld beschikbaar gesteld voor de aanleg van het westelijke tracé van de rondweg. Daarnaast stelt de provincie vanuit de zogenaamde BeeldBepalende Ontwikkelingen budget beschikbaar voor de gebiedsontwikkeling.

BIJDRAGEN GEMEENTES

De gemeente Horst aan de Maas en de gemeente Venray hebben budget beschikbaar gesteld voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling.

AANVULLENDE FINANCIERINGSBRONNEN

De Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum is een regionaal impulsproject binnen het 'Programma ARK', waarbij klimaatadaptatie centraal staat. Dit biedt mogelijk kansen voor aanvullende financiering.

BELEIDS- ANALYSE

In dit hoofdstuk wordt het beleidskader geschetst, dat van toepassing is voor de ontwikkeling van het gebied Ooijen-Wanssum.

Dit kader is van toepassing voor alle ontwikkelingen die plaatsvinden binnen het gebied. Dit kader bestaat uit wettelijke voorwaarden en beleidsmatige randvoorwaarden. De uitgangspunten staan verwoord in hoofdstuk 1.

WATER

DE WATERWET EN DE BELEIDSLIJN GROTE RIVIEREN

In de Waterwet is de wettelijke basis vastgelegd voor activiteiten in het rivierbed. De uitwerking van de Waterwet is vastgelegd in de Beleidslijn Grote Rivieren. Deze beleidslijn voorziet in een kader voor riviergebonden en niet-riviergebonden activiteiten in het rivierbed van de grote rivieren. Het doel van de Beleidslijn is de beschikbare afvoercapaciteit van het rivierbed te behouden en ontwikkelen tegen te gaan die de mogelijkheid tot rivierverruiming door verbreding en verlaging van het rivierbed nu en in de toekomst feitelijk onmogelijk maken.

Riviergebonden activiteiten worden toegestaan, als wordt voldaan aan rivierkundige voorwaarden. Alle activiteiten, waarvoor toestemming mogelijk is, moeten voldoen aan de voorwaarden dat (Beleidslijn Grote Rivieren):

- de situering van en uitvoering van de activiteit zodanig is, dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk wordt gewaarborgd;
- geen feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit ontstaat;
- de situering en uitvoering van de activiteit zodanig is, dat de waterstandverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is.

Aanvullend geldt voor activiteiten dat toestemming mogelijk is als:

- de resterende, blijvende waterstandeffecten of de afname van het bergend vermogen duurzaam worden gecompenseerd, waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen verzekerd zijn.

Op deze wijze wordt de afvoer en berging van rivierwater, onder normale en onder maatgevende hoogwaterstanden gewaarborgd en worden voldoende ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor overheden om te zorgen voor een goede ruimtelijke ordening. In figuur 18 in paragraaf 3.1.1 is in blauw het stroomvoerende winterbed afgebeeld, in groen het bergend winterbed en in geel de zogenaamde artikel 2a gebieden, waar via een AMvB het vergunningenregime van de Waterwet niet van toepassing is. Bouwen in deze laatste gebieden gebeurt op eigen risico.

Ontwikkelingen in het gebied Ooijen-Wanssum zijn afhankelijk van de oplossing van het watervraagstuk in dit gebied. Hiervoor gelden samengevat de volgende voorwaarden:

- Ontwikkelingen in het stroomvoerend winterbed kunnen alleen bij uitzondering of moeten zodanig uitgevoerd worden dat per saldo meer ruimte voor de rivier wordt gerealiseerd. Om per saldo een verbetering te realiseren zijn maatregelen stroomafwaarts van de ingreep noodzakelijk. De benodigde compenserende maatregelen kunnen daarmee buiten het plangebied van de Oude Maasarm komen te vallen.
- Voor ontwikkelingen in het bergend en stroomvoerend winterbed moet gecompenseerd worden voor het ingenomen bergend vermogen.
- Voor ontwikkelingen in het bergend en stroomvoerend winterbed moet ook gecompenseerd worden voor opstuwend effect.
- Voor ontwikkelingen die samenvallen met een ruimtelijke reservering voor IVM 2 moet aangetoond worden dat met de ontwikkeling uitvoering van IVM 2 niet wordt belemmerd.

MEERJARENPLAN ZANDMAAS II

Het Meerjarenplan Zandmaas II betreft het Zandmaasgebied in Limburg gelegen vanaf de Maasplassen bij Roermond tot en met Geysteren aan de westoever en tot en met Mook aan de oostoever. Het tijdpad van het Meerjarenplan loopt van 2008 via 2015 naar 2050. Het Meerjarenplan is aanvullend op Pakket I dat door RWS Maaswerken wordt uitgevoerd. Het plan heeft een integraal gebiedsgericht karakter: niet alleen veiligheid en natuur krijgen aandacht, maar ook wonen, landbouw, werken en recreatie. Een nauwe afstemming met het gebiedenbeleid van de provincie en in het bijzonder de reconstructie ligt – met onderkenning van de verschillen in schaalniveau - hiermee voor de hand.

In het Meerjarenplan zijn de verschillende initiatieven voor het plangebied meegenomen onder de titel ‘cluster Ooijen-Wanssum’. De hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum en de reactivering van de Oude Maasarm maken onderdeel uit van het provinciale Meerjarenplan Zandmaas II. Het Meerjarenplan Zandmaas II is gericht op de combinatie van natuurontwikkeling en hoogwaterbescherming. Hierbij moet 460 ha extra Rijks-EHS worden gerealiseerd. Het plangebied is een belangrijk zoekgebied voor een deel van deze hectares. In het Meerjarenplan zijn de voorwaarden gesteld aan de financiële bijdrage van het Ministerie van LNV aan de ontwikkelingen in het stroomvoerend of waterbergend winterbed van de Maas (al dan niet achter een kade), waaronder ook Ooijen.

Voor de hoogwatergeul Wanssum, Oude Maasarm Ooijen-Wanssum en integrale gebiedsontwikkeling zijn aankoopplannen door de Dienst Landelijk Gebied opgesteld.

WATERWET

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Hierin is ook de voormalige Wet op de waterkering opgenomen. De wet regelt het ‘dynamisch’ veiligheidsniveau op basis van 6 jaarlijkse toetsresultaten en evaluatie. En daarnaast de organisatorische verantwoordelijkheden voor de financiering, de aanleg en het beheer en toezicht.

TOELICHTING: WETTELIJKE KADER

Sinds 22 december 2009 is de Wet op de waterkering opgegaan in de Waterwet. Deze wet is van kracht op de Limburgse Maaskaden. De wet regelt de verantwoordelijkheid voor de aanleg en het onderhoud van de primaire waterkeringen. In de Waterwet is per dijkkring aangegeven wat de wettelijke veiligheidsnorm is, uitgedrukt in een overschrijdingskans per jaar dat een primaire waterkering kan overstromen. De dijkkringgebieden geven aan welk oppervlak door de waterkeringen beveiligd moet zijn tegen overstroming.

Ook de kaden bij Ooijen-Wanssum (dijkkring 61 t/m 64) vallen onder de werking van de Waterwet. Ze zijn aangewezen als primaire waterkeringen met bijbehorende dijkringen. Voor deze waterkeringen geldt als norm een overschrijdingskans van 1:250. Het Rijk is verantwoordelijk voor de financiering en de aanleg van de kaden, het Waterschap Peel en Maasvallei is verantwoordelijk voor het beheer van de waterkeringen binnen het plangebied en de provincie Limburg houdt toezicht. In de provinciale Verordening Waterkering Limburg staan provinciale richtlijnen voor het beheer opgenomen en zijn de dijkkringgebieden uit de Wet op de Waterkering opgenomen en verder uitgedetailleerd.

In de Waterwet en de provinciale verordening is bij het aanwijzen van de primaire waterkeringen en dijkringen bij Ooijen-Wanssum al op voorhand getracht rekening te houden met een mogelijke reactivering van de Oude Maasarm. Zo is het dijktraject opgeknipt in meerdere dijkringen. Ook is de Oude Maasarm en omgeving, ondanks dat dit gebied binnen de kaden ligt, buiten de dijkkring gehouden evenals de instroomopening bij Ooijen. De ingetekende dijkringen zijn echter gebaseerd op het destijds beschikbare ontwerp voor reactivering en wijkt op een aantal plaatsen af van het huidige ontwerp/inzichten. Zo is er bij het aanwijzen van de dijkringen geen rekening gehouden met de uitstroomopening bij Blitterswijck en is het gehele gebied tussen Ooijen en Blitterswijck als één dijkkring opgenomen.

In Limburg wijzigen de Maas en de waterkeringen in de komende jaren nog flink door alle rivierverruimingsprojecten die worden uitgevoerd, waaronder de reactivering van de Oude Maasarm. Dit betekent dat de provinciale verordening met bijbehorende kaarten de komende jaren nog meerdere malen gewijzigd moet worden. Daarbij is het mogelijk dat een aantal gebieden, die nu nog worden beschermd door de aangewezen dijkringen, die bescherming verliezen. Onderzocht zal moeten worden wat hiervan de juridische en bestuurlijke consequenties zijn.

BASISNET WATER

Het doel van het Basisnet water is het wettelijk vastleggen en borgen van gebruiksruimtes voor het vervoer en veiligheidszones voor ruimtelijke ordening (V&W, januari 2008). Het Basisnet is hiermee feitelijk gericht op het veilig bouwen en vervoeren van gevaarlijke stoffen over water. Nevendoelen van het Basisnet zijn het creëren van duidelijkheid over waar en welk vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt en wat de consequenties hiervan zijn voor burgers, bestuurders, bedrijfsleven en hulpverlenings- en rampenbestrijdingsorganisaties. Met het Basisnet water wordt naar de toekomst toe een extra veiligheidsbuffer gecreëerd ten opzichte van de geldende normen. Buiten het Basisnet water vindt geen vervoer van gevaarlijke stoffen plaats, anders dan vloeibare brandstoffen in bunkerschepen van maximaal 300 ton. De Maas geldt binnen het Basisnet als binnenvaartverbinding chemische clusters en achterlandverbindingen met toetsafstand.

INTEGRALE VERKENNING MAAS 2

Als uitwerking van het kabinetsstandpunt Ruimte voor de Rivier heeft Rijkswaterstaat Directie Limburg het project Integrale Verkenning Maas (IVM 2) opgezet. Voor IVM 2 is door Rijkswaterstaat in beeld gebracht hoe in de toekomst toenemende hoeveelheden water (4600 m³/sec) veilig afgevoerd kunnen worden. Daartoe zijn langs de Maas de hiervoor benodigde ruimtelijke ingrepen in kaart gebracht. In veel gevallen is dat een weerdverlaging van 250 m breed aan weerszijden van de Maas. Met het vaststellen van IVM 2 zijn deze ingrepen vastgelegd in een ruimtelijke reservering. IVM 2 is geborgen in de Waterwet (door een feitelijke belemmeringstoets). In deze studie wordt de reactivering van de Oude Maasarm Ooijen-Wanssum genoemd als een potentiële maatregel.

STROOMGEBIEDSVISIE PROVINCIE LIMBURG

De provincie heeft in 2003 de Stroomgebiedsvisie Limburg vastgesteld. De visie bevat de visie van de gezamenlijke Limburgse waterbeheerders, om het regionale watersysteem (alle Limburgse oppervlaktewateren behalve de Maas en hoofdvaarwegen) op orde te brengen. In de visie worden een aantal maatregelen verder uitgewerkt, die hun basis vinden in andere, onderliggende plannen. De Grootte Molenbeek maakt onderdeel uit van het regionale watersysteem (laagland). Voor de Grootte Molenbeek is een stroomgebiedsvisie uitgewerkt.

STROOMLIJN

Met het programma Stroomlijn heeft RWS een uitvoeringsprogramma opgesteld, dat gericht is op het op orde brengen van het vegetatiebeheer in het winterbed van de rivieren Maas, Rijntakken en Rijn-Maasmonding. Kern van dit programma is behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van het winterbed in samenhang met rivierkundige ingrepen met als achterliggend doel te voldoen aan de normen voor hoogwaterveiligheid. De aandacht richt zich op gebieden waar zich de laatste 10 jaar vegetatieontwikkeling heeft voorgedaan en waar dit knelpunten voor de afvoer oplevert en zichthinder veroorzaakt. De aanwezige vegetatie die zich na het referentiejaar heeft ontwikkeld, moet worden getoetst op waterstandverhogende effecten. Daar waar knelpunten optreden, wordt de vegetatie of verwijderd of wanneer dit vanuit de natuurwaarden niet mogelijk is, gecompenseerd. In 2008 is gestart met het opstellen van beheerplannen voor tien pilotlocaties. In 2009 wordt gestart met de aanpak van de rest van het rivierengebied. Het beheer langs de grote rivieren wordt binnen Rijkswaterstaat uitgevoerd binnen het samenwerkingsprogramma Stroomlijn.

Hierin wordt nauw samengewerkt met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV), met natuurbeschermingsorganisaties, omwonenden, landeigenaren, gemeenten, provincies en waterschappen.

Vegetatieontwikkeling en -beheer in de uiterwaarden van het plangebied (winterbed) mogen geen belemmering vormen voor de afvoer. Hier moet bij de uitvoering van de hoogwatergeulen rekening mee worden gehouden. Daarnaast moet bij de aanleg van de hoogwatergeulen en de reactivering van de Oude Maas-arm rekening worden gehouden met het creëren van overruimte voor vegetatieontwikkeling. Alleen op deze manier kan worden voldaan aan het opheffen van rivierkundige knelpunten in combinatie met de realisatie van natuurdoelen.

MAASCORRIDOR PROJECTPROGRAMMA

Maascorridor is een samenwerkingsverband van gemeenten, natuurorganisaties, provincies en andere partijen in Noord-Limburg. Het Maascorridor projectprogramma bevat een integrale visie op de Maas, voor het gedeelte van Belfeld tot Broekhuizen.

Doelstellingen zijn:

- het realiseren van aaneengesloten riviernatuur door 1) het versterken van de ecologische oost-west verbindingen, 2) het beter zichtbaar maken van de natuurlijke beken, 3) het realiseren van zandige oevers en 4) herstel van de geulen en vochtige laagten;
- het bijdragen aan een (duurzaam) veilige rivier;
- het versterken van de gezamenlijke toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van de stadsgewestgemeenten door ten minste een samenhangend wandel- en fietsroutenetwerk te realiseren;
- de Maas een belangrijkere plaats te geven in stad en dorp.

Binnen het Maascorridor projectprogramma vallen de projecten hoogwatergeul Ooijen (weerdverlaging in combinatie met de aanleg van een hoogwatergeul) en het realiseren van een verbinding tussen Schuitwater en Maas door de Broekhuizer Molenbeek een meer natuurlijk karakter te geven over een lengte van 1,5 km.

MAASWERKEN / SLUITSTUKKADES

Door aanleg van kades in 1995 is de Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum afgesneden van de Maas. Bij aanleg waren de kades van 1995 bedoeld als noodkades, die na afloop van de Maaswerken weer afgebroken konden worden wanneer met rivierverruiming de benodigde waterstanddalingen waren bereikt. Uit veranderde rivierkundige modellen en aanvullende gebiedsgegevens bleek dat met alleen rivierkundige verruiming de gewenste waterstanddaling niet behaald kon worden. De kades zijn hierbij een onmisbare schakel. Het stroombed van de Maas is hierdoor versmald tot een flessenhals. De kadering heeft een duidelijk negatief effect op de waterstanden bovenstrooms. Verdere verhoging van de kades, die een beschermingsniveau van 1:250e moeten garanderen, leidt tot verdere opstuwing ter hoogte van Broekhuizenvorst, Broekhuizen en Arcen met 15 à 30 cm.

*(CONCEPT) WATERBEHEERPLAN 2010-2015
WATERSCHAP PEEL EN MAASVALLEI*

In het (concept) Waterbeheerplan 2010-2015 heeft het Waterschap vastgelegd hoe de waterkeringen en het regionale watersysteem op orde worden gebracht en gehouden. Het Waterbeheerplan geldt voor de periode 2010 tot en met 2015.

Huidige situatie:

- **Beschermingsniveau:** de huidige waterkeringen zijn in 1996 ontworpen en aangelegd, met een beschermingsniveau van 1:50 (2% per jaar). Bij Venlo, Gennep, Mook en Middelaar zijn dijkversterkingsmaatregelen uitgevoerd. Deze waterkeringen bieden nu bescherming tot 1:250 per jaar. In 2015 moeten alle waterkeringen langs de Zandmaas een beschermingsniveau bieden van 1:250 (0,4%).
- **Beheerssituatie:** de waterkeringen zijn in 1996 aangelegd met het idee dat ze een tijdelijke functie hadden. De waterkeringen hebben in 2005 een permanente status gekregen en moeten voldoen aan landelijke kwaliteitseisen. Dit heeft gevolgen voor beplanting, aanwezige kabels en leidingen, openingen in de waterkeringen en demontabele waterkeringen.
- **Calamiteitenzorg:** het waterschap beschikt over draaiboeken om bij verschillende soorten calamiteiten doeltreffend in te grijpen. In 2007 heeft het waterschap een traject ingezet om de calamiteitenzorg te professionaliseren. De calamiteitenzorg richt zich niet alleen op de bestrijding van Maashoogwater, maar op de aanpak van alle risico's waarvoor het waterschap verantwoordelijk kan worden gesteld.

NATUUR EN LANDSCHAP

Grote delen van de Oude Maasarm zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG). De EHS maakt deel uit van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (Nota Ruimte). Uitgangspunten van het EHS-beleid zijn:

- bescherming en realisatie van een samenhangende robuuste structuur van grotere natuur- en bosgebieden;
- bescherming, ontwikkeling en verbetering van de biodiversiteit en natuurlijke ecosystemen; hierbij staat natuurbeheer en herstel van natuurlijke watersystemen voorop;
- behoud en ontwikkeling van landschappelijke waarden,
- zowel in visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch opzicht;
- het mogelijk maken van recreatief medegebruik;
- voor ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden aantasten of de nagestreefde natuurontwikkeling belemmeren geldt het “nee, tenzij” regime.

In het Meerjarenplan Zandmaas II is 460 ha extra Rijks-EHS aangewezen. Zandmaaspakket II is gericht op de combinatie van natuurontwikkeling en hoogwaterbescherming. Het plangebied Ooijen-Wanssum is aangewezen als zoekgebied voor extra hectares EHS. Zie figuur 13 in paragraaf 2.2.4 voor de kaart waarop de EHS-gebieden zijn weergegeven.

Het Stimuleringsplan natuur bos en landschap Noord-Limburg-west (provincie Limburg 2002) is richtinggevend wat betreft de toekomstige ontwikkelingen in dit gebied. In dit plan wordt voor verschillende, kleinere deelgebieden een opgave van de natuurdoelen en globaal na te streven oppervlakten gegeven. De Stimuleringsplannen van provincie Limburg zijn het resultaat van provinciale inventarisaties van de natuurwaarden in de provincie. Hieronder zijn de belangrijkste doelen samengevat en voorzien van een globale oppervlakte indicatie voor het gehele Oude Maasarmgebied:

- Elzenbroekbos > 50%;
- Dotterbloemhooiland 5-15%;
- Wilgenstruweel ± 5%;
- Grote zeggenmoeras 3-5%;
- Voedselrijke plas 3-5 %.

Op basis van de belangrijkste, nagestreefde natuurdoelen laat de Oude Maasarm zich omschrijven als een mozaïek van elzenbroekbos, vochtig loofbos en nat

bloemrijk grasland. De stroomgebiedvisie (2002) kan wat betreft haar doelstellingen worden beschouwd als een nadere uitwerking van de bovengenoemde doelstellingen. Hierin wordt onder meer gepleit voor grondverwerving en een uitbreiding van bossen tot op de flanken van de Oude Maasarm.

LANDSCHAPSKADER NOORD- EN MIDDEN LIMBURG

Het Landschapskader is een hulpmiddel voor verbetering van de landschappelijke kwaliteit bij ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het landschapskader laat kwaliteiten zien zoals aardkundige en cultuurhistorische waarden en open of gesloten landschappen. Ook worden ideeën aangereikt ten aanzien van gebruiken en ontwikkelmogelijkheden voor beplantingen, grondgebruik en bebouwing. De kaart 'Kwaliteitsimpuls Landschap' geeft aan hoe het landschap voor recreatie en wonen aantrekkelijk kan worden gehouden. Hierbij moet gedacht worden aan activiteiten als het open houden of het verdichten met beplanting of het aanbrennen van meer evenwicht tussen rood en groen.

Kernkwaliteiten van rivierdalen zijn (Landschapskader, 2006):

- de functie van het rivierdal als structuurdrager voor het landschap; de Maas en de wind zijn de belangrijkste scheppers van het landschap van Noord- en Midden- Limburg;
- de diversiteit in landschapsecologische kwaliteiten; door de grootte van rivierlandschappen zijn diverse deelgebieden te onderscheiden met elk een specifieke ecologische kwaliteit;
- de hoge cultuurhistorische waarde van de gebieden langs de Maas; op de hoger gelegen delen langs de Maas vond al vroeg bewoning plaats, en daarnaast was de Maas een belangrijke handelsroute waardoor verschillende nederzettingen en kastelen zijn ontstaan;
- de visueel-ruimtelijke kwaliteit van het gebied; door de grootte en diversiteit van het rivierdal is ook de visueel-ruimtelijke kwaliteit van het rivierdal heel divers.

Het doel van de ontwikkeling van het rivierdal is het vergroten van de herkenbaarheid van de verschillende onderdelen van het rivierenlandschap:

- de steilranden van de terrassen herkenbaar maken;
- het ontwikkelen van de Oude Maasarm tot natte laagtes (riviergebonden natuur);
- ruimte geven aan water;
- oude bouwlanden herkenbaar laten door karakteristieke openheid.

PRIORITAIR VERDROGINGSGEBIED (TOP): SOHR-LEGETERBOS

Met dit Actieplan Verdrogingsbestrijding 2004-2007 wil de provincie Limburg de verdrogingsbestrijding in Limburg een nieuwe impuls geven, als opvolger van het Plan van Aanpak Verdroging 2000-2003. Het is een thematische uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) en de POL-aanvullingen 'Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg' en 'Plan van Aanpak Plattelandsontwikkeling Zuid-Limburg', gericht op het thema verdrogingsbestrijding. Centrale doelstelling voor dit thema is 40% herstel van het verdroogde natuurareaal in 2010 ten opzichte van 1989, recent nog eens bevestigd in de Rijksbegroting.

Het Sohr-Legerterbos, dat in de Oude Maasarm is gelegen, is een van de prioritaire gebieden, waar met voorrang maatregelen worden uitgevoerd om de verdroging van 85 ha prioritair verdroogd gebied tegen te gaan binnen dit 790 ha grote natuurgebied (incl. bufferzone). De voormalige gemeente Meerlo-Wanssum en Staatsbosbeheer zijn terreinbeheerder, terwijl het Waterschap Peel en Maasvallei waterbeheerder is.

LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN VOORMALIGE GEMEENTE MEERLO-WANSSUM

De voormalige gemeente Meerlo-Wanssum is gestart met het opstellen van een landschapsontwikkelingsplan. Op dit moment wordt bekeken hoe hiermee verder wordt gegaan in relatie tot het beleid van de gemeente Venray.

LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN GEMEENTE HORST AAN DE MAAS

In 2004 heeft de gemeente Horst aan de Maas het Landschapsontwikkelingsplan Horst aan de Maas vastgesteld. Het plan bevat een visie op de landschapsontwikkeling, planvoorstellen, werkinstructies en concrete projecten. De uitgangspunten van dit landschapsontwikkelingsplan zijn als volgt verwoord:

- aansluiten bij bestaande plannen (reconstructie, Maascorridor etc.);
- beekdalstructuren versterken (Groote Molenbeek);
- potenties en oude stroomgeulen benutten (Kaldenbroek, Schuitwater);
- schaalruitersten en contrasten behouden en ontwikkelen (openheid Peelontginningen versus beslotenheid omgeving Melderslo);
- landschapsbeeldbepalende beplantingen behouden en ontwikkelen (Het Saar, Houtheizerheide);
- groen tegenwicht creëren voor en met “rode dynamiek” (Landschapspark De Peelbergen, Groote Molenbeek tussen Horst en Melderslo).

Aan het landschapsontwikkelingsplan zijn maatregelen gekoppeld (o.a. aanleg weg- en singelbeplantingen, agrarisch natuurbeheer, bosaanleg), evenals zeven sleutelprojecten (o.a. inventarisatie waardevolle houtopstanden, realisatie hoogwaardig groengebied, recreatieve ontsluiting). Deze projecten worden over een periode van 10 jaar met particuliere en overheidsmiddelen en aanvullende subsidie-regelingen gefinancierd.

NATURA 2000

Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen ligt ten noordoosten van het plangebied. Een voormalig deel van het landgoed Geijsteren is onderdeel van dit 278 ha grote gebied. Het Natura 2000-gebied ligt in het rivierduinenlandschap met arme zandgronden en sluit aan de noordoostzijde aan op de Oude Maasarm. Droog stuifzandgebied met naaldbos, droge heide, jeneverbesstruwelen en vennen zijn de kenmerkende natuurwaarden van dit gebied, die sterk worden beïnvloed door veranderingen in de waterhuishouding en waterkwaliteit.

Aan de overzijde van de Maas ligt het Natura 2000-gebied Maasduinen, dat onderdeel uitmaakt van het rivierduinencomplex ten oosten van de Maas, tussen de plaatsen Gennep en Venlo. Het gebied kent een rijke afwisseling van bossen, droge en natte heiden, veentjes, vennen en stuifzanden en kwalificeert zich op basis van de Vogel- en de Habitatrichtlijn.

De gebieden zijn wettelijk beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet. Voor beide gebieden wordt een beheerplan opgesteld.

ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

Als grondslag voor (voor)onderzoek in gebieden met hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde hanteert de provincie de archeologische kaart (POL). In planvormingsprocessen moet vroegtijdig (voor)onderzoek worden uitgevoerd voor belangenafweging en verdere besluitvorming. De provinciale ambitie m.b.t. archeologische waarden is om deze zoveel mogelijk in de bodem te bewaren, waarbij de provincie zich vooral richt op archeologische waarden in hun landschappelijke omgeving. Bij ruimtelijke afwegingen moet op voorhand worden uitgegaan van behoud in situ; behoud van de locatie.

Een cultuurhistorische analyse (zowel archeologie, monumenten, historische geografie en landschap) heeft tot doel om een zorgvuldige keuze te maken als deze waarden door de voorziene ontwikkeling in het gebied aangetast worden. Tevens geeft een dergelijke analyse inzicht in de benuttingmogelijkheden van potentiële locaties en kunnen deze een meerwaarde geven aan het inrichtingsplan in relatie tot woningbouw, toerisme en recreatie. Een cultuurhistorische analyse maakt het mogelijk financiële risico's in te schatten, die het gevolg zijn van aantasting van de cultuurhistorische waarden. Dit creëert mogelijkheden voor planaanpassing, archeologievriendelijk bouwen of bijvoorbeeld aangepaste natuuraanplant.

De gemeenten Horst aan de Maas en Venray zijn op dit moment bezig met het laten vervaardigen van een archeologische beleidsadvieskaart die de basis vormt voor het eigen gemeentelijk archeologiebeleid. Voortbordurend op deze archeologische beleidsadvieskaart is een risicoanalyse opgesteld door Vestigia bv en een plan van aanpak voor archeologisch onderzoek door Hazenberg Archeologie bv. Dit plan van aanpak geeft inzicht in de stappen die doorlopen moeten worden om de noodzakelijke gegevens te verzamelen om te komen tot een analyse van de aanwezige en verwachte waarden. De kennislacune archeologie wordt hiermee gedicht en er kunnen gefundeerde keuzen worden gemaakt voor behoud *in* of *ex situ*.

Naast archeologie bevinden zich ook nog zichtbare cultuurhistorische waarden in het gebied zoals monumenten, historisch geografische relictten en landschapselementen. Een inventarisatie van deze waarden is de basis voor een analyse van deze cultuurhistorische waarden.

ONTGRONDINGEN EN GRONDSTOFFEN (POL)

Ontgrondingen moeten plaatsvinden als onderdeel van projecten met een meervoudige doelstelling (zoals veiligheid, natuurontwikkeling, waterberging en recreatie) (POL). Hiervoor geldt de volgende aanpak:

- zuinig omgaan met grondstoffen;
- bescherming van geologische waarden;
- winning van grondstoffen als onderdeel van integrale projecten.

ECONOMIE

GOEDERENVERVOERPLAN PROVINCIE LIMBURG; BELEID ROC

Samen met het Provinciaal Verkeer en Vervoerplan (PVVP) vormt het Goederenvervoerplan een onderdeel van het POL-Stelsel. Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) 2006 vervangt het POL uit 2001, nadat het op 22 september 2006 is vastgesteld door Provinciale Staten. POL 2006 is een plan op hoofdlijnen. Het Goederenvervoerplan vormt een nadere uitwerking van het Provinciaal Verkeer en Vervoerplan over het onderwerp goederenvervoer.

De provincie Limburg streeft naar een provinciedekkend netwerk van Regionale Overslag Centra (ROC), waar Limburgse bedrijven gebruik van kunnen maken voor de overslag van bulk- en stukgoed en in het voorkomende geval ook containers. Dit netwerk kan tevens dienen als basis voor het verbeteren van het vervoer van goederen van en naar de steden. ROC's vormen een noodzakelijke schakel in de modal shift van bulk- en stukgoed van weg naar water of spoor. Een ROC biedt daartoe openbare diensten aan. Beter gebruik van het goederenvervoer over water is van groot belang om de forse groei hiervan de komende jaren voor een deel op te kunnen vangen. De grootste kansen doen zich voor bij het internationale goederenvervoer. Bij het goederenvervoer wordt uitgegaan van een concept van de hiërarchering van knooppunten in internationale (onder meer Rotterdam), nationale/bovenregionale (onder meer Venlo) en regionale knopen. In de laatste categorie komt Wanssum in aanmerking als Regionaal Overslagcentrum. Om het goederenvervoer over het water te stimuleren is een goed netwerk van ROC's nodig dat zich voornamelijk richt op de ondersteuning van het regionaal bedrijfsleven voor bulk en stukgoed.

De beleidsinzet van de provincie is als volgt verwoord:

1. Marktpartijen en gemeenten stimuleren tot het beter benutten van de vaarwegcapaciteit. Dit betekent meer overslag via Limburgse havens en een optimaal aanbod voor binnenvaartvervoer waarbij nieuwe vaarconcepten ondersteuning krijgen.
2. Limburgs Havenoverleg (organisatie en voorzitterschap).
3. Stimuleren regionale spooroverslag.

GOEDERENVERVOERPLAN PROVINCIE LIMBURG

De Maasroute wordt opgewaardeerd en toegankelijk gemaakt voor grotere schepen. Om het gebruik van de vaarweg te stimuleren is het belangrijk dat de schaalvergroting ook doorzet in de havens. Regionale overslagcentra moeten zich naast zand- en grindvervoer toeleggen op overslag van grondstoffen en producten voor bedrijven die niet direct aan het water zijn gelegen. De huidige overslag in de havens is hoofdzakelijk zand- en grindvervoer (ca. 9 miljoen ton) en bedrijfsgebonden vervoer (ca. 7 miljoen ton). Nieuwe kansrijke stromen zijn door overslagbedrijven in beeld gebracht en betreffen bijvoorbeeld: cement, afvalstoffen, houtpulp, zout, kunstmest, isolatiematerialen, papierproducten, kunststoffen, stalen buizen, ongekoelde voedingsmiddelen, kleding en modeartikelen, hout en granen. De kansrijke stromen hangen samen met de industrieën in het invloedsgebied van het ROC. Momenteel zijn er ROC's in de havens van Gennep, Wanssum, Roermond, Nederweert, Wessum, Stein en Maastricht. Een overslagcentrum voor bulkproducten moet dicht bij de klanten kunnen opereren. Daarom verwachten wij dat ook in andere havens nieuwe initiatieven door marktpartijen opgepakt worden. Door samenwerking tussen overslagbedrijven kan een optimaal aanbod voor binnenvaartvervoer ontstaan. Nieuwe vaarconcepten zoals Roll on/Roll off en duwbakken op kanalen ondersteunen wij. Ter versterking van het organisatorisch kader voor de binnenhavens is in 2005 een Limburgs Havenoverleg opgestart. Hieraan kunnen betreffende gemeenten en havenoverslagbedrijven deelnemen.

ROC'S IN BESTAANDE HAVENS

Het gaat hier om de opschaling van havens waar van oudsher zand- en grindoverslag plaatsvindt. Door opschaling in fysiek (uitbreiding, ontsluiting) en organisatorisch opzicht (samenwerking in de keten, voorraadbeheer, toegevoegde waarde-activiteiten) kunnen nieuwe markten worden aangeboord. De provincie gaat ervan uit dat containeroverslag via ROC-locaties bestemd is voor de regionale markt. Om in het netwerk te functioneren, moeten ROC's samenwerking zoeken met de terminals in Venlo, Wanssum, Born en Stein. Locaties die als ROC fungeren zijn: Gennep, Wanssum, Roermond, Nederweert, Wessem, Stein en Maastricht.

In 2008 bedroeg de containeroverslag in de haven van Wanssum 87.000 TEU. Overslag van bulkgoederen bedroeg in 2008 circa 955 duizend ton, waarvan 550 duizend ton zand en grind. Verdere groeiomogelijkheden en perspectieven liggen in het verschiet. De terminal in Wanssum heeft dagelijkse verbindingen met Rotterdam (6 dagen per week).

GEMEENTELIJK HAVENBELEID WANSSUM

De haven van Wanssum en het omliggende bedrijventerrein is van groot belang voor de economische ontwikkeling van Venray en voor de lokale werkgelegenheid. De haven van Wanssum vormt een onderdeel van het Logistiek Knooppunt Noord-Limburg en heeft een veelzijdige overslagfunctie. Containeroverslag naast bulk- en stukgoed is van groot belang voor de industriële en logistieke taakstelling van Venray. De gemeente Venray wil de huidige haven en het industrieterrein uitbreiden. Vanuit de Waterwet is deze uitbreiding in principe toelaatbaar aangezien sprake is van een riviergebonden activiteit.

Met de gemeentelijke grenscorrectie per 1 januari 2010 is de haven van Wanssum toegevoegd aan de gemeente Venray. De gemeente Venray heeft het belang van de haven in haar Economische Visie gemeente Venray 2008-2009 benoemd.

Het Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum' (2004/2005) van de voormalige gemeente Meerlo-Wanssum voorziet in de integrale ontwikkeling van een aantal initiatieven, waaronder de ontwikkeling van de haven en het industrieterrein. De ontwikkeling van het ROC richt zich op de overslag van bulk- en stukgoederen, passend binnen het provinciaal beleid goederenvervoer. De gemeente stelt samen met marktpartijen een businessplan op voor de inrichting van de haven als ROC. Ook is bestuurlijk overleg gestart met gemeenten in de regio, vooral Venray, Venlo en Horst aan de Maas.

UITBREIDING BEDRIJVENTERREIN

In aansluiting op de regionale functie van het overslagcentrum Wanssum is een verdere uitbreiding van het industrieterrein voorzien, in samenhang met de herstructurering en verplaatsing van bedrijven op het bestaande terrein. De uitbreiding van het bedrijventerrein van Wanssum vindt plaats binnen het winterbed van de Maas, waarvoor strenge regels vanuit de Beleidslijn Grote Rivieren gelden (Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum', 2004). In principe is alleen nieuwvestiging van watergebonden bedrijvigheid toegestaan. Daarnaast is het mogelijk de uitbreiding van het bedrijventerrein te zien als een vervolgactiviteit van bestaande bedrijven, die voor de aanleg van de nieuwe rondweg/brug over de haven moeten worden verplaatst. Voor bestaande bedrijven, waarvoor al vanuit de beleidslijn vergunning is verleend, geldt een soepeler regime.

PROGRAMMA WERKLOCATIES 2020

In 2008 heeft de provincie Limburg het Programma werklocaties Limburg 2020 opgesteld. Hierin worden op regionaal niveau de kwalitatieve en kwantitatieve planningsopgaven voor de bedrijventerreinen tot 2020 vastgelegd.

Het Programma werklocaties heeft de status van beleidsregel en wordt jaarlijks geactualiseerd. Venray maakt onderdeel uit van de regio Greenport Plus (werknaam) waaraan naast de gemeente Venray ook de gemeenten Horst aan de Maas, Arcen en Velden, Sevenum, Maasbree, Meijel, Helden, Kessel, Beesel en Venlo deelnemen.

De behoefte raming voor de regio Greenport Plus voorziet tot 2015 in een behoefte van 100,6 ha (netto). Voor de periode 2016-2020 is een behoefte geraamd van 123,9 ha. Dat betekent dat in deze regio een totale behoefte is van netto ca. 225 ha tot en met 2020. Aangezien de gemeente Venlo bezig is met de ontwikkeling van Trade Port Noord en Bedrijvenpark Greenport, en deze waarschijnlijk resulteren in een kleine 200 ha aan netto uitgeefbaar terrein, acht de provincie het voorlopig niet nodig om nieuwe terreinen te plannen in de regio Greenport Plus. De regio Venlo heeft inmiddels het initiatief genomen om een regionale visie bedrijventerreinen op te stellen waarin de resterende opgave wordt benoemd. De geplande uitbreiding van het haven- en industrieterrein Wanssum moet hierin een plek krijgen.

Het Haven- en industrieterrein Wanssum HIT (57 ha) staat daarnaast in het Programma Werklocaties op de lijst van terreinen genoemd, die in aanmerking komen voor een herstructurering.

GEMEENTELIJK VERKEER- EN VERVOERPLAN 2008-2013
VOORMALIGE GEMEENTE MEERLO-WANSSUM

De voormalige gemeente Meerlo-Wanssum heeft in 2008 een Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2008-2013 vastgesteld. Hierin is de ambitie opgenomen om een volledige rondweg aan te leggen met brugverbinding over de haven, om de kern Wanssum te ontlasten van vracht- en doorgaand verkeer. De rondweg wordt vormgegeven als een tweestrooksweg, waarbij de aansluitingen met de huidige N270 door rotondes gerealiseerd worden.

Langs deze rondweg en aansluitend op het bestaande bedrijventerrein ligt een geschikte locatie om de haven en het bedrijventerrein uit te breiden. De Geijsterseweg wordt door de haven onderbroken en moet omgelegd worden. Daarnaast moet een soepele overgang naar het landelijke gebied gerealiseerd worden.

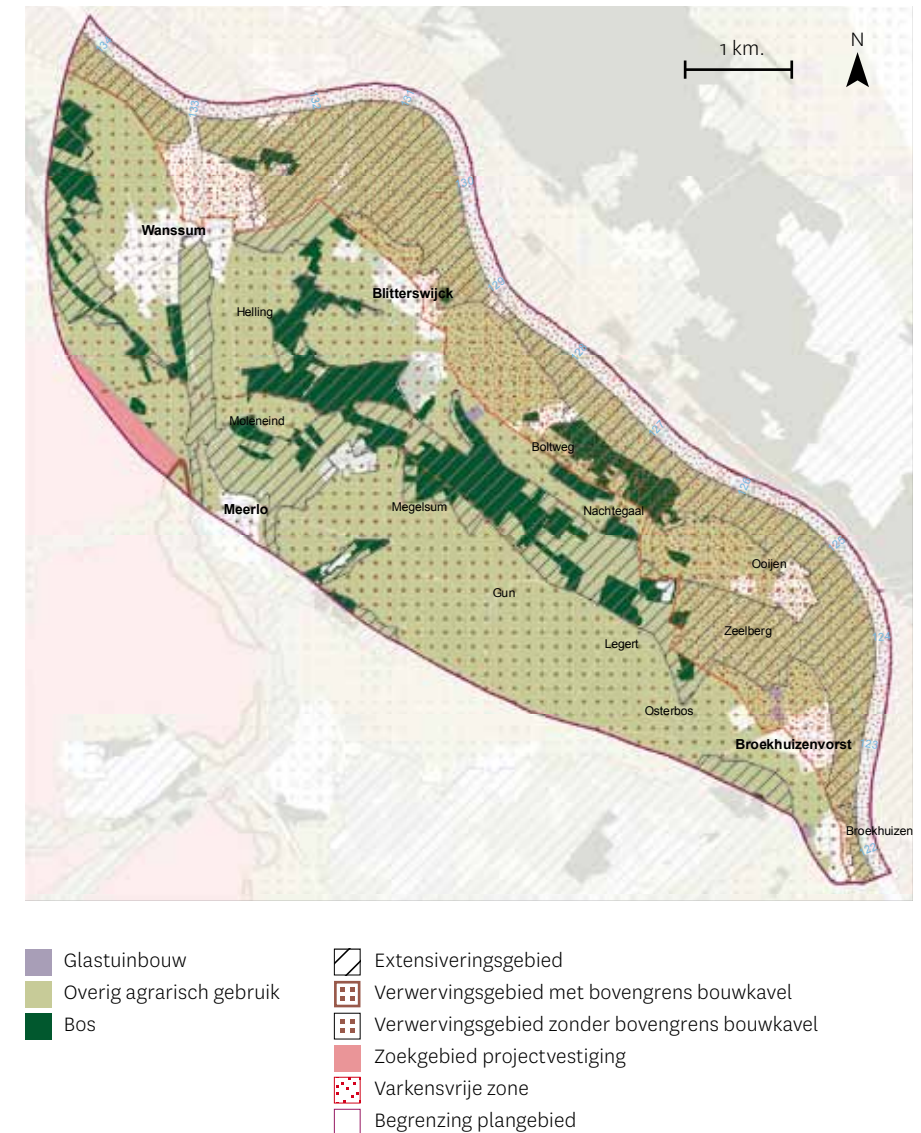
LANDBOUW (POL)

De Limburgse landbouw kent een grote verscheidenheid. Belangrijke pijlers zijn de glastuinbouw, de intensieve veehouderij en grondgebonden veeteelt, akkerbouw, fruit- en boomteelt. In Noord- en Midden-Limburg vindt vooral voedselproductie voor de wereldmarkt plaats door de glastuinbouw, intensieve veehouderij en akkerbouw. Rondom natuurkerngebieden vervult de landbouw een belangrijke rol als landschapsbeheerder. De maatregelen hiervoor zijn vertaald in doelstellingen binnen het thema landbouw maar ook via andere thema's is een rol voor de landbouw weggelegd. De ambitie van het thema landbouw is in het POL als volgt:

- verbetering ruimtelijke structuur van de landbouw;
- optimaliseren ruimtelijke structuur glastuinbouw/Greenport-Venlo;
- kennis en innovatie;
- duurzame (grondgebonden) productie;
- mineralenproblematiek en duurzame energie.

Voor Noord- en Midden Limburg geeft het Reconstructieplan richting aan de ontwikkeling van de landbouw. In het Reconstructieplan is het plangebied overwegend als extensiveringsgebied aangewezen, deels als verwervingsgebied. In extensiveringsgebieden zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven beperkt. Nieuwvestiging is niet mogelijk. Toekomstbedrijven in extensiveringsgebieden die echt willen groeien krijgen via een verplaatsingsregeling de mogelijkheid om zich in landbouwontwikkelingsgebieden te vestigen, bij voorkeur in projectvestigingen. Bedrijven die niet willen of kunnen verplaatsen houden binnen het bestaande bouwblok en (voor zover van toepassing) onder de

voorwaarden van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav), de mogelijkheid voor bedrijfsvergroting. Zo houden deze bedrijven, zolang dat niet gepaard gaat met uitbreiding van het bouwblok, de mogelijkheid om te investeren in vernieuwing en te voldoen aan wettelijke eisen. Het voorkomt bovendien dat op grote schaal kapitaalvernietiging plaatsvindt.

Figuur 27: Kaart reconstructieplan

RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN

POL

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg voorziet in het provinciale ruimtelijke ordeningskader. De provincie onderscheidt een negental perspectieven, die inspelen op aanwezige kwaliteiten en ontwikkelingsmogelijkheden van alle onderscheiden gebieden in Limburg en zijn op kaartbeelden in het POL weergegeven. Het plangebied valt binnen twee regio's waarvoor in het POL een verdere beleidsomschrijving is gegeven. Dit zijn Maasdal en Maasvallei West. De visie op beide beleidsregio's is hieronder weergegeven.

MAASDAL

Het Maasdal omvat het winterbed van de Maas, het gebied dat bij hoogwater onder water kan lopen. Het Maasdal kent een overwegend agrarisch gebruik met grondgebonden landbouw. De winning van grind, klei en zand heeft ervoor gezorgd dat het een waterrijk gebied is geworden met in Midden-Limburg plassen als nieuwe landschapselementen. De Maas zelf fungeert als de as van riviergebonden natuur in een rivierdal met karakteristieke landschappelijke waarden. Samen met de kanalen vormt de Maas een belangrijke route voor goedertransport en toeristische toervaart.

De provinciale ambitie is om de rivier op de langere termijn zo veerkrachtig te maken dat deze in staat is het water op te vangen en af te voeren. Dit vergt een samenhangende aanpak voor het gehele stroomgebied, die vanuit de EU en de Maasoeverstaten wordt ondersteund. De uitwerking hiervan biedt goede kansen voor natuurontwikkeling en ecologisch herstel van de Maas. Zodat er een robuuste aaneenschakeling ontstaat van natte natuurgebieden langs een natuurlijke, deels meanderende (Grens-)Maas.

Economische functies blijven belangrijk en zullen onder voorwaarden worden toegelaten. De nieuwe Beleidslijn Grote Rivieren zal een belangrijk sturend kader bij mogelijke ontwikkelingen in het Maasdal zijn. Deze beleidslijn doet geen concessies aan het belang van veiligheid en maakt onderscheid in een stroomvoerend en waterbergend regime. In het bergend deel van het rivierbed en in bepaalde situaties ook in het stroomvoerend rivierbed zijn er ook voor niet-riviergebonden activiteiten ontwikkelingen mogelijk.

Tot de limitatieve reeks van riviergebonden activiteiten behoren ondermeer de realisatie van natuur, bestaande steenfabrieken, winning van delfstoffen en overslagfaciliteiten. Ook voor functieveranderingen binnen bestaande gebouwen of voor activiteiten die met rivierverruiming per saldo meer ruimte voor de rivier opleveren is toestemming mogelijk.

De aanwijzing van de Maasplassen en de daarbij behorende oevers van plassen en Maas binnen de grens stedelijke dynamiek als perspectief 3 mag niet leiden tot het blokkeren van met respect voor het watersysteem ontworpen stedelijke ontwikkelingen.

Door de aanleg van kades na de overstromingen in de jaren '90 is het beschermingsniveau van de bebouwde gebieden binnen het winterbed al verbeterd. Uitvoering van de projecten Zandmaas en Grensmaas leidt tot verdere verbetering naar een overstromingsrisico van eens in de 250 jaar (1:250) achter de kades. Met name in het winterbed zijn al op korte termijn (5 tot 15 jaar) maatregelen nodig om de gevolgen van hoogwater (los van klimaatverandering) te bestrijden (POL Zandmaas 2002 (met herziening 2004) Grensmaas, 2005). Enkele gebieden zijn binnen het riviersysteem aangewezen als retentiegebied, d.w.z. alleen bij extreem hoge afvoeren (met een kans 1: 1000) wordt hier ter ontlasting van de afvoer water binnengelaten om overstroming elders benedenstrooms (in steden of dorpen) te voorkomen.

Als gevolg van klimaatveranderingen moeten we in de toekomst rekening houden met periodiek hogere Maasafvoeren, zoals blijkt uit de Integrale Verkenning Maas (IVM 2) van het Rijk. Zonder maatregelen zal daardoor het beschermingsniveau van 1:250 op termijn niet gehandhaafd kunnen worden en een toename van de wateroverlast in het Maasdal ontstaan. IVM 2 benoemt mogelijke rivierkundige maatregelen die dit kunnen voorkomen. Dit vraagt naast het reserveren van gebieden voor verdergaande beschermingsmaatregelen in het Maasdal ook om oplossingen in het buitenland gelegen deel van het stroomgebied.

REGIO MAASVALLEI WEST

Maasvallei-West omvat een belangrijk deel van het landelijk gebied van Noord- en Midden-Limburg ten westen van de Maas. De Maasvallei-West kent een grotendeels overeenkomstige karakteristiek als Maasvallei-Oost en is ook rijk aan aardkundige, archeologische, cultuurhistorische en natuurlijke waarden. De stroomgebieden van de Tungelroysebeek en Loobeek vormen twee markante onderdelen van de regio. Er is een grote afwisseling van kleinschalige landschapstypen, zoals rivierduinen, esdorpen, oude bouwlanden, beekdalen en kampontginningen. De woonkernen liggen verspreid over de regio en deels in

linten langs de Maas en de Napoleonsbaan. De sociaal-culturele structuur in de overwegend kleinere kernen is goed ontwikkeld, maar staat door de veranderingen in de landbouw onder druk. De landbouw en het toerisme vormen een sterke economische pijler.

Het afwisselende en natuurlijke karakter van de regio maakt deze aantrekkelijk als woon-, werk- en recreatiegebied. Uitdaging is de toeristische functie als economische drager verder uit te bouwen door in te spelen op de groeiende betekenis van de vrijetijdseconomie. Verbreding van de plattelandseconomie is eveneens van belang voor de verdere ontwikkeling van de regio. Binnen de tot het Maasdal behorende delen van het gebied is het rivierbelang van grote invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden. Met toepassing van instrumenten als het contourenbeleid (VORM) wordt ingezet op een goede inbedding van kernen in het landschap. EHS en POG in het landelijk gebied ten westen van de Maas worden samen met natuur in aangrenzende gebieden in België en Noord-Brabant verder versterkt als een groene ruggengraat tussen Maas, Peel en Kempen. Door de reconstructie blijven er goede ontwikkelingsmogelijkheden voor alle mogelijke vormen van landbouw in een aantrekkelijke omgeving.

*BELEID OMTRENT WONEN IN BUITENGEBIED
(POL-AANVULLING VERSTEDELIJKING, GEBIEDSONTWIKKELING EN KWALITEITSVERBETERING)*

Voor het wonen in het buitengebied / buiten de rode contouren gelden een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten, die door de provincie zijn vastgelegd in de POL-aanvulling Verstedelijking, gebiedsontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Deze aanvulling is een partiële aanvulling van het POL 2006 en richt zich op:

- provinciale regie en sturing op woningvoorraadontwikkeling;
- provinciale regie en sturing op ontwikkeling werklocaties;
- selectieve provinciale sturing op verstedelijkingsprocessen;
- ruimte voor nieuwe clusters van bebouwing in landelijk gebied (nee, tenzij);
- het verbinden van nieuwbouw of uitleglocaties met revitalisering en/of herstructurering (woongebieden, werklocaties, glastuinbouw);
- selectieve provinciale sturing op gebiedsontwikkelingen;
- verankeren van het Limburgs Kwaliteitsmenu.

Het Kwaliteitsmenu Limburg, dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied onder voorwaarden mogelijk maakt, hanteert hiervoor de volgende voorwaarden:

- het menu komt pas aan de orde, nadat is geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling ter plaatse mogelijk is;
- zekerstelling van de kwaliteitsbijdrage: ontwikkelingen in het buitengebied zijn alleen mogelijk wanneer ze (per saldo) een meer dan evenredige bijdrage leveren aan de kwaliteit van het buitengebied. Ter plekke van de ruimtelijke ontwikkeling moet kwaliteit worden geleverd en is in de meeste gevallen een extra kwaliteitsbijdrage verplicht.

Voor de gebiedsontwikkeling worden enkele aanvullende eisen gesteld:

- bouw van nieuwe woningen vindt niet plaats binnen stankcirkels;
- bouw van nieuwe woningen mag geen invloed uitoefenen op de doorstroming van het water.

REGIONALE WOONVISIE VENRAYE.O. 2006-2009

In het POL heeft de provincie vastgelegd dat zij meer wil sturen op kwaliteit en meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor het wonen op regionaal niveau wil leggen. Ook de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray hebben een regionale woonvisie opgesteld. Hierbij is rekening gehouden met het door de provincie gestelde kader. Door het volkshuisvestingsbeleid regionaal vast te stellen kan de woningbouwproductie kwalitatief en kwantitatief worden afgestemd. In de regionale woonvisie, is de regionale woonambitie vertaald in de volgende uitgangspunten:

- Inhaalslag woningbouw op de korte termijn.
- Streven naar een evenwichtige bevolkingsopbouw door het bieden van woonruimte aan diverse bevolkingsgroepen.
- Inspelen op de toegenomen diversiteit van kwalitatieve woningvraag woningzoekenden.
- Verhoogde woningbouwproductie voor een evenwichtige bevolkingssamenstelling.
- Realiseren van kwalitatief hoogwaardig aanbod van woningen voor starters, doorstromers, senioren en ouderen.
- Scheppen van voorwaarden voor afstemming van wonen, welzijn en zorg.

De Regionale woonvisie is in het najaar van 2008 geactualiseerd. Hierbij is ingespeeld op de actuele prognosecijfers van E'til en omstandigheden op de woningmarkt.

MASTERPLAN HET NIEUWE WANSSUM: WONINGBOUW

In het Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum' (2004) wordt de ontwikkeling van een bedrijventerrein, woningbouw en een randweg ruimtelijk onderbouwd en uitgewerkt, ter voorbereiding van het bestemmingsplan. In het Masterplan wordt uitgegaan van hoge ambities (aantallen woningen) voor woningbouw in de jachthaven. Deze zijn voor het opstellen van deze gebiedsvisie nog een keer tegen het licht gehouden (o.a. in relatie tot de benodigde ruimte voor rivierkundige maatregelen en de woningbehoefte) en fors naar beneden bijgesteld. De lokale woonopgave wordt geschat op maximaal 10-15 woningen per jaar. Dit heeft geleid tot de volgende prioritering van woningbouwlocaties in Wanssum:

- Tot 2015: realisatie lopende plannen Weidehof en Burg. Ponjeestraat.
- 2015-2020: ontwikkeling locatie jachthaven.
- 2015-2020: ontwikkeling locatie sportvelden (westelijk deel).
- Na 2020: afhankelijk van behoefte afronding plan de Cuyper/ plan Volleberg.

WONINGMARKTONDERZOEK

In 2007 hebben de gemeenten Venray en Meerlo-Wanssum en Wonen Venray gezamenlijk het Woningmarktonderzoek Kwaliteit en diversiteit gevraagd! laten uitvoeren. In dit onderzoek is de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte in de gemeente in beeld gebracht. Belangrijkste resultaten hieruit zijn:

- Meerlo-Wanssum (nu Venray en Horst aan de Maas) heeft moeite inwoners vast te houden: er trekken per saldo meer mensen weg dan er zich vestigen.
- Voor de periode 2007-2011 is sprake van een beperkte autonome groei van de bevolking. Vooral de veranderende huishoudensamenstelling (minder gezinnen en meer kleine, vooral oudere huishoudens) spelen een rol in de kwalitatieve woningbehoefte.
- De huidige plannen voor nieuwbouw in de gemeente sluiten goed aan op de verwachte tekorten. Wel zijn er onvoldoende plannen voor huurwoningen (vooral grondgebonden nultredenwoningen).

VORM/CONTOURENBELEID POL

In de POL-herziening op onderdelen Contourenbeleid Limburg is het contourenbeleid ingevoerd. Binnen de contouren moeten alle 'stedelijke functies' een plaats vinden. Bouwen buiten de contouren is slechts onder voorwaarden mogelijk. Deze voorwaarden vormen onderdeel van het contourenbeleid. In hoofdlijnen is het beleid dat voor de stedelijke functies als wonen en bedrijvigheid slechts buiten de contouren gebouwd kan worden wanneer dit een kwaliteitsverbetering ter plekke en een kwaliteitsverbetering in groter verband oplevert. Deze tegenprestatie bestaat uit een ruimtelijke kwaliteitsverbetering, waarbij ingezet wordt op de realisering van de POG, de Provinciale Ontwikkelingsruimte Groene waarden en in Noord- en Midden-Limburg op de Ruimte voor Ruimte regeling. Het contourenbeleid is niet van toepassing voor de functies recreatie, natuur en landbouw. Voor deze laatste functie geldt de BOM+ regeling. Het contourenbeleid en het Rood-voor-Groen beleid kan worden gezien als een eerste versie van VOR(m), verhandelbare ontwikkelingsrechten methode, een beleidsinstrument voor grondbeleid, waarbij op meer flexibele wijze vorm wordt gegeven aan ruimtelijke ontwikkelingen.

In Noord- en Midden-Limburg zijn de contouren verbaal aangegeven.

RECREATIE EN TOERISME

PROVINCIAAL VRIJETIJDSECONOMIE EN RECREATIEBELEID (POL)

De provincie wil de vernieuwing van de toeristische sector stimuleren via nieuwe allianties binnen de toeristische bedrijfskolom en met andere sectoren zoals gezondheid, senioreneconomie, voeding en landbouw. De noodzakelijke dynamiek in deze sector moet ook gestimuleerd worden door het creëren van voldoende ontwikkelingsruimte, die samengaat met verbetering van de omgevingskwaliteit. De provincie heeft hierbij een faciliterende rol en zorgt voor de ontwikkeling van instrumenten die dit ontwikkelingsgericht maatwerk mogelijk maken, daarbij inspeland op nieuwe kansen binnen het Rijksbeleid (zoals de Nota Ruimte en de Beleidslijn Grote Rivieren).

Bij bedrijven gelegen in de EHS maakt de provincie gebruik van de EHS-saldobebanding, herbegrenzing of financieel instrumentarium (verevening, rood voor groen). Met de saldobebanding wordt de lang gekoesterde wens om op flexibele wijze met de EHS om te gaan geëffectueerd. Ruimtelijke claims binnen de EHS worden kritisch beoordeeld en afhankelijk van de noodzaak van de ingreep, de meerwaarde voor de EHS en de bredere inbedding van het initiatief gefaciliteerd.

TOERISTISCHE REGIOVISIE PEEL EN MAAS

De Toeristische Regiovisie (2002) kan worden gezien als een nadere uitwerking van de uitgangspunten die in het POL zijn verwoord. De nota is opgesteld door een stuurgroep waarin betrokken gemeenten en provincie samen met de Kamer van Koophandel Limburg, Bureau voor Toerisme, Regio VVV, Staatsbosbeheer en enkele bedrijven zitting hadden.

De centrale opgave voor de regio luidt: "Ontwikkel Peel en Maas uiteindelijk tot een toeristengebied met een voor toeristen, recreanten en inwoners herkenbare, duurzame en onderscheidende identiteit. Deze identiteit vormt de basis voor een optimale vestigingsplaats van toeristische en recreatieve organisaties". Deze doelstelling is vervolgens vertaald in drie strategieën:

- het beter benutten van bestaande voorzieningen;
- het versterken van de kwaliteit van bestaande toeristische bedrijven zodat continuïteit van deze wordt veiliggesteld;
- het toeristisch ontginnen van de omgevingskwaliteiten in Peel en Maas.

De regio Peel en Maas is daarbij verdeeld in drie indicatieve hoofdgebieden:

- Oost: Maasgebied (Maas met riviervlaktes).
- Midden: Geulensysteem van de Maas met oude bouwlanden.
- West: Peelgebied (Peelnatuur en grootschalige nieuwe ontginningen).

KADERNOTA RECREATIE EN TOERISME, GEMEENTE VENRAY

De gemeente Venray heeft een kadernota Recreatie en Toerisme opgesteld (2006). Hierin zijn twee beleidslijnen uitgezet:

- het verder ontwikkelen van het winkelcentrum van Venray tot een regionaal centrum voor recreatief winkelen en het stimuleren van evenementen die passen bij de identiteit van Venray;
- voor het buitengebied inzetten op het stimuleren van extensieve recreatievormen.

Begin 2008 is daarnaast een Nota kampeerbeleid opgesteld die ingaat op de gevolgen van de intrekking van de Wet Openluchtrecreatie. De kadernota wordt in 2010 herzien. Hierbij wordt ook het deel van het grondgebied van Meerlo-Wanssum dat bij Venray is gevoegd, meegenomen.

VISIE VERBLIJFSRECREATIE GEMEENTE HORST AAN DE MAAS

De gemeente Horst aan de Maas heeft in 2007 zijn visie op de verblijfsrecreatie in de gemeente vastgesteld. Met de visie is een toekomstgericht beleidskader opgesteld voor de verblijfsrecreatie in de gemeente Horst aan de Maas. Uitgangspunten voor de visie zijn:

- Ruimte voor dynamiek (passend binnen het kleinschalige karakter van de gemeente).
- Een stabiele sterke sector door te sturen op onderscheidende en vernieuwende initiatieven (voorkomen van eenzijdige en kwetsbare sector).
- Zonering (beschermen van waarden en functies).
- Profilering (uitgaan van onderscheidend karakter van de verschillende landschapstypen in de gemeente).

De visie vormt het toetsingskader voor nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatie en uitgangspunt bij de integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied.

TOERISTISCH RECREATIEVE STRATEGIE EN PROJECTENBOEK VAN DE GEMEENTE HORST AAN DE MAAS

In 2002 is door de gemeente Horst aan de Maas de Toeristisch recreatieve strategie voor de gemeente Horst aan de Maas vastgesteld. De gemeente Horst aan de Maas wil haar toeristische kernwaarden - het landelijke (groene) karakter en de rust in het gebied - versterken door een tweesporenbeleid te voeren, waarbij het ene spoor is gericht op het versterken van het toeristische belang van agri-business en natuur voor vooral 50-plussers en rustzoekers en het andere spoor op het aantrekkelijker maken van het gebied voor gezinnen met kinderen. Op basis van de bovenstaande missie zijn een aantal doelgroepen en strategische lijnen onderscheiden, die hebben geleid tot tien projecten, die zijn uitgewerkt in het Projectenboek toerisme en recreatie (2002).

LITERATUURLIJST

DOCUMENTEN, STUDIES, VERKENNINGEN EN ONDERZOEKEN:

- Archeologische effectrapportage 'Het Nieuwe Wanssum', Vestigia, 2002
- Beleidskader Duurzame Ontwikkeling / Cradle to Cradle 2008-2011, provincie Limburg, 2009
- Beschermd flora en fauna. Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Quickscan in het kader van de Flora- en faunawet. Fase 1 (Ecologica, 2008)
- Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Synopsis van Verkenning (Habiforum, 2008)
- Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm Ooijen-Wanssum. Nadere verkenning Strategie Verruiming (Habiforum, 2007)
- Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm Ooijen-Wanssum (Habiforum, 2006);
- Gecombineerd hydraulisch effect van diverse rivierkundige ingrepen bij Horst aan de Maas. Bureaustudie (Meander Advies en Onderzoek, 2004).
- Integrale Verkenning Maas 2, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, RWS/DLB, 2006
- Kop van Ooijen. Verkenning van Maatregelen en effecten in het kader van natuurontwikkeling en hoogwaterbescherming (Grontmij Nederland b.v., 2004)
- Landschapontwikkelingsplan Horst aan de Maas, gemeente Horst aan de Maas, 2004
- Masterplan 'Het Nieuwe Wanssum', gemeente Meerlo-Wanssum (2004)
- Meerjarenplan Zandmaas II, provincie Limburg, 2009
- Monumenten Inventarisatieproject, gemeente Meerlo-Wanssum en Broekhuizen, provincie Limburg, 1990.
- Notitie onderbouwing Natuurvisie Oude Maasarm (Royal Haskoning, 2008)
- Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied Maasduinen, Ministerie van LNV
- Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen, Ministerie van LNV
- Oriëntatie natuurcompensatie gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Ecologica, januari 2009
- Plan "Kop van Ooijen". Geohydrologische modellering, Grontmij Nederland b.v., 21 december 2004
- Plan van Aanpak voor archeologisch onderzoek, Hazenberg Archeologie, 2009
- Provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling 2007-2013, provincie Limburg, 2006
- Provinciaal Omgevingsplan Limburg (inclusief aanvullingen), 2008
- Programma Werklocaties Limburg 2020, provincie Limburg, 2008
- Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg, provincie Limburg
- Risicoanalyse archeologie Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Vestigia, 2008
- Richtingendocument Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Projectbureau Ooijen-Wanssum, 2008
- Stimuleringsplan Bos, Natuur en landschap, provincie Limburg
- Recreatievisie gemeente Horst aan de Maas

LITERATUURLIJST

- Regionale Woonvisie Venray en omgeving
- Verkeersstudie rondweg Wanssum. Concept, Oranjewoud, 2008
- Verkenning Zandmaas, pakket II+. Beschrijving van maatregelen en alternatieven, De Maaswerken
- Winterbedverruiming in de Maascorridor. Rivierverruiming gecombineerd met natuurontwikkeling in de stedelijke context van Venlo en buurgemeenten. Studie in opdracht van de provincie Limburg, van Winden en Overmars, 2001
- Zandmaasprojecten. Thema-uitwerkingen. Situatie december 2007, DLG, 2008

